

د. نعمت صدقی

خوب جو انگریز

لہروانگہی قورنانی پیروز

ویرگیرائی لہ، غورہ پیموہ، بو کوروز
عبدالرحمن کورامات
غورہ ل

۱۹۹۶ - ۲۰۰۰ - ۱۹۹۸

چاپی مرکز

کورنگہ - کورنگہ

خۆ جوانکردن لهروانگه‌ی قورئانی پیرۆز وهرگیڤراوی (التَّبْرُجُ فِي نَظْرِ الْقُرْآنِ)

نووسینی :

خانمی دوکتۆر (نعمت صدقی)

وهرگیڤر :

عبدالرحمن کرامت

"غهزه‌ل"

له بلا و كراوه كاني مه كته بي ته نفيزي يه كيتي زاناياني ناياني ئيسلامي كوردستان زنجيره (۱۲)

سوپاس و پيزانين

پر بهدل سوپاس و پيزانيني خووم ناراسته ي مه كته بي ته نفيزي يه كيتي زاناياني ناياني ئيسلامي كوردستان و به تايبه تي جه نايي ماموستا مه لا عبدالله مه لا سه عيد گرتكي سه روكي ئهم ريكخراوه كه ئهركي به چاپ گهياندين ئهم به ره مه مه خسته نه ستوو، به و هيوايه م كه وا خوي گه و ره پاداشتي خيريان بداته وه و نمونهيان زور بكات.

وهرگير

- * ناوي كتيب: خوجوان كردن له روانگه ي قورناني پيروز
- * وهرگيراي (التَّبْرُجُ فِي نَظَرِ الْقُرْآنِ)
- * نووسيني: خانمي دوكتور (نعمت صدقي)
- * وهرگير: عبدالرحمن كرامت نازناو (غه زهل)
- * بهرگو و ديزاين: كومپيوته ري دهريا
- * بيت چنين: نجم - شنو
- * تيراژ: ۱۰۰۰ دانه
- * نويه ي چاپ: اول ۲۰۱۱ ز
- * چاپ: چاپخانه ي ماردین

پيشه‌كي وهرگير

وه‌ناو خواي به‌دي هينه‌ري دلوقان

سوپاس بو ټو خودايه‌ي كه شه‌رپه‌ي مروقاياه‌تي ټوه‌نده به‌رز نرخاندووه وه بايخي پيداوه بو پاراستني ټو بايخه ده‌يان هه‌زار پاسپارده‌ي خوي بو ناردووه بو پاريزگاري له وه ده‌سكه‌وته به‌پريزه كه ده‌بي به هه‌موو هيزو تواناوه بي پاريزن وه بو بره‌وپيداني ټو پاراستنه چهندين دابو نهريتو ياساي به‌گويزه‌ي زه‌مان بو داناوه. سلوو دروود له‌گياني پاكي مام وه‌ستاي خواناسين ده‌رياي بي قه‌راغي زانست وه‌ست و مرو دوستي سه‌رداري ريزداري دل‌سوز پيغه‌مبه‌ري خوشه‌ويستمان هه‌زره‌تي محمد (د خ) دوايين پاسپارده‌ي خواي مه‌زن وه بنه‌ماله‌ي به‌پريزو هاوكاره‌كاني سه‌رده‌مي خوي وه‌موو ټو كه‌سانه‌ي كه بو بره‌و پيداني ټم كه‌نجينه به‌ نرخه‌ي كه ميراتي پيشينيانه هه‌وليان داوه و ماندوويان نه‌ناسيووه تا ناويان له‌په‌رتووكي زه‌مان نووسرا له‌ريزي هه‌ره مه‌زنه پياوه‌كاني روژگار كه خاوه‌ني ناو بانگو كه‌سايه‌تي بوونه.

* * * *

خوينه‌ري هيژا:

زور له‌ميژ بوو ټاواته‌خواز بووم هه‌زم ده‌كرد نووسراوه‌يه‌كي له‌مه‌ر مافي ژنان وه‌خوينم تا تيپگه‌م ژن چيپه‌و چي له نيمه‌ي پياوي كلولي چاره‌رپه‌ش ده‌وي له‌دواي هه‌ول دانكي بي ووچان توانيم په‌رتووكه‌يه‌ك به‌ناوي (التَّبْرُجُ فِي نَظَرِ الْقُرْآنِ) نووسراوه‌ي خوشكي

به‌پريزمان خانمي دوكتور (نعمت صدقي) ماموستاي زانكو له قاهره‌ي ميسر په‌يدا بكم و وه‌يخوينم وه هه‌لي گيټمه‌وه سهر زماني شيريني كوردى بو ئه‌وه خوشكه به‌پريزه‌كانم تيټگه‌ن و چيديكه كونده جه‌رگمان نه‌كه‌ن. به‌خوشي‌وه نووسه‌ري ئه‌م نووسراوه‌ش وه‌كو ئيوه ئافره‌ته‌و جوانتر له‌ده‌ردوو مه‌رگي ژنان حالويه وه هه‌روه‌ها له فندوو فيله‌كانيشيان چاكثر شاره‌زايه. جا من وه‌ك كورپه كوردتيكي چه‌وساوه‌ي كورپي چه‌وساوه سرنجم دا بزانه خوشكه‌كان ئه‌وا چيان لي‌قه‌وماوه ئاوا هاواريان لي‌په‌يدا بووه زي‌ره‌يان گه‌يوه‌ته پر پرچوچكه‌ي عاسمانى سه‌رو گويلاكي خويان هيتاوه‌ته خوراي سینگ و به‌رؤكيان داده‌دپن و ناله‌يان زمين و زماني پر كردوو ده‌ي با بزانه‌ين چيان ده‌وي له‌پياوي به‌تابيه‌تي ئه‌ويش پياوي كورد.

خوشكه‌كان ئه‌وه شتيكي نه‌شاراوه‌و حاشا هه‌لنه‌گره كه ده‌ستي سته‌م و بي‌دادى وه‌ك كويني ره‌شي نځبه‌ت به‌سه‌ر هه‌موومان دا كشاوه‌و زاله ژين و بوونمان وه‌ك يه‌ك زه‌هري تاله زمانمان له‌نيو ده‌ومان قه‌تيس ماوه هيزي جووله‌ي لي‌براوه ئيمه ده‌ليين ماف خوراوه هه‌ر مافي ئيوه نيه‌ي كه خوراوه به‌لام خوشكه‌كان خوتان به‌چاوي روون ورد ببنه‌وه سرنج بدن بير كه‌نه‌وه كورد ده‌لي: نه‌پيسراوه نه‌پيچراوه جولا شقه شقي دي چويله‌كه چييه‌و شورباوي چي ئيوه توژيك ويژدان وه‌به‌ر بينن له‌كام رووپه‌ري ميژووي گه‌ل له‌كومه‌لگاي به‌ره‌ي ئاده‌مي نووسراوه ديل مافي دراوه ديل مافي له‌كوي بو هه‌تا مافي بدا ئه‌گه‌ر بيژن ئه‌دي ده‌كوي هه‌ر ئاوا بين ليره‌دا بيرو راويژ چييه هه‌ر وا له‌ژير كويني ره‌شي نځبه‌ت هه‌ل له‌رزين چاو بقووچينين و مرته‌ق نه‌كه‌ين ئه‌و ده‌رده به‌ژانه چاره نه‌كه‌ين. له‌وه‌لامى ئه‌و خوشكه به‌پريزانه‌دا ده‌بي بليين: نا، ده‌ردى بي‌ده‌رمان نه‌بووه وه‌رگيز نابي به‌لام با ليى ورد بينه‌وه گاسني بيرمان سه‌ر كه‌ينه‌وه به‌هه‌موو هيزمان ئه‌و زه‌ويه بكيلين شي كه‌ينه‌وه وه‌ردى ده‌ينه‌وه سي گاسنه‌ي كه‌ين گوي به‌قسه‌ي خويرو ترسه‌توكان نه‌ده‌ين. خوشكي به‌پريز گوي هه‌ليخه من بو تومه له‌ژير چه‌پوكي وه‌ك تومه‌ حاليت ده‌كه‌م ئسته‌ چيكه‌ي خوشكه‌كه‌م توش بنيا ئاده‌مي شياوي

پيژى مافت هه‌يه ئه‌ى چۆن وه‌دهس دئى ئه‌وه مه‌سه‌له‌يه‌كى ديكه‌يه وه‌رن هه‌موومان بخوينين واز له‌كارى پوچوو بئى مانا بينين پله‌ى به‌رز له‌زانست وه‌دهس بينين ريشه‌ى نه‌زانين ده‌ربينين ئه‌وجار نيرو مئى پيكه‌وه پيژن پته‌وكه‌ين خو بنويين بوونى خومان به‌نه‌ياران بسه‌لمينين ده‌مارى له‌پوژگار ده‌ربينين مافى ره‌وامان بستينين جا كاتئى خه‌رمانى خه‌باتمان گيره‌كرا كويزرو نووسه‌كه‌ى لئى لادرا لۆده سوور بوو زييدمان كه‌شاهوه پر نوور بوو له‌دهورى كۆده‌بينه‌وه ژيرانه‌ راست ده‌بينه‌وه كۆرئى ده‌گرين له‌ هه‌ژاران له‌ په‌نجبه‌ران له‌ جوتياران له‌ شوان و گاوان و دوكانداران له‌وانه‌ى كورپيان كورژاوه له‌وانه‌ى ماليان سووتاوه له‌وانه‌ى به‌ندى كراون له‌وانه‌ى زۆر تيكۆشاون له‌وانه‌ى ئاره‌قيان پشتووه له‌وانه‌ى نازاريان چيشتووه له‌و كاسانه‌ى ده‌ربه‌ده‌ربوون تووشى به‌لاو چه‌رمه‌سه‌ر بوون به‌پيوانه‌ى دادگه‌رى به‌ ئه‌ويه‌رى سه‌خاوه‌تا به‌بئى ده‌مارگه‌ژئى و مرچوو مؤن بئى تيروانين له‌ ره‌نگو بۆن خومان ده‌خه‌ينه‌ نيو نيوان ده‌س ده‌ده‌ينه‌ كۆلى پيوان يه‌ك به‌نيوى تۆ خودايه‌ پزگار بووين له‌ هوئى به‌لايه‌ ئه‌وجار دوو هه‌ر به‌نيوى توو له‌و سووره به‌شدار بووين هه‌موو به‌ش ده‌كه‌ين ميراتى بابان بئى جياوازى كورپو كچان به‌پيئى ئه‌و قورئانه‌ جوانه به‌ش ده‌كه‌ين هه‌رچى هه‌مانه‌.

به‌لام به‌داخيكى گران به‌ژانتر له‌ شه‌پله‌و سندان هيندى هه‌ن له‌ خوشكه‌كان خويان لئى به‌رچاو ده‌كه‌وى كه‌ چاويان به‌ خه‌لكى ده‌كه‌وى ده‌بنه‌ كه‌چه‌ په‌بى شيخ له‌رى كه‌س پييان ناپيوى ده‌لئى شازده نازانن له‌كوليوه ده‌لئى بۆن تيكه به‌داخه‌وه زۆربه‌ى هه‌ره زۆرى خوشكه‌كان ته‌نانه‌ت نازانن مافى ره‌واى ژن چيه‌ هيندى هه‌نه وه‌ك (خاتوو دكتور خانمى سيدقى) له‌په‌راوى (التَّبْرُجُ فِي نَظَرِ الْقُرْآنِ) دا ده‌فه‌رمووى (هيندى پييان وايه مافى ژن ئه‌وه‌يه ئيزن بدرين به‌ ئيشتياى خو بيروو به‌وى دا بچن خو برازيننه‌وه چاو په‌ش كه‌ن كۆلمه‌ سوور كه‌ن پشتين شل كه‌ن كراسى ته‌نگو ته‌نكو و بايخدار ده‌به‌ركه‌ن) هينديكيش وا بير ده‌كه‌نه‌وه: نابئى پييان بلئى پشتى چاووت برۆيه له‌ حاندى وان مي‌رد نابئى چرته بكا لئو له‌سه‌ر لئو هه‌لنه‌گرئى به‌سه‌ريدا بنرپيئى شاته ده‌ريئى جوانتر بلئين

خو بنويښي دادگاو پاسگايان تيگه يښي ټاپرووي خوږي و بنه ماله‌ي ميړدي بهري هه تا بلين به خواي بابه عه جايباته كه س نايوپيښي له سهر نه ستاندي مافي په واي چهند سوورو پيداگره له بهر كه س دانانويښي كه س دهره قه تي نايه. كومه ليك وا دهران ماف وهرگرتن حاشايه كي پروي حازريان په رښيني به گول بي بهرله لايه تيه له دنيايه خو جوان كا پروت و قوت بي سينگو ملان بكاته وه به لك هه ماله‌ي به ئيشتي اي هه وسبازان با تيي پروان ماله ميړدي خودا خودايان بي له گه لايان بي يا بيدوينن بو هيچ ياسايه سهر دانه نويښي كه س نه تواني پيي بللي له ل زور بخورپي به ماله بابي كيتله‌ي به ته نيي دهوي داخوازي نه و ونده زوره گوږي له وه‌ي نييه ميړدي هه يتي كريكاره به پيي په تي دهلي بو رڼي فلان كه سي وا وايه له و ماله چووكه هه لايه ميړدي هه ژاري به سته زمان شه و حه جمني نييه له بهر ژان به رؤژ ده چي ته كه نگران يا كريكاره زور نه داره يا دوكانداري بي بازاره يا مام وه ستاي مووچه كه مه يا وهرزيږي بي بهرهمه پيخوشه كه س پيي نه ويږي كلكي ده نرپه‌ي پشتي ناوه ده بيږي من وه كوو پياووم له بو هه موو پله يه ك شياووم مافم وه ك مافي پياوانه جوانم جيم له سهر چاوانه. نا؟ خوشكه كم چه پي لي حالي بوويه هه نگوين وه ختي شيرينه و له بهر دلانه هه له سهر په نگو و تام و ده قي خوږي بي نابي شتي تالي تي كرابي له سهر تامي خوږي لاي دابي به لي ژن دهلي ژازاد بي بو هه لژاردي هاوږيني به مراد بي به شه بابي خوږي بدني زانا بو پايه‌ي بدني بو كاري وه ك يه كه له گه ل پياو مووچه‌ي وه ك يه كي بدني.

خوشكي من كاري قورست پي ناكري پاسه و انيت پي نادري شواني قاچاغي گاواني وهرزيږي و كاري سه پاني شه و مانه وه له دهشت و كيو له هه لډيرو چه خت و په سيو قورپه كاريت پي ناكري خشت پي هه لئاو يشترئ بلوك قورسه بو تو نابي كاري ئاسني هه نابي نابي. ديوار دانانت پي ناكري جوښكاري كاريكي سه خته هيږي تو بو مه عدنه نابي كارگاي به ردي نابي نابي نه تو دياره زور به په له‌ي خو برپيكيش كه م حه وسه له‌ي نازي نازي له سهر پياوان خوږ جوان ده كه‌ي له بهر چاوان پيټ وايه هه موو كه س شاده

ماfi وهرگرتووه و نازاده تو به تهنی لی قهوماوی وه كه چه و نده ری پیشاوی هر له خووه بزپكاوی له بهر خوت پیش ده خوئییه وه به سه رغه مان ده تلئییه وه نازانی ئیمه پیاوه كان له و ژيانی پوژانه مان چ دهر دو مهینه تیكي ده چيژين زورمان هه یه هه تا كاریكي په یدا ده كه یين قورپواوی ره شمان له چاوی دی. هی وایه دهس دريژی بو زور كاری وا ناله بار دهكا خوی توشی خه تر دهكا هر هیند ئیوه و منداله كان زگ تیر بكا، پیتان وانه بی په یدا كرنی بژیوو هینده هاسانه ئه و بی عه داله تیه ئیوه تازه ههست و پی كردووه له گه ل خوین و میشك و گوشت و پیستی ئیمه تیكل بووه، به لام شوكر بو خوا ئیمه هیزی خو ږاگریمان له ئیوه زیاتره هر بویه ش داده پویه ناكه یين هه موو كاتیکیش ده هه ول داین هه ل وه قوزین بو مان بړه خسی له و مهینه ته ږگار بین جا به رژه و ندی مه له وه دایه به خودابیینه وه بیرك له خومان كه یینه وه باری قورسی سته م له سه ر شانی ئیمه یه، به لام ږاها تووین دنا وهك سندانى به ژانه. نه یزه كان یه كی له پیاوه مه زنه كانی سه رده می خومان فه رمایشیكي زور جوانی هه یه ده لی: نه و نده ی ژن خه ریكي تاس و لووسی خوئییه تی یه كه ده هه می خه ریكي زانست و هونه ر بی كه س باشاری ناكا وده روه سستی نایه، جا با بیرى لی بكه یینه وه خو جوان كرن زنجیریكه له دهست و پی ریگای ږگاریت لی ده بری به لام فیربوون جووته باله ږگارت دهكا له و چاله جیگات سه روه ی ساماله تیفكره بزانه ده لیم چی ده ی توش خه ریكي زانست به، له بو ږگاریت به ههست به، كه ږگار بووین له و مهینه ته چی هه مانه به شی ده كه یين.

ئیدی چیدی سه رت نایه شیتم به خواى گه ورهت ده سپیرم.

به سوپاسه وه برای دلسوزتان: غه زهل.

شنو ۱/۵/۱۳۹۰ هه تاوی.

***

پيشه‌کی دانه‌ر

وه‌ناو خواي هه‌ره مه‌زن و دلؤقان

پيشه‌کی له لايه‌ن دانه‌ري ئه‌م په‌رتووکه‌يه هيژا دوکتور خاتوو (نعمت صدقي) ماموستاي بليمه‌تي زانکوي (جامع الأزهرى مصرى) من دلم زور به‌داخ و که‌سه‌ره که ده‌بينم ژنى ميسرى تا چه راده‌يه که مغيره‌ت و بى ناموس بوونه که ته‌واوي له‌شى خويان له‌شه‌قام و کولانان يا جى گشته‌يه‌کان که هه‌ر جيى خويپريانه وه‌به‌ر چاوي خه‌لکي ده‌دن وه له‌وه سه‌يرو سه‌مه‌ره تر ئه‌وه‌يه که ژن و پياو به‌و کاره به‌دغه‌ره ئاواته‌خوازن و نوريشى پى رازين وه له‌و کاره چيژى خوشى ده‌چيژن. وه هيچ سرنجيش به‌وه ناده‌ن که که‌وتوو نه‌ته ليواي هه‌لديري و سه‌رليشيواوي. وه به‌خواو کتبيى خوا که قورنانه ناشوکرن⁽¹⁾ وه‌دواي ئه‌و هه‌موو به‌دغه‌ري و تاريكى تاوانه‌وه که‌وتوو نه‌ته که زور شوومه‌و هه‌موو کومه‌لگاي داپوشيوه وه ئه‌گه‌ر هه‌ر وا برون هه‌رگيز هيواي پزگاري نايه‌ته به‌رچاو، مه‌گه‌ر بؤ ئه‌و که‌سانه که له‌دژى تاوان و تاوانباران راده‌په‌رن و خه‌بات ده‌که‌ن ده‌گورپينن به‌سه‌ر ئه‌و که‌سانه‌ي که له‌زه‌لکاي کوفرو به‌دغه‌ري و سه‌ر ليشيواوي دا رچوونه‌ته خوراي به‌و هيوايه که پوزي دابي به‌و پله‌و پايه‌ي به‌رزي مروقايه‌تي بگه‌ن و له‌و ريگه‌ي چه‌وتوو هه‌له‌يه هه‌س ببه‌وه جا له‌به‌ر هيندي که بنووسه لاوازه‌که‌ي خوم گرته دەس وه‌ته‌نيا به‌خاتري ترس له‌خوا و هوميدي شاره‌زا کردنى ئه‌و جوړه که‌سانه هه‌ول و کوششم دا له‌ريگاي وشيار کردنه‌وه‌يان تا به‌لکو بتوانم ئه‌وان له‌زه‌لکاي نه‌زانين بگيپمه‌وه وه به‌راده‌ي تواناييم ئه‌وان بؤ لاي خواي مه‌زن گاس بکه‌م. به‌لى تا ئه‌و راده‌يه ديمه‌نه جوړاو جوړى خو نواندى ژنه‌کان بؤ پياوانى بيگانه‌و هه‌رزه، وه بى غيره‌تي مي‌رديان پووت و ره‌جال بوونيان له‌شمه‌كي شه‌رم و داوين پاكي ده‌وراني كلولي و چاره‌په‌شى له‌هيزرو بيري مه‌ندا خوي زه‌ق و به‌رچاو کرد تا ئه‌و جييه تووره‌يي و نه‌فرينم

1- (که لييشيان پرسيار بکه‌ي خويان له‌ريزي باوه‌پداراني هه‌ره‌گه‌وره ده‌ژمين. وه‌رگي).

وهجوش هات له وه كه دهمديت ليكدا ليكدا دههاته بهرچاوم و كلپه‌ی ئاوري دهروونم بليسه‌ی هاته دهري گوراسني وشهكانم بهسهر لاپه‌په‌ی سپي بي تاواني قاقه‌زدا ده‌پژانده وه بؤ به‌رديكي مه‌زنو بهسهر يه‌كدا سه‌پيوو زؤر قايمو سه‌خت بوو چه‌ند خوله‌كي سرنجم بهو وشه توندو تيژه‌كانمدا واته‌كانيان ئاشكراو بي پوو ده‌ربايستي و له حاندي چاوه‌كانم به‌پيز پاوه‌ستا بوون ههر ئه‌وه‌نده هاته بيم كه‌وا له‌به‌ر دلانه كه ههندي له توندوتيژي و ره‌پو پووي ووشه‌كانم كه‌م بكه‌مه‌وه وه په‌شته‌مالئيكي بهسهر ئه‌و مانا پووتو قووته‌ي بي په‌ردانه‌دا بدهم به‌لكو بتوانم له‌و پيته‌ ره‌پو پاسته‌وخويانه كه واته‌يان جوانتره وه‌رپيچم وه به‌گويي ئه‌وان كه‌سانه‌ي دا بدهم كه گوييان به لؤكه‌ي هه‌وه‌س ئاخنيوه به‌لام دواي ليكولينه‌وه و تاوو توپكرده‌وه‌ي زؤر له‌ناو ئه‌و كومه‌لگايه‌ي كه خه‌لكه‌كه‌ي له زه‌لكاوي هه‌واو هه‌وه‌سو بي هه‌والي دا نوقم بوونه وه له زه‌رياي چيژي نارپه‌واو ناپه‌سند له‌قه‌راغه‌كاني ئه‌سكه‌نده‌ريه‌و جيي ديكه سه‌رگه‌رمي مه‌ستي و كاري پووو پووچن به‌و ئاكامه گه‌يشتم كه وته‌ي پاستو په‌واني خوم له هه‌مبه‌ر ئه‌و كه‌سانه داپوشم كه شمه‌كي شه‌رافه‌ت و شه‌رمو كه‌سايه‌تي خويان داكه‌ندوووه له‌شي پووتي خويان داناپوشن. شياو نيه له‌به‌ر ئه‌وانه‌و ههندي له‌لاده‌راني پيي خودا يا گالته‌پي كردن له‌لايه‌ن كه‌سانئ كه گالته به‌فه‌رمايشي خودا ده‌كه‌ن يا له‌ترسي ئه‌وانه‌ي تووشي تاوان و كاري ناحه‌ز بوونه ريسوا بكريم و ده‌س هه‌لبگرم واز بيتم چونكه من له‌و باوه‌ره دام له هه‌مبه‌ر نه‌زانين و نه‌زانان ده‌بي توندو قايم پاوه‌ستين وه له‌حاندي ئه‌وانه‌ي شه‌رميان نيه‌ي نابي شه‌رمئ بكه‌ين جا كام نه‌زانين و بي ئابروويي و سه‌رشوري هه‌ورازتر له‌خو نواندن و خو‌پازاننده‌وه‌يه. هيندي ژني ديكه هه‌نه كه له غورپاي خه‌وي دا ناكري به لاوانده‌وه وه‌خه‌به‌ريان بيئي هه‌تا ووشيار ده‌بنه‌وه وه له‌و گومه‌ي مه‌ترسيداره كه هه‌رده‌م ويده‌چي نوقم بي دورري كه‌يه‌وه به‌لكه ده‌بي ئه‌وي زؤر به‌توندی پاتله‌كيني هه‌رچه‌ند ده‌بي سه‌باره‌ت به‌وكه‌سه دلسوزي بنويئي ئه‌گه‌ر به پاتله‌كاندن ووشيار نه‌بؤوه وه‌هه‌ر وه‌ها له خه‌وي نگه‌تي پوچوو ده‌بي به مست و پيلاقه وه‌ري گه‌رپيه‌ي بؤ ئه‌وه‌ي به هه‌ر چه‌شني كه بو‌ت بلوي هه‌لبستيني سه‌يره چؤن مرؤف كاتي تاواني ده‌كا شه‌رم نايگري به‌لام كاتي كرده‌وه‌كاني خوي بؤ باس بكه‌ي يان بينووسي شه‌رم ده‌يگري له‌به‌ر چي له‌كردني كاري ناله‌بار يا به‌ديتني ئازار

ده‌بيني به لّام كاتي ده‌نوسري يا راپورتی نه وان ده‌كري خه مبارو په‌ريشان ده‌بي بوجي وتاري په‌پو پاست ريسوا ده‌كه‌ين به لّام له‌شي پووت و بي نامووسي ريسوا ناكه‌ين، مه‌گه‌ر نه‌وه‌ي به خيالو بيرماندا دي تاشكراتره له‌وه‌ي به‌پاستي هه‌يه مه‌گه‌ر خيال پوون تره له‌شنتي زه‌قو به‌رچاو وتوويا نه بيستن كوا وه‌كو ديتن وايه نه‌گه‌ر من به كه سيك بليم دز شهرم بكه‌م له‌حاليكدا نه‌و دزيي ده‌كا شهرم ناكا به لّام نه‌گه‌ر پيي بليين دز تووره ده‌بي كه‌وايه ده‌بي كامه‌مان شهرمي بكه‌ين من يا نه‌و؟

نه‌گه‌ر ناموزگاري وه‌س دانه‌وه‌و قسه لي كردن خو پاراندنه‌وه‌و نازفروشتن پلار پي دادان ناحه‌زه‌و ديشي نه‌دي له كه‌لين و قوژينان له كوچه‌و كولانان و شه‌قامه‌كان زه‌لامه‌كاني وه‌كو پيووي و گورگ په‌وش ده‌بيني خه‌راپ و ناپسندو نه‌و ژنانه كاتي بيستني نه‌و جوړه قسانه بيزار ده‌بن كه وايه واوه‌يلا بو كاتي كردني نه‌و قسانه ناراسته. نيمه سه‌باره‌ت به‌وه نه‌كوو توشي نازاريكي كه‌م بين. له پهنده ناموزگاري خو ببويين واز له كوطني راستيه‌كان بينين وه نه‌وه وه‌به‌رچاو نه‌گرين يا به‌پيچه‌وانه ده‌بي لي پاپه‌پين وه به‌گزي دابيين وه پووبه‌پووي بين وه له هه‌مبه‌ر بپياره‌كشي سه‌ر نه‌وي نه‌كه‌ين نه‌گه‌ر بپياره‌كه‌ي به‌رژه‌وه‌ندي نيمه‌ي تيډا نه‌بوو قه‌بوولي نه‌كه‌ين تا نه‌وه به زماني نيمه دوور بيته‌وه خوماني لي پاقرژ داگرين نه‌وي مروقي ژير به خاتري تالي ده‌رماني نه‌خوا ده‌بي با سووره كواني سه‌باره‌ت به نيشي دي ده‌رنه‌كه‌ين ده‌بي. نه‌خير به‌پيزاني من وانييه به‌لكه ده‌بي نه‌و سووره‌كوانه‌ي به نشته‌ر بدپين چلكه‌كه‌ي فري ده‌ين زامه‌كه‌شي چاره‌كه‌ين يا به‌رژه‌وه‌ندي له‌ش له‌وه دايه چلكه‌كه هه‌ر بمينيته‌وه برينه‌كه‌ي ده‌س لي نه‌ده‌ي ته‌نيا به بيتووي نه‌وه كه هه‌ست به نيش و نازار ده‌كه‌ين به‌لكه نه‌ركي سه‌ر شاني هه‌موومانه به دلسوذي يه‌كتر ي ناموزگاري بكه‌ين به خوراگري هه‌ولي نه‌وه بده‌ين نه‌وه‌ي راسته له‌ناو دلمان جيگير بكه‌ين و له‌و ريگه‌يه پيوسته ده‌س بو هه‌موو نامرازيكي به‌رين كه شيرني به تاوات گه‌يشتن ده‌ردو نازاري تيكونشان له‌بیر به‌ريته‌وه به‌لي چه نامانجيك له‌وه پيروزتره كه مروق كه خوي مه‌زن فه‌رماني به پيغه‌مبه‌ري خوشه‌ويستمان (دخ) داوه كه سروشتي پاقرزي مروقيش هه‌ر بو لاي نه‌و بانگ ديلى، نه‌ي خه‌لكينه نيوه كاره‌كاني خراپ ده‌بينو و ده‌ش زانن كه شوينه‌واري شوومي نه‌وي ده‌وري

ئيوه هه مووی داده گری به لام شه رم ده که ن وه دهن گ بین له زه لامي تاوانبارو لادر ليو له سهر ليو هه لئاگرن رهش بینن ئاورو چرو چه مانی نه و تاوانه پووی ئيوه ده سووتیئی به لام ئيوه چاو دهنو قینن هه روا دهرانن هه ر پووی نه داوه وه دياره ئيوه حه ز نا که ن له پیزی نه و کاسه نه بزمردرین هه روه ک خوی گوره له باره ی وان دا له سووپي (آل عمران) دا ده فهرمووی «كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ (۱۱۰)» واته: ئيوه چاکترین کومه لن له ناو مه ردمی دنیا دا سه روو هه لداوه فه رمان به چاکه دهن پي له نارها ده به ستن باوه پيشتان به خوا هه یه ئه ری شياوی نه وه نین که ئيوه له پیزی نه وان که سانه بن که ره زگار بوونه وه سهر بو فه رمانی خوا نه وی ده که ن وه نه و کرده وهش به پيوه ده به ن که خوی گوره له سووپي (آل عمران) دا ده فهرمووی: «وَلَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (۱۰۴)» واته: ده بی له نيو ئيوه هه بن کومه ليک فه رمان به چاکه بدن و پي له خه راپه بيه ستن هه ر نه وان ههش ره زگار ده بن. ئه ی موسلمان هه کان ئيوه چون له بو که لوپه لی وه کو هه ندی له ناخی نيشتيمانه که و که بيگانه هيرشی بو ده با به زه بروو زهنگ لي پاده په رن هيرشی ده به نی بو سهر دوژمنی شه وو پوژ له هه ولی بی ووجان دان نه وه ی ليو داگير کراوه بيستينه وه. به لام له بو دین و شه په ف و ئاپروو که له ده سو داوه هه یچ هه نگاويک نا هاويژن کاميان گرنگترو پيروزترن؟ کاميان خو شه ويسترو بايخدارترن؟ بو کاره چو وکه و بی بايخه کان غيره ت و وه جو ش ده که وي خه بات و تيکو شان له ئيوه ده بينم به لام له په يوه ندی له گه ل پووداوه گرنگه کان بی له سستی و خو پريايه تی شتيکی دييکه نابینم وه له و دوژمنانه ی که وه کو خو تانن به نده ی خودان دینيه به رچاو حيسا بيکیان له گه ل ده که ن هه راسان ده بن. به لام له و دوژمنانه ی که زور به هيزترو مه ترسی دارترن که له ناو له ش و ده روونی ئيوه گه رايان داناوه هه یچ ترسو له رزيکتان نييه که ناوی نه و دوژمنه فه ساد يا به دفه ری يا ئاژاوه چييه و شه ر هه لايستين فه ساديکه که گيان ده مريئی به لام له ش زيندوو پاده گری، کيه له و دوو دوژمنه مه ترسیان زياتره کاميان مه زترن جيی هه راسانين کاميان مه ترسي دارترن. موسلمانان ووشيار بن راپه رن له دژی نه و که سانه که ياساو فه رمانی خودا پيشيل

ده‌كەن چوون به‌راستی پارێزگاری له شه‌ره‌فو ناموسی موسلمانان ته‌نیا له‌گه‌ره‌وی مانه‌وه‌ی ئه‌و دینه‌ی پاكیه‌. راپه‌رپه‌ن له‌ هه‌مبهر ئه‌و كه‌سانه‌ كه‌ له‌ بۆ دژایه‌تی دابو نه‌ریتی شه‌ره‌فی مرقایه‌تی ده‌س به‌كار بوونه‌ به‌ هه‌موو هه‌یزوه‌ لی‌بران بو‌یستن وه‌ له‌گه‌ل ئه‌و ئازاره‌ پر مه‌ترسییه‌ كه‌ ئابروو و گیان و له‌شی هه‌مووان له‌نیۆ ده‌با له‌شه‌كان لاواز ده‌كا هه‌سته‌كان ده‌مرینی بجه‌نگن مه‌گه‌ر نه‌تان زانیوه‌ كه‌ نه‌خۆشی چاوقولكه‌ بپه‌وه‌ی په‌یدا كرده‌وه‌ كه‌ چۆنه‌ مات بوونه‌ ئه‌و نه‌خۆشیه‌ قوربانی زۆری لی‌ كه‌وتۆته‌وه‌ ئه‌وانه‌ی گه‌یژده‌ی ئه‌و نه‌خۆشیه‌ بوونه‌ كه‌ زۆر مه‌ترسی داره‌و لی‌ك ده‌گه‌رنه‌وه‌ پۆژ له‌دوای پۆژی هه‌روا په‌رده‌ده‌ستینی وه‌ به‌ره‌می ئه‌و نه‌خۆشیه‌ چاوقولكه‌یه‌ كه‌ بنه‌مالان ده‌سووتینی ده‌بینی كه‌ لاکی به‌ جۆله‌ له‌ناو كۆمه‌له‌كه‌تان زۆر بووه‌ وه‌ له‌ هه‌موو جییه‌ هاموشۆ ده‌كەن چۆنه‌ ده‌نگوو لی‌ نایه‌ راپه‌رپه‌ن هه‌ول بده‌ن به‌لكه‌ خۆتانه‌ بنه‌ماله‌كه‌تان له‌و نه‌خۆشیه‌ په‌زگار كه‌ن گه‌یژده‌ی ئه‌و نه‌خۆشیه‌ به‌یاساو فه‌رمانه‌كانی ئایینی ئیسلام چاره‌سه‌ره‌و دابین بكرین بۆ وه‌ی له‌شه‌پری ئه‌و به‌لایه‌ی هه‌مه‌ لایه‌نه‌ په‌زگارو له‌ ئه‌مان دابین. باوه‌گه‌رینه‌ لای خودای گه‌وره‌و خاوه‌ن شكۆ منه‌تی له‌سه‌ر من دانا كه‌ په‌زگاری كردم له‌ نه‌خۆشی چاوقولكه‌ كه‌ ملۆز مه‌ی ئه‌وی له‌ژینگه‌ی بی‌ ئاگاهی و سه‌رلیشێواوی توشی من بوو خوای گه‌وره‌ شیفای دام و خۆش بوومه‌وه‌ په‌روه‌ردگاری بی‌ عه‌یب له‌شی منی گه‌یژده‌ی نه‌خۆشیه‌کی زۆر به‌ژان كرد کی ئه‌و نه‌خۆشیه‌ی بۆ هۆی گه‌رانه‌وه‌ی ساغی گیان و دلی من. ریزدار پیغه‌مبه‌ری به‌رێزمان (دروودو سلّوی خوای له‌سه‌ر بی) فه‌رمویه‌تی: «إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدِهِ الْخَيْرَ عَجَّلَ لَهُ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدِهِ الشَّرَّ أَمْسَكَ عَنْهُ بِذَنْبِهِ حَتَّى يُؤَافِيَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» واته‌: هه‌ر كاتێ خوای گه‌وره‌ خه‌یرو خۆشی به‌نده‌ی خۆی بوی هه‌ر له‌دنیا به‌سه‌زای ده‌داتێ وه‌ ئه‌گه‌ر كلۆلی و نجه‌تی ئه‌وی بوی له‌تاوانی تا پۆژی په‌سلانی چاوپۆشی لی‌ ده‌كا به‌لی له‌دوای كیشانی یه‌ك ددان ئیشی ئه‌وه‌نده‌ زۆر بوو بۆ وه‌ی یه‌ك هه‌یوی خه‌وو خۆراكم لی‌ حه‌رام بوو ئه‌وه‌نده‌ی ئازار دام ته‌نانه‌ت چه‌ند خوله‌كم سه‌روه‌تن نه‌ما ئاوسان به‌پاده‌یه‌کی زۆر بوو وه‌خت بوو پوومه‌تم به‌قه‌ی ورده‌ ورده‌ ئاوسان هه‌موو پوومه‌تی داگرتم وه‌ هه‌موو سه‌روو گوێلاكم هه‌لمسا پیلووی چاووم به‌سه‌ر یه‌كدا كه‌وتن پزشك و نشته‌رگه‌ره‌كان سه‌ریان سوپ مابوو

له نه خوښيه‌ی من. زانستی پيش كه ووتوويی پزشكى چى بؤ نه كرا دهرمانه جوراو جوره كان شوينيكيان له سهر داننا هه موويان له چاك بوونه وهم ناهوميډ بوون به لام له ناكاو دهستی به زه و دلوقانى خواى كه ريم به سه روو پووى من دا هيئا دلى دامه وه نه خوښيه كه م به ره و چا بوون بوو هيدي هيدي شوينه وارى برينه كانم له به ين چوون ناوسانه كه نيشته وه پزشكه كان له و پووداوه چاوه پووان نه كراوه هوشيان لى برا سهريان ده بهر خونا به ناچارى كوتيان راسته خواى به هيرو دلوقان نيسكانى پزيو زيندوو ده كاته وه، من بى دهسه لاتى و لاوازي نينسان و بى هيڙى نه وانه‌ى خوازيارى زانست و تواناى زانينى سه رده من به دوو چاويووم دى بوم دهر كه ووت كه خوداى په روه ردگارى بوونه وهر له هه موو كه س دلسوزترو دلوقان تره بؤ به نده گانى خوى له جه ننگه‌ى نه خوښيم خوشكيكى به پريز هاته سه ردانيم به زمانى لووسى بؤوه دلى من گل بداته وه لاي خوى گوتى خو تۆ نافرته تيكى به باوه رو نويزكه رو پڙو وگرو حاجى بووى پيم وايه شياوى نه و هه موو دهر دوو نازاره نه بووى تۆ چه تاوانيكټ كرده بوو خواى گه وره تووشى نه و نازاره قورسه‌ى كرده به سه رى دا گورپراندم گوتم واز بينه له و قسه بى جيبانه خوا سته م له كه س ناكاهه وه خه لکن سته م له خو ده كه ن من تاوانبارم شياوى نه وه مه كه خواى گه وره توله‌ى زياتريشم لى بستينى نه و ليوانه م كه خواى گه وره به و نه خوښيه‌ى به سه رى كرده وه و ته نبيى كردن هه موو كاتى به هه موو جوره ماتيكك پهنگ كرابوو بؤ به رگرى له كارى خه راپه و فه رمان به كارى چا كه قهت وه نه بى جارى له جاران ليك هه لپچرئى نه و كولمانه كه نيسټا ماسيوون ده يان بينى به هه موو جوره توزوو كرئيمى تيئه لسوواو نه و به ژنه‌ى كه نيسټا ده يبينى به توندى ديشى و له بليسه‌ى تاوو له رزدا ده تلپته وه به رده وام به هه موو جوره جلوه رگى بريقه دارو په ننگاوو په ننگ پازابؤوه نه و سه رى نيسټا ده يبينى به توندى ژان ده كا وه خته چاووم له گه لى دهر په رئى قهت نه يويسټ خوى بخاته ژير بارى قورسى پروسه ريكي ته نك و خوى داپوشى و فه رمانى خواى گه وره به جى بينى وه نيسټه ده يبينى به و شيوازه به كه تانى پيچاويانه به پرانستى وه كوو لپچكه من سه رم به لپچكه دانه پوشى كه نيشانه‌ى سه نگينى و يقارى ژن بوو نيسټه خواى گه وره به و دهر دوو نازاره دايپوشيوه من ليوو پروسه تم به هه موو جوره

دهرمان و ماتيكك دهرازانده وه نئسته خواي گوره به ټوله ي ټه وه موو دهرمان تپه لسووانه نا له بارانه به و شيوه يه ناحه زي كرووه ټه و خانمه له وه لامي من دا كوتى: ټو! كاريكي وات نه كرووه بيجگه له و كارانه كه خه لكى كروويانه وتى ويده چي هي ټو له وانيش كه متر بي هه موو نافرته كه كان له ټو زور زياتر خو دهرازيننه وه و تپي هه لده سوون و هه موو كاتيش له وپه پري ساغي دان و له خووشي خو ش پابوردن دان و وتم ټه وه چا كه بوو كه په روه رنده ي من له گه ل منى كروو نيشانه ي خو شه ويستى و به زه يي ټه و له هه مبه ر من كه گيروده ي كروم به و به لا گه وره يه وه به و نازاره منى پاكز كرده وه و په زگاري كروم خواي گوره كاتي به نده ي خوي خو ش بووي تووشى به لاي ده كا و ټه وي به و نازاره له تاوانه كاني پاك ده كاته وه و په زگاري ده كا خو راگري دداتى وه له پريزو سوپاس خاوه نى به هره ي ده كا وه به هوي ټه و ټوبه و گه رانه وه يه خو ش به ختى ټه وي مسوگه ر ده كا. سوپاس ده كه م بو خواي گوره كه ټه و وانه به كه لكه ي دا به من كه ټه و دهرده ي شيفا دا دهرمانى كرو خدای گوره كه زانى من له به ر نه فامين فه رمانه كاني به پريوه نابه م به كرده وه نيشانى دا فه رمايشه كاني ده گوپي دلمي سريواند جا من چون دته وانم به و هه موو چاوه ديږي و به زه يي خوا سوپاسي نه كه م به چ روويكي دته وانم بي فه رمانى ټه و كه سه بكه م كه ناوا چاوه ديږي من ده كا جا به و شيوه يه خواي گوره ساغي كرووم وه جه ستم لاوازو بي هي ز ببوو ورم هه روا به هي زو توانايم كز ببوو به لام خو راگريم سه ر سام هيننه ر بوو تيگه ي شتم كه خواي مهن به و نه خو شيه به بي وشه چي ده وي به من به رموي و وه چ مه به سي هاويشته ناو دلي بيرو ژيرم ټه وه ي خواي مهن له هه مبه ر چاوه كانم نه خشه ي كي شاو وه به ر چاوي دام تيگه ي شتم كه چلون ده بي سهر روو رووم به پروسه ري دا پو شاني كه خواي گوره به هوي ټه و نه خو شيه نه زيله ي بو هينامه وه كه چون دا پو شري و چون ليوو زمانى من هه موو كاتي به ترس و هوميد سوپاسي ټه و بكه م و له به ر قايله ي هي ژايان چون به سو زه وه له به ري پيا ريمه وه و له دواي ټه و نه خو شيه من به ته واوي نالوو گوږم به سه ردا هات ئيدي ټه و نه مام كه پيش نه خو شى بووم ټه و نه خو شيه با شترين چا كه يه ك بوو كه خواي گوره له گه ل منى كرو كاريكي وا ي تي كروم كه زال بم به سه ر نه وسى په ستي خو م وه ټه و چا كه يه ي خواي

گه وره نه وړو مني پر بايخدارترو هيژاتر كرد له دويني و هه ر ته نيا مني نه گرتوته وه بگره بڼه مالو ده سته و ده ياره كان و هه موو كچه كاني ناسياره كان و ده ست و په يوه ننده كاني مني گرتوته وه و په زگاري كردووين له داب و نه ريتي كه پيچه وانه ي فره مانه كاني خوداي گه وره و دلوفانن سوپاس بو خوا كه زور زوو بو لاي ده ركی نه و گه پامه وه و كاتي ووشيارى هه له كانم بوومه وه هه رگيز پيم له سهر دانه گرتن و لييان دور بوومه وه بويان نه گه پامه وه وه بهر له وه هه ل له ده س بچي هه ر له هه رپتي لاويم خو م به جلوبه رگي دينداري داپوشي نه ك وه ك نه و ژنانه ي كه گه ينه كاتي پيري جلكي ئاييني ده بهر ده كه ن و پرو داده پوښن به گويزه ي ده قى قورناني پيروز په عمه م له نه هيئانيان به تاوان ناژميردرى نه و جوړه ژنانه كه به نيو ته رخي دامين ته رپه تاوانيان كړدوو له پړوي نه وه يه چيان له ده س نايه كه س ده سيان ناگرى ده لين داوه تي ناكه ين نه وه له پړوي ناچار ييه نه ك له پړوي گه پانه وه ي راستييه جا هه ر له وي پورزي ليرام كه له دژي لاپري و لادري و تاوان بجه نگو له پري خدا به زمان و بنوسم راپه رم خه بات و تيكو شان په ره پي بدهم وه چي له هيژو هيژرو وه ختم هه ستم هه يه خو م ته يار كه م وه به گز دامين پيسي و به د فري و بي نامووسى دا بچم وه له دژي بويستم سه رنجم به ده ورو به رمدا واوه يلا له و ترسه ي كه ديمت زوريه ي خه لكى كومه لگا كه م بيني كه له غورابي خه وي دان په روه دگاري دلوفان له هه ر پيئيكي كه خو ي حه ز كا نه وان گيروده ي هه موو جوړه به لاو نگه تي ده كا وه ده يان خاته ژير قامچي نازارو نه شكه نجه جوړاو جوړه كان ديسان وه هه يه نه وان تيناگه ن كه خوا له و به لايه ي چ مه به سيكي هه يه و چي لي ده وين به خاتري نه وه چووكترين دژه كرده وه يه ك له خو نيشان ناده ن و له غورابي خه وي هه لئاستن وه هه ر وه وه ي ده چي كه هيچ بهر پرسياري تاوانه كانيان نين له حاند نه و كرده وانه يان وه ي لي حالي هه ر پورگار نه واني تووشى چه رمه سه رى كړدوونه وه خواي مه زن ده ستيكي له و كار هدا نه بووه نه گه ر نه وان له كارزاني خوداي گه وره له و چه رمه سه ريه ي حالي بان بي گومان له چا كه ي خواي به هره يه كيان ده س ده كه وت نه گه ر نه وانه له هه مبه ر خواي گه وره هه ستيان به نه وين و ترس و هيو ا كړدبايه نه و نه شكه نجه ي خوايان به كه م نه ده زاني له تاوان ده پرينگانه وه و نه گه ر بړوايان پي بابه

خوجوانکردن له پروانگه‌ی قورپانای پیرۆز و هرگپراوی (اَلتَّبْرُجُ فِي نَظْرِ الْقُرْآنِ) .. وهرگپراوی: عبدالرحمن کرامت

غیره‌تی دوژمنایه‌تی ویان نه‌ده‌کرد. که وایه ئه‌ی ژیروومه‌ند له تاوانه‌کانت بی‌ئاکام به وه هر کاتی توی گیرۆده‌کرد به ئازاری هه‌وه‌ل بزانه چت کردووه تا ئاورگی خوات بۆ خۆت کپیوه که شیوا‌ی ئه‌و سه‌زا قورسه‌ی که خوا‌ی گه‌وره بۆ‌ی دانای بۆ‌ی‌ی یه که بتوانی میوه‌ی ئه‌و گرفتاریانه که تۆ به‌و گه‌رانه‌وه به‌ره‌و خودات ده‌ست که‌وی‌و له پاشان تی‌کۆشه هه‌تا خۆ به خشلی خو و خده‌ی جوان بپازینی‌ه‌وه له‌کاره نا شیرنه‌کان و نا په‌سه‌نده‌کان خۆ دوورکه‌وه جا به‌و شیوازه ئه‌گه‌ر له پاشان خوا‌ی گه‌وره تووشی به‌لایه‌کی کردی ته‌نیا له بۆ سه‌زای تۆ نییه به‌لکه ده‌یه‌وی به‌هۆی ئه‌و په‌نجه‌و ئازاره خپرو بی‌ریکی زۆرت بی‌بگه‌یی‌ی وه له‌گه‌ل دووپاته‌کردنه‌وه‌ی نا فه‌رمانه‌کانی خوا میوه‌ی ئازار له ده‌س نه‌ده‌ی ووشیار به نه‌کوو پاداشت له‌گه‌ل سه‌زا لی بگۆری به‌فه‌رمایشی قورپانای پیرۆز که له‌سوورپه‌ی (ق) دا ده‌فه‌رمووی: «إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرَى لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ» (۳۷) واته: به‌پاستی ده‌و قورپانه‌ی دا بیره‌وه‌ری و ئامۆژگاری هه‌یه بۆ که سیکی خاوه‌نی دل‌یکی ووشیار بی‌و گو‌یی دل‌بدا بۆ فه‌رمانی خوا له په‌روه‌ردگارم که ته‌نیا به‌خاتری پازی بوونی ئه‌ووم نووسیوه ته‌نیا له ئه‌وینی به‌زه‌یی و پیزی ئه‌وی له‌و ریگه‌یه هه‌ولم داوه داواکارم که به‌و وتاره‌م خه‌لکان سوودی لی وهرگرن و بۆ منیش به‌و جووره شیوا‌ی چاکه‌ی ئه‌و پاداشه‌م بمداتی که سه‌باره‌ت به‌ بنده‌کانی ئا‌گاو دلسۆزو دلۆفانه وه باشت‌ترین دروودو پیزی خوا‌ی گه‌وره‌و بی‌عیب له‌گیانی پاکی پیغه‌مبه‌ری هیژا بی‌ (د.خ) و بۆ بنه‌ماله‌و هاوکاره دلسۆزه‌کانی بی.

خوشک‌تان:

نیعمه‌ت صدقی

تَبْرِجْ
خَوَّ نَوَانْدَن

خۆ نواندن: بریتیه له ئاشکرا کردنی جوانی پیشاندانی لووسی و له باری ئەندام ئەو جیگایانه‌ی له‌شی که ژن ده‌توانی پیاو هان بدا بۆ پاکیشان بۆ لای خۆی یا هه‌ر وه‌ک له په‌راوی پاستی بوخاری شه‌ریف دا هاتوو.

تَبْرُجُ = خۆ نواندن: بریتیه له وه که ژن جوانی و له‌باری خۆی پیشانی پیاوی بیانی بدا جا بۆ ئەوه کۆمه‌لگای خواناسان له زیانه‌کانی خۆ پارازنده‌وه‌ی خۆ نواندنی ژنان بیاریزی و ئەندامی ژنانیش له دەس لۆتی و پۆتی و هه‌رزه‌کاران به‌دوورین شه‌رمه‌و دامین پاکی ژنان تووشی له‌به‌ین چوون نه‌بی و هه‌بۆ ئەوه‌ی کۆمه‌لی نیره‌وه‌زه‌کانیش بۆدار نه‌بن خودای زاناو له کارزان ژنه‌کانی له‌خۆنواندن به‌رگری ده‌کا چوون ئەو ده‌زانی و ئاگاداره له لاوازی مروّقه‌ له‌حاند کارووباره‌کانی نیرو مییایه‌تی وه گیرۆده‌ی لاوان له په‌یوه‌ندیه‌دا. جا که‌وايه خوشکه موسلمانه‌کان گویی خۆتان کلۆر که‌ن بۆ فه‌رمانه‌کانی خوای گه‌وره ئە‌گه‌ر به‌پاستی باوه‌پو به‌ خواو قورنانه پیرۆزه‌که‌ی هه‌یه خوای مه‌زن به پیغه‌مبه‌ری خۆشه‌ویستمان دروودی خوای له سه‌ر بی فه‌رمان ده‌دا: «قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَعْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ (٣٠)» سووره‌ی نور. واته: ئە‌ی پیغه‌مبه‌ر(دخ) بیژه به‌ پیاوه‌کانی باوه‌پدار چاوی خۆیان بقووچینن داخه‌ن شووره‌یی خۆیان بیاریزن ئەوه بۆ وان باشتره‌ خوداش ئاگای له هه‌موو کاریان هه‌یه، پاشان پووی ووتار ده‌کاته ئیوه ژنه‌کانی باوه‌پدارو ده‌فه‌رمووی: «وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَعْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الذِّي لَمْ يَضْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ(٣١)» واته: ئە‌ی پیغه‌مبه‌ر(دخ) بیژه به‌ ئافه‌ته باوه‌پ داره‌کان چاوی خۆیان داخه‌ن شووره‌یی خۆیان بیاریزن جوانی خۆیان دیاری

باوهردارو خو پاريز به كه سي دهگوتري به خاتري ترس له توله ې خوداي مه زن به ووردي سرنجي بداتي كه له فهرهنگي زماني عه ره بي خشل و زينته به و شتانه ده بيژن جواني پي زياد ده بي جا كه وا بوو زينته هر به وه نالين كه نافرته خو ې پي پرازينيته وه به زيږو زيږو جلي بايخدار يا خو ې به په نگو پوني جوراوجور لووس و پووس كاو سپي و سوور بي به لكه زينته بگره گوره ترين زينته ؤو ؤه ندامه ې نافرته كه ئيشتيا هينره بي خوداي گوره له له شي دا دره ستي كرووه وه ؤو هه موو ؤه ندامه ې وه كو قه لافه ت و به ژن و بالاو هاو ئاههنگي ؤه ندامه كاني له سروشت دا به ؤه مانته داناوه خواي مه زن كه ؤو ؤه نايه ته ې نارډوته خوراي ده شي زاني كه هه ندي له ژنان هه ن كه پووسه ري ده كه نه ئامرازي له بو خو پازانده وه و به رپا كړدنې هه وه سي پياوي چاوحيږ. وه له و پينگيه^(۱) ده توانن جواني خويان پي زيادكهن به شيوازي كه چادره كانيان يا ليچكه كانيان ده وري پي ده گرن گوشه كانيان به لاي راست و چه پدا هه لده دهنه وه وه به هه موو جوړه خشلي ده پرازيننه وه و ليچكه كانيان به سه ر گوشه ې برويان دا ديننه خوراي به ويينه ې تاج هه لده به ستن جا به م شيويه پوويان چه ندين قات له خو ې جوانتر ده نويني له ئاكامدا چارشيوو ده سمالي سه ري و ليچكه ده بنه نوينگه يه ك له بو چاو له وه پان. ته واو به پي چه وانه ې خواستي خوداي گوره يه كه چارشيوو ده سمال و ليچكه ئامرازي خو داپوشينن جواني ؤه ندامي ژن كه هو ې به رپا كړدنې هه واوو هه وه سي مروفن ؤه وه ده بيته جي سرنجان ليره دا وا بير ده كه نه وه كه ؤو جوړه ژنانه ې كه ؤو جوړه شمه كانه و ؤو ليچكانه ده به رده كه ن يا له سه ر دهنين كه گو ې رايه لي^(۲) فه رمانسي خوداي گوره ن وه كي خودا فه رموويه تي: خويان داپوشيوه ؤو جوړه گزيكارانه ده بي

1- (مه به سي خوداي گوره كه له هه زاران جيگاي قورناني وشه ې ته قوا واته: پاريزگاري ليره خو ې ده نويني كه نه گره ته قوا بيته دي فندو فيل هه لده گيرين ژن به خاتري خودا خو ې ده پاريزي پياويش هه روا چونكه هه ردووكيان خواي به چاوه ديږي كډاري خويان ده زانن- وهرگيرې).

2- واير ده كه نه وه.

باش تيبگن كه خواى گه وړه له هه ستو خوستى ناو ده روونيان به ته واوى ناگاداره له ئه ويى خو پازاندنه وه ئاخذراوه له فندو فيلى دليان باخه به ره وه هيج شتى له وى شراوه نيبه «وَمَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ (۳۸)» سوورپه‌ى (ابراهيم) واته: هيج شتيك له كن خواى گه وړه له ئه رزو ئاسمانا شراوه نيبه. خوادى گه وړه ده زانى كه ئه و جوړه ئافره تانه كه نه فتى جوانى و خو جوان كردن وه حه ز له وه ده كه ن كه پياوى هه وه سبازو زه نه ك و حه كه دار ئه وان په سند بكا هه ر چنه د له و كرده وه ناله بارانه به هوى ليچكه وه بيته نارو خو پازاندنه وه يه كه ده بيته هوى توورپه‌ى خوادى گه وړه تاوانيكه ده بيته هوى سه زادانى توندو توندو گه وړه هه ر له بهر هينده يه له دواى ئه م رسته يه ده فهرمووى: «وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ» رسته‌ى «وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ» ي هيناوه تا ئه و مه به سه‌ى رابگه ييني كه ئه و جوړه ده سمال و ليچكه و چارشيوه يه كه ده بنه هوى خو پازاندنه وه دا پو شهرى نين كه خواى گه وړه مه به ستيى وه ئه گه ر سرنج بده نه رسته وئايه‌ى خواره وه «وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ» واته: نابى پى به زه وى دا بده ن به شيوازى كه خشلى شار دراوه تان بزاندري. لى ورد ببنه وه تيده گن كه خواى مه زن هه ر كرده وه يه ك بيته هوى سرنج رايكيشانى نيروه ز به رگرى كردو وه هه ر چنه د ئه و خشلى نه ديار بى بو نمونده راسته جلكى تهنگو پر به له ش جوانى له شى ده شاريتته وه به لام جوريكه كاتى جولانه وه و لاژانه وه له وه ختى رويني هم خړو خو لى له شى درده كه وى هم نه رمو نولى زن ديارى ده كا جارى وايه كاتى كه زن ده روا دهنگى خرينگه و پرينگه‌ى خشلى شار دراوه ده بيسرى له و باره دايه كه خواى گه وړه ده فهرمووى: «لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ» خوشكى من سرنج بده بزانه كه خواى گه وړه به ژنه كانى پينغه مبه ر (د.خ) كه به راستى هه موويان باوه پردارو فه رمانبه ردارو بنده‌ى پاك و خاوين بوونه كه له سوورپه‌ى احزاب دا ده فهرمووى: «يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنْ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا (۳۲)» واته: ئه‌ى هاوسه رانى پينغه مبه ر (د.خ) ئيوه وه ك ژنانى تر

نين نه گهر خوتان ده پاريزن به خاوي قسه مه كهن نه وه كه سى غه ره زيكي له دل دابي قرمي^(۱) خوښ كا هر چوڼ په سنده قسه بكن تپده گه ي ته نانه ت خو پازاندنه وه له ده نكيش دا ده بى ره چاو بكرى چونكه له وپشدا هه يه نه وه ده نكهي كه هاوړي له گه ل نازوو نوووزو ناسكيه ته نكي دايه به خو جوانكردن ده ژميردرى وه له فهرمايشي پينغه مبهري به پيز ورد به وه وه كه ده فهرمووي «إِذَا خَرَجَتِ الْمَرْأَةُ مِنْ بَيْتِهَا مُعْطَرَةً فَأَنَّهَا زَانِيَةٌ» واته: هر كاتى ژن به بونى خوښ له مالى وه ده ركه وت به دامين پيس ده ژميردرى^(۲). نه وه ده سه لميني كه خو بوڼ خوښ كردنى له ش و جلك كه ببيت هوى سرنج راكيشاني خه لك بو لاي به شيويه شيويه گشتي نه وه ش ده بيت ه جوريك له خو پازاندنه وه كه دين به رگري لى كرووه. نومى سه له مه (خ) هاوسه ري پينغه مبهري به پيز (د.خ) ده فهرمووي: نه سمائي كچي نه بوويه كرى سديق (خ) هاته خزمه ت خوښه ويستى خوا پينغه مبهري (د.خ) پووي لى وهرگيرپا چونكه جلكي ته نكي ده بهر دابوو فهرمووي نه سماو (ژن كه گه يشته سنووري باق بوون بى له و دوانه) ناماژهي بو ده ست و پووي كرد نابى ناشكراي كا خوداي مه زن ژني ئيزن داوه كه ده ست و پووي دانه پوښى به لام به بى پازاندنه وه جا نه گهر پووي نه خشانوو چاوو بروي هه لگرت و ليوى سوور كرد ده بى به نه ركي سه رشاني سه ر شاني خو ي بزاني پووشى داپووشى و كاتى ده ست و نينو كه كاني ده كا ده بى ده سته وانه ي ده ده ستى كا چوون دين ئيزنى پى داوه بو ميردى خو ي خو جوان بكا چوون خوداي گه وره فهرموويه تي: «وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ» واته: نابى جوانى خويان ناشكرا كهن مه گين بو ميرده كانيان. نه ي خوشكي

1- ناره زوو ئيشتيا = ته ماح تيكردن.

2- خوشكي خوښه ويستم مه به س نه وه نيبه كه ده بى ژن وه كو كه وي ده قه فه زى بكرى به لكه مه به س نه وه يه ده بى نافره ت وه كو گلينه ي چاوي بپاريزرى وه له هر چه شنه ناحه زيك به دوور بى، چوون ژن واته: ژيان! سه رچاوه ي ژيان ده بى پاك بى چوون ژن ناوي ژيانه كه نه و پيس بى ئيدي هه موو شتى پيسه. براتان - وهرگيرپا.

خاوهن بېرو ژير له ناياتي خواي گه وره و فه رمايشاتي پيغه مبهري به ريز (د.خ) بېر كه وه وه له كارزانين و شهرم و نه ده بېكي له پاره به ده ري تيدايه ورد بنه وه تا تيبگه ي و توندي و قايم كاري په چاوكه وه له و شتانه ي كه ده بنه هؤي هه لخليسكان و پړي لي ون بوون تو دهبې زور توند خوتي لي بترسيني ئه ري قايمترو پاراو تر له م ياسايه دهبې چ بې خواي گه وره به ژن فه رمان ده دا كه نابي هيچ چاويك بې له چاوي ميړدي چيژ له جواني ئه وي به ري وه نابي هيچ گوئي يه ك بې له گوئي ميړدي⁽¹⁾ و ته شيرينه كه ي وي ببيسي وه نابي هيچ كه سي بې له ميړدي بوني خوشي وي هه لمبيسي وه بې له ميړدي كه شياوي ئه وه كه س نابي جواني و خشل و پازاوه يي وي، نه ياري وي ببيني تاكو له مه ته ريزي سه خت و قايمي دامين پاكي دا به نارامي و بې ترس له چاوي چاوحيزان ژيان به رنه سه ري وه له چاوي بې شهرم و هه وه س بازو بله وه زان دووره په ريز بميننه وه كه و ابو و كاتي كه هه شامه ت كه و تنه سه ر ئه و ريگه پاسته گه پانه وه سه ري كار جواني ورده كاري فه رمايشي خواي گه وره ي زاناو له كارزانين بو درده كه و يتو و تي ده گن ئه و ده مي لي لي حالي ده بن كه خواي مه زن هؤي چييه له و شته ي به رگري كر دووه و ناهي لي مروؤ تخووني بې ته نيا له بهر ئه و يه كه ئه و تووشي زياني قورس نه بې وه هر فه رمانې كه داوييه و هر كاري كه فه رموويه تي ته نيا له بهر ئه و كه قازانچو به رژه وه ندي ته واوي تيدايه خوداي گه وره ويستويه تي به ياسا كرندي ئايه ته به نرخه كاني ئيمه پيا ريزي و په روه رده مان بكا

1- من ده ليم به و خوشكانه ي كه به شانازيه وه ده لين ئيمه موسلمانين:

(خوشكي خوشه ويستم ئايني پيرؤزي ئيسلام پي داده گري له سه ر ئه وه كه دهبې ژن به پاره يه ك به پيرؤزي بنا سرې كه س ياري ئه وه ي نه بې به بې ئيزني ياساي خوداي گه وره ده سي بو به ري. واته: ژن باغه چي گولانه و پاسه واني دين و قورئانه، كه دينيش ئيزني دا واته: به فه رمانې خوداو پيغه مبه ر هه لال بوو له كه سي له گه ل ميړدو و هه لالي خوي چ ده كا با بيكاو وه كه سيش مافي ئه وه ي نيه به رگري يا ناسته نكيكي بو پيك بيني وه داواشي له ميړدي ده كا وه ك گلينه ي چاوي ببيا ريزي وه داواش له ژنه ي ده كا له فه رمانې وه درنه كه وي وه كه سيش مافي ده س دريژي ته نانه ت خيسه شي لي بكا نه ي لي - وه رگير).

که به پراستی شياوی ئه وهی بین له نیو کومه لگای به نی ئادمه خومان هه لدهینه وه و به شانازی وه بلیین ئیمه باوه پدارین.

خو پازاندنه وه و دهرخستنی جوانیه کانی ژنان له نیو پیاوانی گزیکارو خو خسته پریشکه ئاوریکه که جیخوونی هه وه سی هه یوانی له دهروونی وان دا که مینی گرتووه و ئاوری تیبهرده دات وه ههر وه کو دیتنی خوارده مهنی بونی ئیشتیای ده کاته وه پوانینی پیاو بو به ژنی ژن هه وه س وه جو له ده خا بزائن نه وه سی مروقه هیچ کاتی وه خو ناکه وی هه تا چاو نه له وه پری وه ئیشتیای نابزوی هه تا چاوی ده شته که نه بری ههر له بهر هیندییه خودی مه زن به مروشان دبیرئی چافان داخه ن له و شتانه ی ناره وانه وه له دواییدا ده فهرمووی: «وَيَحْفَظُونَ فُرُوجَهُمْ» واته: شووره یی خوتان بپاریزن. هه روه ها به ژنان ده فهرمووی چاوان بقووچینن پاشان ده فهرمووی «وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ» واته: ئافره ته کانیش با شووره یی خویان بپاریزن. وه ئه وه مانای وایه سه رچاوه ی خرابکاری له چاو رایه پوانین په یام هینه ری دامین ته رییه! چ قه و ماوه که مه رد م خویان خافل کردوه خویان هه لده خه له تینن وای لی حالین خو جوان کردن و پازاندنه وه ی ژن کاریکی ئاساییه و له دابو نه ریتی کومه له و هیچ شوینه واریکی خه راپ دانانی وه هه وه سی نوستوو وه خه بهر نایه نی ئاوری دامرکاوای دلته ران بلیسه ناستینی به لام نه گه ر بریک بیرکه ینه وه شک له وه دا نییه تیده گه یشتین که ئه وه بیریکی چه وت وه له یه بویه نه گه ر وا با ده با وته ی وان له په یوه ندی له گه ل ژن و میرد ده با راست با له پاش ماوه ییکی خوشه ویستایه تی له به یینی واندا ده با گوړا با به دوژمنایه تی دپدوڼگی جیگی خوشه ویستایه تی و ئه وینی گریاوه ههر یه که له دوو لایه نی ژن و میرد له هه ولی ئه وه دابان له پاش ماوه یه کی هاوسه ریه که ی ئالووگوړی پی کردبا به پراستی ده بی بلیین په ژنیکی به گول بی له پووی به نی ئادمه⁽¹⁾ نه خیر هه رگیز وانیه پیاو ههر پیاوه ژنیش

1- ههر وه کوو ئیمه ئیسته زور جارن له به رنامه ی فارسی وان تیوی ده بیسین و ده بینین که ژن پیاو به جی دیلی و پیاویش له سه ر ژنه که ی دوو دوست و سی دوستان ده گری به یاسای هه زره تی نیره

هر ژنه هوكاري پاكيشهر يه هوكاري سروشتيه وه ئالوگور قه ببول ناكه تا دنيا به دنيايه هه رگيز ئالوگورپي تيدا به دي نايه ئه وه هوكاره‌ي پاكيشهره شتيكه كه له ره‌گو پيست و ده‌ماری ژنو پياو دايه هه وه‌س ئاره‌زوي سروشتي ئه ميانه وه ئوي دي وه‌خه‌به‌ر ديني خوین ته‌پايه‌تي هورموني له كيسه‌كاني جوراوجوري له‌شي پياوو ژن هه‌لده‌گري وه له‌سه‌ر ده‌ماری ميشك وه هموو ئه‌ندامه‌كاني له‌ش كاتي تيپه‌پيني شوينه‌وار داده‌ني وه‌هر بره‌ي له‌شي ژن له‌گه‌ل بره‌ هاو وينه‌ي له‌شي پياو به‌ ته‌واوي ليكتر توفيريان هه‌يه هه‌ر به‌و هويه‌وه كه خوي ژنانه ده ژن دا له ريك خستني هموو له‌شي خووخده‌ي بيرو ئاره‌زوه‌كاني ناشكرايه وه‌هه‌روه‌كوو خووخده‌ي پياوانه له‌له‌ش وه‌نگو ره‌فتارو كردارو ئاره‌زوه‌كاني پياوي دا ناشكرايه هموو ئه‌وانه ياساكاني سروشتي بنياده‌من له‌و پورژه‌وه خوي گه‌وره بنياده‌مي دروست كردوه تانيسته ئالوگورپي به‌سه‌ردا نه‌هاتوه وه‌تا پورتي په‌سلاني ئالوگورپي به‌سه‌ردا نايه له‌واته‌ي ئه‌و نايه‌ته پيرۆزه‌ي قورنانه ورد به‌وه. «أَلَمْ يَكُ نُطْقَةً مِنْ مَنِيِّ يُمْنِي (٣٧) ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّى (٣٨) فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى (٣٩) سوره‌ي قيامه» واته: ئه‌ي به‌ني ئاده‌م مه‌گه‌ر تو له‌سه‌ره‌تاوه بلقه‌ مه‌ني نه‌بووي؟ پاشان بووي به‌خوينيكي مه‌بيوو پاشان خوداي دروستي كردي و پازانديه‌وه ئه‌مجار له‌وي دوو جينسي نيرو مي‌ي هينادي. ديسان ده‌فه‌رمووي: «فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ (٣٠) روم» واته: ره‌وشتي خوي به‌كه ره‌وشتي مه‌ردمي له‌سه‌ر ئه‌وي داناوه وه هيج ئالوگورپك له وه‌ديه‌نياني خوادا نييه ئه‌مجار ده‌فه‌رمووي: «فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَحْوِيلًا (٤٣) فاطر» واته: هه‌رگيز وه‌گيرت ناكه‌وي له‌كاره‌كاني خوي ئالوگور، وه‌هه‌رگيز وه‌ده‌ستت ناكه‌وي لادان له‌پي و شويني خوي. خوداي گه‌وره هموو ژنو پياوه‌كاني باوه‌رداري له‌و هوكارانه‌ي ئاره‌زوه‌هه‌وسي وان وه‌گه‌ر ديني به‌توندي دوور ده‌خاته‌وه

فيل، ماشه‌للا هه‌زار جار حاشا جا كومه‌لي له‌وه‌سانه پيك بي ده‌بي چ به‌ره‌ميكي هه‌بي- وه‌رگيز.

وه هر به و هويه وه بووه كه نه ته نيا موسلمانان به توندى له دامين پيسى دور ده خاتوه بگره له ته واوى نه و هوكارانې كه مروقى بانگ ده كاو هان ددها بو دامين ته پرى ده ترسيئى و ده فهرمووى «وَلَا تَقْرَبُوا الرِّثَا إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا (۳۲) اسراء»: خوتان نيزيك مه كه نه وه له دامين ته پرى چونكه به راستى دامين ته پرى كاريكى زور خراب و ناشيرينه وه ريگاييكي زور ناله باره. خدای گوره و مېهره بان له و چمكه يه دا ده يه ويى ئاشكرا بكا كه خو پاريزى نه پكى سهر شانى هه موو پياوو ژنى باوه پرداره كه ده بى نه و نه پكه نه نجام بدن و هر نه وه نده نيه به لكه راستيه كه ي نه وه يه كه ژنو پياوى موسلمان له ته واوى نه و كارانه ي كه سهر ده كيشى بو دامين ته پرى خو دور كه نه وه وه ك چاو له وه پاندين و هر شتى كه به چاوو به گوئى يا هر نه ندامى كه مروقى له گوئى زه لكاوئى قوم كا يا كاري سرنج راکيشه ربى نيزيك نه بنه وه. سوئيد به خوا كه فهرمانى خوا هه موو پره له كارزاني چونكه هر كه س له و گوومه قولله نيزيك بيته وه قوم ده بى و له به بين چوونى بى گومانه، هر چه ند باسكى به هيزى مه له زانينى هه بى وه له هه مبه ر شه پوله كانى زرياي هه وه س دا لى زانينى باشى هه بى گوئى قوللى خاوه ن شه پؤل زور به توندى درك و دالى ده و روبه رى هه لده سوورپيئى و بو لاي خوى ده كيشى دانه دانه بويان ده چى و هر كاميان له پاش چه ند خوليك خو راگرى و هه ول و ته قه للى بى ئاكام كه له خوى ده نوينى ناخره كه ي هه ليان ده لووشى چه نده جوان و لى زانينه و ته ي به نرخی شيخ محمد غه زالى رحمه الله (كاتى هه موومان ده زانين كه نه خووشى سيل يه ك جوړه نه خووشيه ئيدى بو پيش گرتنى بو هيچ كيشه يه كمان نيه چوون ده زانين نه نه خووشيه مروقه ليك ده گرته وه نابى ئيزنى بدن خه لكى لپى نيزيك بنه وه). به لى كاتى ئيمه ددانمان پيدا هينا كرده وه ي دامين ته پرى كاريكى زور ناشيرينه و له و باره وه هيچ ناكوكيه كمان نيه. به لام دابو نه ريتى پرپو وچى كوومه لايه تى كه خو پاراننده وه ي ژنو به پره للى نيو مى به رخوا ده زانى سهر به خو زمينه ي دامين ته پرى ريك ده خا! ده ي با وه لاي نين. چه زره تى خوشه ويست دروودو سلواى خواى لى بى ده فهرمووى «اَلْعَيْنُ

تَزْنِي وَ زَنَاهَا اَلنَّظْرُ» واته: چاو دامين پيسى ده‌كا دامين پيسى چاوي پروانينه، وه ديسان ده‌فه‌رمووي: «ثَلَاثُ اَعْيُنٍ لَا تَمْسُهَا النَّارُ عَيْنٌ غَضَّتْ عَنْ مَحَارِمِ اللّٰهِ وَعَيْنٌ حَرَسَتْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَعَيْنٌ بَكَتْ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ» واته: سي جوره چاو ئاوور نايان گريته‌وه. ۱- چاويك كه قووچاوه له و شتانه‌ي كه خوا به‌ناره‌واي داناوه. ۲- چاوي كه له پي خودا پاسه‌واني ده‌دا. ۳- چاوي كه له ترسي خوا گرياهه. ريزدار چه‌زده‌تي عيسى پيغه‌مبه‌ر دروودو سلاوي خوي له‌سه‌ر فه‌موويه‌تي «مَنْ نَظَرَ اِلَى اِمْرَاٍ يَشْتَهِيهَا فَقَدْ زَنَا بِهَا فِي قَلْبِهِ» واته: كه‌سي برواني بولاوي رني كه ئيشتي‌اي بچيتي وه كه ئه‌وه وايه كه له دلدا دامين ته‌ري له‌گه‌ل كردي. له مه‌به‌سه‌كاني سه‌ره‌وه بومان ده‌ركه‌وت كه چاو له‌وه‌پاندين جوره ته‌ر دامينيكه‌وه هيندي ئاواتي دلي پيك ديني وه به‌شيكي گرينگي ئاره‌زووي پياوي له زن ديتي دي له‌به‌ر هيندييه مه‌يلي بولا چوون يان به‌زني جواني زنن وه له زني ناحه‌ز بيزارن گه‌رچي هه‌ردووكيان زنن له‌زده‌تي پروانين ئاره‌زوو ئيشتي‌اي گه‌وره‌ي مؤقه‌ ده‌بينين پياو دراويكي قورس به‌خت ده‌كا تا چاوه‌كاني پي خوش بي بالله‌خانه‌و كوشكي به‌رزو ديواي خانووي خوي ده‌پازينيته‌وه به‌هه‌موو جوره په‌نگي ليده‌دا باغ‌و باغچه‌ي زور دروست ده‌كا هه‌موو جوره داركي لي ده‌چه‌قين پولي گولي تيدا شين ده‌كاو په‌ عمالي ديني وه خانوه‌كه‌ي له ژوروه‌وه به‌هه‌موو كه‌لوپه‌لي پر بايه‌خو تازه هاتوو كه ده‌بيته هوي له‌زده‌تي چاوان ده‌پازينيته‌وه ئه‌وه‌موو جوانكاريه‌ي كه خه‌لك به‌پيوه‌ي ده‌به‌ن هيچ به‌ده‌س ده‌سي لي نادرې به‌لكه به‌چاو له‌زده‌تي لي وهرده‌گيري كه وايه له هه‌موو له‌زرتيك چاو به‌شي هه‌يه ته‌نانه‌ت له خواردن بويه ده‌لين چاو له‌زاري زووتر ده‌خوا به‌لكه چاو تيپرين له خوارده‌مه‌ني ئيشتيا هينه‌ره به‌ته‌نيايي به‌سه كه ليچقايي نيو گه‌ده وه‌كار خا ده‌بيته هوي شل بووني خوارده‌مه‌ني وه به‌وي وه‌كار ده‌كه‌وي كاتي كه برياره له‌زده‌تي له چاو به‌سه‌ير كردني خوارده‌مه‌ني ئيشتيا وه‌جوله ده‌خا زور زياتر بي له‌وه‌زده‌تي كه ده‌وه‌له‌كاتي خواردن وه‌گيري ده‌كه‌وي كه‌وا بوو پياو له‌ديتني نازو نيم نازي سه‌يري له‌شي پووتي كه له‌شيكي خړو خول و سپي و سولي هه‌يه تا چ پاده‌يه‌ك

خوشی و له ززه‌تی لی دهبینی، که و ابو و پیویسته له سهر هر موسلمانیکي خو پاریز
جله‌وی چاوه‌کانی به دامین پاکي و به شهرمه‌وه بگری تا له هموو هه‌لخلیسکانی
په‌زگاری بی. هه‌وا و هه‌وسه‌سی مروقی و هجوله ناخا و هه‌لناچی مه‌گر به‌هوی چا و تیبرین
ئه‌و هه‌وسه‌سی و هه‌به‌ر بیني، و هه‌به‌خو نایه‌ته ژوروی مه‌گر ئه‌و کاته به‌هوی چا و
بانگی بکا. ئه‌و ژنه‌ی خوی ده‌پازینیته‌وه و هه‌به‌ر چاوی کومه‌ل خوی دهنوینی ئه‌وه
چزیلکه ئاوریکه بو ئاوور گرتنی ئه‌و دل‌ه‌ی که شه‌یتان که مینی تی‌دا گرتوه به‌پراستی
تاوانیکي زوره به‌و له شه‌ جوانی خوی به‌نده‌کانی خوی تووشی هالوزی ده‌کا تووشی
به‌دغه‌پری و لاپری و خه‌پاپ کاری ده‌بن نیگبه‌تی که له له‌شی به‌دغه‌پری ئه‌و هه‌لده‌قولی
ژور له‌پیاوان له‌تمه‌نی لای داو له‌هه‌په‌تی هی‌رشی ئاره‌زوی پیاوه‌تی ئه‌و له‌شه
جوانه‌ی ئافره‌ت ده‌بینن ری‌ک و پی‌کی و سازو بازی له‌سهر تا پای ئافره‌ت دا سرنج ده‌دات
وه‌کوو گورگی برسی که به‌دیتنی گوشتی به‌له‌زه‌ت خو ویک دینن لووره‌یان دی هه‌موو
کاتی له‌هه‌ولی ئه‌وه‌دان شتیکی خوشیان ده‌س که‌وی خوی پی‌ تیرکه‌ن هه‌رچه‌ند
که‌لاکی بوگه‌نیویش بی به‌لی و ه‌کوو گورگ له‌ده‌وری ئه‌و ژنه به‌په‌ل‌لایه‌ ئالقه‌ لی ده‌دن
له‌پاشان هی‌رشی بو ده‌به‌ن که و ابو و اوه‌یلا بو ئه‌و ژنه‌ی بو خوی خوی کردوته
شه‌یتانیکي بی به‌ش له‌به‌زه‌یی خوی که پیاوه‌کان به‌ره‌و دوژمه‌ هان ده‌دا ده‌یان کیشی
ئه‌گر ژن هیچ باخی بو خوی ده‌بنی له‌ خو جوان کردن و له‌نجه‌و لاری و تریقه‌ تریقی
له‌قسه‌کانی دا رویینی له‌کووچه‌و شه‌قامه‌کانی شاری دا بپری‌نگینیته‌وه هیچ کاتی ئه‌و
به‌دغه‌په‌ی ئاوا بلاو نه‌ده‌بووه چونکه به‌پراستی ژور دووره بایخدان به‌په‌یوه‌ندی
بنه‌ماله‌و ری‌زدانان بو بنه‌ماله‌ به‌بی خو راگرتن و خو دوور کردنه‌وه له‌و کاره‌ ناحه‌زانه
پاریزری چوون ژور و ابووه چا و تیبرین بوته‌ مایه‌ی به‌دبه‌ختی لی‌ک جودا بوونه‌وه‌ی ژن و
میردوو بی سه‌ره‌ره‌شتی زاروکی بی تاوان و کلولی ئه‌و بنه‌ماله‌و لی‌ک پچرانی ئه‌و
په‌یوه‌ندی. ئه‌و هه‌موو به‌د به‌ختیانه ده‌گه‌ریته‌وه سه‌ر پوانینی ئافره‌ت. هه‌ستیاریکي
عه‌ره‌بی ده‌بیژی (نَظْرَةٌ فَسَلَامٌ فَكَلَامٌ فَمَوْعِدٌ فَلِقَاءٌ) واته: بنچینه‌ی ئه‌وینداری له‌گه‌ل

خوجوانکردن له روانگه ی قورنانی پیرۆز وهرگپراوی (التَّبَرُّجُ فِي نَظَرِ الْقُرْآنِ) .. وهرگپراوی : عبدالرحمن کرامت

ثافره ت هه وه ل جار چاوپیکه وتن دوايي سلّو دوايي وتوويز دوايه به ليني دوايه ژوان .
هه ستياړيکي تر ده لي:

(كُلُّ الْحَوَادِثِ مَبْدَاُهَا مِنَ النَّظْرِ – وَمُعْظَمُ النَّارِ مِنْ مُسْتَصْفَرِ الشَّرِّ)

واته: هه موو پرووداويك سه ره تايه كه ي له چاو دهس پي ده كا ناگري زوري (مال ويرانه) له چزيلكه ي دهس پي ده كا .

(كَمْ نَظْرَةٌ فَتَكَتْ فِي قَلْبِ صَاحِبِهَا – فَتَكَ السَّهَامِ بِالْقَوْسِ وَلَا وَتَرِ)

واته: زور روانين كه دلي خاوه نه كه يان ده كه ن به ئامانچ بي وه ي تيرو كه وان له نه رادا بي دل کون کون ده كا .

(وَالْمَرَأُ مَا دَامَ ذَا عَيْنٍ يُقَلِّبُهَا – فِي أَعْيُنِ الْعَيْنِ مَوْقُوفٌ عَلَيِ الْخَطْرِ)

واته: مروقه به چاو ثافره تي نه لده سه نگيني ده بي بزاني كه خوي تووشي زيانيكي گه وره كردوه .

(يُسْرٌ مَقْلَبُهُ مَاضِي مَهْجَتُهُ – لَا مَرْحَبًا بِسُرُورٍ جَاءَ بِالْفُرِّ)

واته: شتي كه چاو شاد ده كا بي گومان زيان به دل ده گه ييني كه وايه نه و شادييه ي زياني به دواوه دي نه بووني سه د كا وره مي ديني .

(خورازاندنه وهی)

ژن : ژنی که م

دهکاته وهو بی

(بایه خی دهکا)

ئەو ژنه‌ی وه‌ك تازه بوبوك خۆ ده‌پازيننېته‌وه له‌ماليّ وه‌ده‌رده‌كه‌ويّ بۆ دالان و كوّلان و بازار به‌زمانی بىّ زمانى ئاوا ده‌لىّ: ئه‌رى خه‌لكينه بۆ سه‌يرى به‌ژن و بالام ناكه‌ن ئه‌رى كه‌س هه‌يه ئيشتي‌اي بۆ من بچىّ كه‌س هه‌يه ده‌ ئاميزم گرىّ. ئەو جوړه ژنانه جوانى خۆى له‌كووچه و كوّلانان له‌سه‌ر به‌رى ده‌ستى داناوه و ده‌يخاته به‌رچاوى خه‌لكى وه‌ك ئەو ده‌سگيڤه‌م دېته به‌رچاو كه‌ كه‌لوپه‌لى خۆى كه‌ بايخىكى وانيبه ده‌يخاته به‌رچاوى خه‌لكى يا وه‌كو شيرينى فروشىّ كه‌ شيرينيه‌كه‌ى خۆى به‌ هه‌موو جوړه په‌نگي‌ك ده‌نه‌خشىّ هه‌تاكو چاوى كرپارى بۆ لاي خۆى پاكيشىّ ئيشتي‌اي وا هان بدا بىّ جوّليننېته‌وه به‌هۆى ئەو كاره بازارى كه‌لوپه‌لى خۆى وه‌ بره‌و خا و كرپاره‌كانى زۆر بن و خه‌لكى سه‌ر ليشي‌واو برسى هيرشى به‌رنه دوكانه‌كه‌ى! . جا چۆن خاتونيك خاوه‌نى شه‌رم و شه‌رافه‌ت بىّ خۆى ئاوا كه‌م ده‌كات‌وه وه‌ئوه‌ى قه‌بوولّ ده‌كا كه‌ جوانى خۆى وه‌كو كه‌لوپه‌ليكى هه‌رزان و بىّ بايه‌خ له‌كووچه و بازاران ده‌خاته به‌رچاوى هه‌وه‌س بازوو لاپه‌سه‌نى وه‌ به‌رچاوى هه‌رزه و خوڤرپيانى بخت چۆن شه‌رم و ويژدانى ئەو پښه‌ى پىّ ده‌دا كه‌ ئاورى نيو دلى پياويكى هه‌لكاو به‌ديتنى هه‌لگيرسيښى، چۆن ويژدانى قه‌بوولّ ده‌كا كه‌ هه‌موو چاوه‌كان سرنجى بده‌نى به‌ ئاوات بن ئەو به‌ لايان دا تپه‌رى وه‌ (ئاره‌زوى ئەوه بكه‌ن چاويان لى هه‌لته‌كينن) ئەو ژنانه ئەگه‌ر چه‌ند خوله‌كى بىر بكه‌نه‌وه له‌و باره‌يه‌ى به‌ پاستى ده‌بىّ شه‌رم بيان گرىّ ده‌بىّ له‌شه‌رمان سوور هه‌لگه‌پښ جوانى خۆيان و خشل و جوان كردنيان له‌چاوى هه‌وه‌س بازو هه‌رزه‌كاران داپوشن. خوداى گه‌وره ده‌پيش هه‌موو كه‌س دا به‌ پيغه‌مبه‌رى ده‌فه‌رمووى سلّوى خواى لى بىّ بۆ ئەوه‌ى ببېته پيشه‌واى خه‌لك بۆ ئەوه ئەو په‌وشته جوانه‌ى «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِرُؤُأَجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا (٥٩)» (وه‌به‌ر چاو بگرى) واته: ئەى پيغه‌مبه‌ر دروودى خوات له‌سه‌ر بىّ، بلى به‌ هاوسه‌ره‌كانت به‌ كيژه‌كانت به‌ ژنه باوه‌رداره‌كان كه‌ پووېشه‌كانيان له‌سه‌ر بنين ئەو كاره باشته‌ره زووتر ده‌ناسرين ئەگه‌ر وابكه‌ن كه‌متر تووشى ئازارى

دهستی خوږی و ناکه سان ده بن وه خوی گه وره ده بووری و دلوقانه. خوی گه وره له م
ئایه ته ی دیواریکی قورسو قایم له ده وری ژنی موسلمان ده کیشی بۆ پریز لینان هه تا
له ناو جغزی سه وهری مه زنايه تی دا بمیننه وه هه له بهر ئه وه یه به پیغه مبه ری دروودی
خوی له سه ربی ده فهرمووی که ژنه کانی موسلمانان تی بگه یینی به شمه کی فره وان خو
داپوشن واته: ژن خو یان داپوشن به شمه کی فره وان هه تا بناسرین که ئه وان له پریزی ژنه
دامین پاک و خو پاریزنو له گه ل کرده وه ی ناحه زو نا په سندی ژنی دیکه تووشی ئازاری
هه وه س بازان نه بن و ژیانی شیرین و خاوینیان به هوی تیروانی بی شه رمانی پیاوی
لاپله سنی تال نه بی و لاتاوی ناحه زو بی ئه ده بانه و نا له بار بۆ لای خو یان رانه کیشن
پیویسته پوواله تی ژنیکی موسلمان و پاریزگارناسنامه ی دهروونی بی وه برپاو پاریزی
له شیوازی شمه که کانی دیار بی ههروه که له وتارو ره فتاری خو دنوینی وه به هوی
رهعه مه ل هینانی یاساکانی قورټانی پیرۆز بی گومان له پریزی په پیره وانی قورټانی پیرۆز
بژمیردری جا له و حاله تا برپواداره کانی دی پریزی بۆ داده نیین و لادرو تاوانباره کان هیزی
ئازارو بی حورمه تیان نابی. ئیستی به خواتان سویند ده دم ئه و هاوسه رانه ی که خو یان
به موسلمان ده زانن ئه و جوانی و خشله ی که خوی گه وره فه رمانی به داپوشینی داوه
کاتی له ناو کومه لی مه ردم دان چه نده ی داده پوشن باسک و به له ک و سینگیان پووت
ده که ن که ندوو له ندی له شیان ئاشکرا ده که ن چاوو لیوو پوویان دهنه خشینن سه ریان
پووت ده که ن مووی سه ریان ده رهنگینن و به سه رشانیان دا په خشان ده که ن.

(بابريك له داخى دهروونى دلسوزى خومتان

(بواس بكه م)

(خوشكى به پريزم دور بى له ويزدانى نيوه ي به پريز په رښنى به گول بى به پراستى كاتى
پياوه ماقووله كان كرده وهى هيندى له و جوړه ژنانه ده بينن شهرم ده يان گرى دل يان پر
له داخو كه سهره ده لئين حه يف بو ژنى كوردى شهرمه و شهره فى خوى پى شيل كرده وه
مه گه ر ماناى نازادى به په للايه تيبه سهر هر نه وه يه نه و جوړه ژنانه هه ندى كات خويان
به موسلمان ده زانن والله مافيان به دينى ئيسلامه وه نييه جياوازيان له گه له فه لى چييه
هرچى نه وان ده يكه نه وانه ش ده يكه ن هر چونكى به رازى ناخون به داخيكى زوره وه
ئيسنا ولاته كه مان سيپه رى نگريسى دابو نه ريتى پوژ ناواى به سهردا كشاوه كه ناويرى
بيان دوينى نه گه ر پياويك غيره تى وه جو له هات ده لئين ديكتاتورپو چه وسينه ره هه تا
كه نكي پياو سالارى به لام به خوشيه وه ئيسنه به په للايه تى گه يشته نه و جيه زوره ي
ژناني به بپرو باوه ر گه يشته ونه ته نه و قه ناعه ته كه به پراستى نه گه ر بيتوو ژن هه س
نه دريته وه، ئابرووشه رمه نامينى، نازاوه هيقى داوه ته وه، په يوه ندى بنه ماله شيواوه،
خوشه ويستى نه ماوه مندال نازاوه نه ژن ته لاق دهرين، خوشى به ينى ژنو ميرد
ده پچرين دورژمنايه تى په ره ده ستينى ژن خو ده سووتينى دامين پيسى ژنو ميرد په ره
ده گرى خيانه ت زور ده بى بازاري هه وه س بازان وه بره و ده كه وى پياوى ماقوول و
زانايانى دينى ده كه ونه ته نگو چه له مه چاره نييه يا ده بى له بهر ته وژمى نه و گوړه پانه
خوپاگرى نامورژگارى نه وانه ي هيندى ويزدان و بپرو باوه رى ئاينيان تيدا ماوه بكا گويش
به و كه سانه نه دا كه هه وه سى حه يوانى به رى چاوى گرتوون كه تانه و ته شهر داوين و
ئاينى پيرو زى خوداى گه وره به دواكه و توو ده زانن كه كوتت برا ئيمه خودا په رستين
ده لئين چه رخی بيسته مه ژن ده بى نازاد بى ژن ده بى به رابه رى پياو بى براى من ده لئين

د هنگي ده هولي له دورره وه خو شه نه گهر بچي بو ولاتاني پوژ ناوا بو ت پوون ده بيته وه ژن بو ته گالته‌ي ده ستي هه وه س بازان بروانه بو بره و پيداني كالا كانيان وينه‌ي پووتی ژناني له سره ده كيشن ژن له روژ ناوا هه موو كاريكي سه خت ده كا ته نانه ت ناو ده ستيان پي خاوين ده كه نه وه به لام تو بروانه پياوي ولاتي نيمه هه موو كاري قورس و سه خت ده كه ن بگره له ده شته واني و باغه واني و كانزاي به ردي و په ژي، وهرزيړي شواني قاچاغي هه... به لام ژنه كانمان خانم و خاتوون مه زنايه تي و هه لسوكه وتي بنه ماله‌ي به ده سه بويه ده لين: ژن وه ستايه پياو كريكار. وهرگيرپړاوي.

ده بي نه و خاتوونه به پيزانه كام خورازاندنه وه‌ي خو پيزانه و هه مه جوړه خو ساز كردن بو ژني غه يره موسلمان چ نابروه كيان بو خويان هيشتوتنه وه. تو خوا خاتووني به پيز نايا ده تواني بلبي جياوازي له به يني نه و ژنه‌ي كه سه ماكه ره و بي نابروو بي به ندوو باره و لارپيه له گه ل نه و ژنه‌ي خاوه ن شه په ف و يقارو پاكه بكه‌ي. هر به و هويه وه‌ي كه خو پيري و پوچه له پياوي هه وه سبازو دامين پيس و هكو گورگي برسي له كه ميني نه و خاتوونه به پيزانه دا خويان مه لاس داوه و چاوه پرواني ده كه ن هر وه كو چاوه پرواني نه و ژنانه ده كه ن كه به ناشكرا بي ناموسي ده كه ن كه مينيان لي ده گرن، وا بير ده كه نه وه كه نه و يش نيوجيره و بو گرتن ده بي خاتووني به پيز له زه لامي بي نابروو قسه‌ي هيچ و پوچ و هه وه س باز ده بيسن وه له گه ل هه موو چه شنه هه لسوكه وتي بي شه رمانه به ره و پوو ده بن و تووشی نازاري ناله باره بن. گومان له وه دا نيه تاوان له و خاتوونه به پيزانه يه كه له بنه په تا خويان وا هه لديخن وا دهنوين هه تا وه و ژنانه بچن كه توسقالي شه رافه ت و كه رامه تيان بو نه ماوه ته وه و به په لالانه شه رميان نه به خويان هه يه نه به كه س ته نانه ت بوني مروفايه تيشيان بو ناچي جا به و شيوازه پيزو حورمه تي نه و خاتوونه خاوه ن شه په فانه به ته واوي له به ين ده چي هه وه س بازو زمان شه ركه ان و ابير ده كه نه وه كه نه و انيش كه لوپه لي ناپاكن وه كو نه واني دي. جا له و ريگه يه وه نه و خاتوونه به پيزه خوي له نيو ته وس و پلاري نه و جوړه زه لامه سووك و چرووكانه ده بيني

من به ش به حالي خوم زور به داخه وه م بؤ ئه و جوره ژئانه. خوشكي موسلمان و باوه پردار كاتي كه تو شمه كي خوت فري داو ئابروو شهرم و پيزي خوت وه لاناوه جلي به ره لالايت ده بهر كردوه چاوي هه وهس بازانت وه دواي خوت داوه واوه يلا له و پوژه ره شه ي سه رشوړي و به نيووت بؤ خوت دروست كردوه چاوه رواني چ ده كه ي بيجه له پولي كه له گاي هه وهس بازي پلار هاويژي بي ريز! شمه كي داپوشه ري ژن نيشانه ي خو پاراستن و دروشي ئاييني پيرۆزي ئيسلامه پوشه ري ژن نيشانه ي به شه رمي و ئابرووي ئه وه پوشه ري ژن پاريزگاري بايخي گه وره يي و ريزو حورمه تي ئه وه. ئه ي خاتووني به ريزو موسلمان پوشه ر به نرخ ترين تاجه له سه ر جواني تو مه نترين نيشانه ي ئه ده به خو و په روه رده ي تووه. راسته و خو دياره كه پوشه ري تو ته واو كه رو سه ره له داني مه زنايه تي تو ده گه ييني^(۱). خاتووني موسلمان و به ريز تو ده بي ئه و له شه پاكي خوت كه خواي مه زن داويه تيه ي له مه ته ريزي ويقارو شه رافه ت له چاوي چاونه زيو بي شه رمان بي پاريزي تا له تيري ژه هراوي دوژمناندا له ئه مان دابي ئافره تي خاوه ن شه رپه ف و دامين پاك به و كه سه ده لئين ئيزن به هيچ پياويكي نادا ده ستي ليده ن و خوشي لي بچيژن به لگه داوين پاكي به راستي ئافره تيكه كه هيزي نيه كه چاو تيپريني خويړي پياوان پاكي و پيرۆزي ئه وي پي شيل كا وه پاكي ئه وي له كه دار بكا. داوين پاكي چه ند پله و پايه ي هه يه هه روا داوين پيسي پولتوخيش چه ند پله و پايه ي هه يه خويړپايه تي و دامين پيسي هه ر كاميان جيگه ي تايبه تيان بؤ خو داناوه له لايه كه وه ئافره تي شه ريف و به ريز ده بينن كه له ژير قه لغاني شه رم و ريزدا خوي حاشار داوه به خاتري چاو تيپريني ناحه زان

1- خوشكه كه ي من به راستي بؤت به داخه بيرت چه نده ته سكه خه لك ئه وه له كووره ي مانگو و مريخان ده گه رينه وه ئاره قى ماندويه تي ده سپن تو خه ريكي خو لووس كردني چؤن له ريووت هه لدئى ئه وه له بهر بي كاري شيركو ي برات چؤته قاچاغى تهرمي له و دولي سه ري كه وتوووه ناويزن بيه يننه وه به راستي شه رم نات گري ئه وه كار نيه ده يكه ي هه ول ده ببه شيره كچ تا تولاسي خويړي نه ت وړني. وهرگير.

نارپه‌حه‌ت ده‌بى وه له بؤ پاريزگاري له‌كه‌سايه‌تى وبقاري خوى رپوسه‌رى له‌سه‌ر ده‌نى وه ه‌روه‌ها بؤ پاريزگاري له‌پله‌و پايه‌ى خوى و ترسى له‌وه نه‌كوو جوانيه‌كه‌ى ببيتته نامانجى چاوى چاونه‌زير بى شه‌رمان و ببيتته نيشانه‌ى تيرو بيري پړوو پوچى ه‌وه‌سبازان وه به‌هيدى و له‌سه‌رخؤ ده‌روا سه‌رو گويلاكى رپوت ناكاو پؤشه‌رى ئيسلامى و خواناسى له‌خوى دوور ناكاته‌وه لايه‌كه‌ى دى ژنى ناپاك و لارپى و لاسار ده‌بينى كه ه‌موو كاتى له‌بيري ئه‌وه دايه كه خوښ بژى چوون هيچ په‌يوه‌ندى به‌رپزو حورمه‌ته‌وه نيبه كاري پړو پوچ ده‌كا خه‌ريكه ه‌موو خو خافلاندينك و ئاره‌زوى ته‌واوى خوى نيشان ده‌دا كه زه‌لاميكى لاسارى ه‌وه‌سباز ئه‌وى ده‌ناميزى بگرى يا به‌رپويينى له‌نجه‌و لار چاوى ه‌وه‌سبازان به‌ دواى خوى دا بكيشى وه له‌وه كه ده‌بيتته نامرازى ه‌وه‌سبازانى خوږى قوماروچكه‌ى به‌ره‌لاليان خوى پى خه‌نى ده‌كا وه له‌وه كه له‌شى به‌ خه‌لكى نيشان ده‌دا زنده‌ره‌وى داكا بؤ خو پازاندنه‌وه و به‌ره‌لالايى هيچ سنووريكى بؤ خوى دانانى نه‌كا ئه‌و ژيانه كه پره له‌خوشى و بوشى كاتى زوو پابري يا ته‌گه‌ره‌يه‌كى تيكه‌وى وه له‌ به‌ين بجى ئه‌وه‌يه وروه‌و ئاواتى يه‌ك ئافره‌تى هه‌لخه‌له‌تيني خو بنويينى بى ده‌مار ژنيك له‌رپوانگه‌ى شارساتانيه‌تى له‌رپوى ژنيكى پيشكه‌وتوو به‌وته‌ى ئيمرپويى به‌لام ئه‌رى له‌رپوانگه‌ى خواناسى و ئيسلام كه بايخدارترين پله‌ى بؤ ژن داناوه ده‌كرى به‌ژنيكى موسلمان و خوږاريز بناسرى ئه‌رى سه‌رپايى له‌شى ئه‌و جوړه ژنانه نه‌كه‌تونه‌ته به‌ر هه‌لمه‌تى چاوى پياوانى چاوه‌زير هه‌ر وه‌ك پيغه‌مبه‌رمان دروودى خواى لى بى فه‌رمويه‌تى «الْعَيْنُ تَرِنِي وَرِنَا الْعَيْنُ النَّظْرُ» واته: چاوبى شه‌رمى ئه‌كا بى شه‌رمى چاوى تپروانينه. ئه‌گه‌ر ئه‌و ژنه‌ى خو ده‌پازينپيته‌وه و خو ده‌نويينى به‌چاوى سرنج ورد بيتته‌وه له‌كردارو ئاكاره‌كانى خوى بروانى وه ئه‌گه‌ر دللى باشى هه‌بى كه سه‌يرى راستيه‌كانى بكا بوى ده‌رده‌كه‌وى كه ئه‌و به‌رپواله‌ت خو جوان كردنه‌و زنده‌ره‌وى له‌ خو پازاندنه‌وه له‌راستيدا نه‌ته‌نيا جوانى وى زياد نه‌كردوه بگره‌ شيوه‌ى سروشتى پوخساريشى تيكه‌ده‌دا خوى ده‌گورپى هه‌ر له‌راستيدا جوانى خوا پيداوى خوى له‌پشت

خوجوانکردن له روانگه ی قورنانی پیرۆز وه رگپراوی (التَّبْرُجُ فِي نَظَرِ الْقُرْآنِ) .. وه رگپراوی : عبدالرحمن کرامت

په ده ی په نگو و پونی ده ست کردی ده شارپته وه وه ئه و په نگو و پونه ی له گه ل سروشت
یه ک ناگریته وه و ئیشتیای ساغ بیزی لی ده کا به لام ئه و خاتون به پریزه هیچ گوئی
نابزوی به و نه زیلانه و سرنج نادا که چ به لایه کی به سه ر ئه و پوخساره ی خو ی داهینا وه
تا چ پاده یه ک پوی خو ی قیزی وه ون کردوه خوی گه وره پشتی چاوی هیچ مرقیکی
شین پون یا ره ش دروست نه کردوه به لام پشتی چاوی سه گ و مه ی مونی بو چی ؟
خوی مه زن لیوی هیچ ئیسانیکی وا سوور نه کردوه که ده لپی ده ده فری خوینی
وه دراوه دروست نه کردوه وه هیچ کات پومه تی وه ها سوور زه ق و نا شیرین دروست
نه کردوه وه ئه و برۆیانه ی وه ک داسی کۆنی ده سی پاله ساز نه کردوه جا هتد... مرق
وه یادی ئه و دیو درنجان که له چیرۆکی کۆنی سه رده می نه زانین دیخی که باسیان لی
کراوه وه ئه و نینوکه دریزانه ی که به ه موو جوړه په نگی نه خشاوه وه جینچرۆکی
پلنگ و درنده ی دیکه ده چی که به خوینی نیوچیر شه لال بووه . جا خوشکه کان به خواو
سویند ده دم ئه ری ئه و جوړه خو جوان کردنه بلپی ئاده می جوان ده کا یا به پیچه وانه
ئه وی ناحه زو قیزی وه ون ده کا . زمانی ئه و هه ستیاره ئاره وی پاستیه که ی باس ده کا و ده لی :

قَل لِحَمِيْلَةٍ اَرْسَلَتْ اَضْفَارَهَا   اِنِّي لَخَوْفٌ كَدْتُ اَمْضِي هَارِبًا

بلپی به و ژنه جوانه ی نینوکت دریز کردونه ئه من ئه وه نده ده ترسم وه خته له به رت
هه لیم.

اِنَّ الْمُخَالِبَ لِلْوَحُوشِ نُخَالِهَا   فَمَتِي رَايْنَا لِلظَّبَا مُخَالِبًا

جینچرۆک هی درنده یه پیم وایه ، که نگی دیتونه ئاسک جینچرۆکی هه بی.

بِالْاَمْسِي اَنْتَ قَصَصْتَ شَعْرَكَ غَلِيْلَةً   وَنَقَضْتَ عَنِ وَضْعِ الطَّبِيْعَةِ حَاجِبًا

دوینی بو فریو دان په رچه مت کورت کرده وه و برۆیه کانت له جی خو ی نه هیشته وه .

وَغَدًا تَرَاكَ نَقَلْتَ شَعْرَكَ لِقَفَا   وَارْحَتِ اَنْفَكَ رَعَمَ اَنْفِكَ جَانِبًا

سبه ی ده بینم زارت بردو ته پشت ملت وه لووتت به پیچه وانه ی سروشت له کن سه رت

داناوه .

مَنْ عَلَّمَ الْحُسْنََاءَ اِنَّ جَمَالَهَا فِي اَنْ تُخَالَفَ خَلْقَهَا وَتُجَانِبًا

بليي كي فيري ئه و جوانانه‌ي كرديي كه جواني ئه و هيه به پيچه‌وانه‌ي دروست كردي خوداي بي.

اِنَّ الْجَمَالَ مِنَ الطَّبِيعَةِ رَسْمُهُ اِنْ شَذَّ خَطُّ مِنْهُ لَمْ يَكِ صَائِبًا

به راستي جواني هر ئه و هيه كه خوداي گوره وينه‌ي كيشاوه وه نه گهر بريك له وي كه م و زياد بي وه به ردلان ناكه وي، به كاريش نايه. كه وابوو دهسكاري بي جييه له راستي دا ئه و جوانيه په سه نه كه له گه ل دروست كردي خوي بي عيب ريك ده بي، هاونا هانگي ده كا! ئه و خودايه كه هم مو شتيكي ده وام و پته وي پيداوه، وه هر چي دروستي كر دوه به چاكترين و جوانترين وينه ئه وي دروست كر دوه و هيچ كه س ده وينه كيشان و په يكر سازي له وي شاره زاتر نيبه و له وي به دي هينه رتر ده س ناكه وي و هيچ كه س له جوانكاري و ورده كاري له وي باشتر نازاني وه هيچ بوونه و هري ناتواني و پيشي ناكه وي هاونا هانگي بينيته دي. به لي ئه و خودايه كه هم مو شتي له هوه له وه شمه كي بووني ده بهر كر دوه و پاشان ئه وي شاره زا كر دوه بووه‌ي چون ژيان به پيوه به ري: «الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى» يه ك وينه گري شاره زا به كه سي ده لين كه له هاونا هانگي ريك و پيكي به دي هاتني خوداوه ندي و هر گري وه ه و ليش بدا كه لاسا له سروشت بكا ته وه و شيوه‌ي وي هه لگريته وه جا له سه ر ئه و پيوو دانه‌ي ئه گهر زيده په وي بكا ده په نگ كردي هم مو جوړه په نگان نالوگوړي به دي بيني يا بريكي له جيي ئه وي دي داني ئه وه كاره‌كي پووجه ل بووه و نه خشه‌كي خراب كيشاوه و ماندوو بوونه‌كي به فيرو چوه چونكه زور له ژنان هه نه كه جواني سروشتي خويان به هوي زيده په وي ده خو جوان كردن به ده واو ده رمان له به ين ده به ن و زور ژن هه نه به هوي تيه له سووني هه ندي كريمي زه ق و ناشيرين كه ندو قولك و عيب و عاري پرويان جوانتر ده رده خه ن وه له و پييه ناحه زي خويان زياتر ده كهن، ئه وان كاتي شمه كي ته نگ و ته نك و كورت ده بهر ده كهن عيبه كاني له شيان وه ده ر ديخن و تيه له ارواني به كه م زانين بو لاي خويان

پاده كيښن. وه زور پيريژني بسى ميشك له پووى نا حالیه وه خوږيان وهك مندالان هه لدیځنو لاسايان ده كه نه وه وه خوږيان به هه موو جوړه خشليك ده پازيننه وه به و پيره وه كه تمه نيان كه م نيشان بدن كاريكي وا ده كه ن بینه جیي گالته جاپى خه لگى وه به و كارهى كه سايه تى خوږيان كه م ده كه نه وه. خوشكه كان ده بسى حالى بن په نگو و پون و خو جوان كردن ژنى ناقولا هيج كه جوان ناكا بگره زوريشى ناله بار ده كا وه ژنى پيريش كه جوان ناكاته وه به لگه پيريه كه ي زياتر زه ق و بهر چا و ده كا نه وه له حالتيكدايه كه جوانى به پاستى ته نيا جوانى پووحى پاك و پاريزگارييه كه له چاوه كانى ددره وشيته وه وه هه موو پووش داده گرى و شمه كى جوان و پاك و خاويڼى له سه ر ده بهر ده كا جوانى واته شهرم و دامين پاكي كه ددره وشيته وه و پووناكايى وا ديته پووى كه له نيو دلان كار ده كا و چاوه كان له ته ماشاى سوور ده مينن نه وه له حالتيكدايه زور زوو جوانى له بهر دلان كه خوږپايه تيو دامين پيسى و پولتوخى جوانيه كه ي له نيو بردوون پووه شى و دلگرى لى نه ستاندو ته وه.

وه رگيرپاني نه و پارچه هونراوه له گه له هندی نالوگور

بلى به و كيژه جوانه ي نهرم و ناسك

له حاند تونا له باره بيچوه ناسك

دريژت كردووه نينو كى تيژت

بليى كه س ديتبى جينجرؤكى ناسك

كه توم دى زنده قم چوو مال خه رابوو

له كوى بيسراوه شير راکا له ناهوو

كه زيت دوينى كه قرتاند بو فرييووم

بروت لادا له جيى خوى جوورى جادوو

ده ترسم من سبه ينى دم له پشت مل

كه پوشت هه لقه‌ني و بيخه‌يته لاي مل
بلي كي فيري جوانان كا كه جواني
دهبي له دژي سروشت بي ديتته بهر دل
جواني راستي نهو دهم خو دهنويئي
له دهسكاري مرو قدا هيچ نه ميئي
خودا چوني دروست كردووه نهوا بي
بهوي رازي نه بي دهك ههر نه ميئي

به راستي جواني ههر نهويه كه خواي گه‌وره وينه‌ي كيشاوي وه نه‌گهر بريك له‌وي زيادو كه م بي وه‌بهر دلان ناكه‌وي وه به‌كاريش نايي كه‌وا بوو دهسكاري بي جييه و ناله‌باره ! بوونه‌وه ريكي كه خواي گه‌وره به‌جوانترين شيوه دروستي كردووه له‌به‌رچي ده‌كري بلي هه‌رچي له‌پاده‌ي خوي تپه‌ري نالوگور به دژي خوي ده‌بي.

خوشكي من جواني په‌سه‌ن نهو جوانيه‌يه كه له‌گه‌ل كرداري خواي گه‌وره بيته‌وه و هاونا‌ه‌نگ بي نهو خوايه كه هه‌موو شتيكي به‌تونوو تولي و به‌رده‌وام دروست كردووه وه هه‌رچي دروستي كردووه به‌جوانترين شيوه دروستي كردووه و هيچ كه‌س بو نه‌خشه‌و په‌يكه‌ر سازي له‌خواي چاكتر نازاني وه هيچ كه‌س‌يش بو پازاننده‌وه و ورده‌كاري ناگاته نهو هيچ بوونه‌وه ري وه‌كو نهو ناتواني هاونا‌ه‌نگي وه‌دي بيئي وه‌هه‌ر خوايه كه هه‌موو بوونه‌وه ريكي له‌هه‌وه‌له‌وه شمه‌كي بووني ده‌بهر كردووه و پاشان نه‌وي شاره‌زا كردووه بو زيني و به‌ري چوون. وه نه‌وه بزنان كه نه‌خشه‌كيشي ليزان به كه‌سي ده‌لين كه له هاونا‌ه‌نگي و ريك و پيكه‌كاني به‌ديه‌ينه‌رو راهينه‌ر كه خواي گه‌وره‌يه ئيله‌ام وه‌ر بگري و هه‌ول بدا به‌پيي و شويئي سروشت نوسخه هه‌لگري جا له‌بهر هه‌ندي نه‌گهر نه‌خشه‌كيش زيده‌په‌وي كرد له‌په‌نگه‌كاني يا نالوگوري تي‌دا به‌دي هينا له‌هه‌ندي شوينه‌كاني يا بريكيان به‌يته جيي نه‌ويدي كاره‌كه‌ي پووچهل ده‌بي و خه‌پاپ ده‌بي ماندوو بوونه‌كه‌ي

به خورپاي ده چي جا له سهر نه و پيوو دانه‌ی ده بيني زور له خاتونه به پريزه كان جواني خويان به هوې دهس تيوره داني زور ده خوق جوان كردني دا هرر جوانيه كه‌ی خويان له نيو ده بن وه هه يه زور له خانمه به پريزه كان به هوې پرنگ كردن له باتي ناحه زيه كه يان بشارنه وه زهقو به رچاوتری ده كه ن جا هرر له بهر هيندي ناحه زي خويان زياتر ده كه ن نه و ژنانه كاتي شمه كي ته نكو و ته نگو قوله ده بهر ده كه ن ناحه زيه كاني له شيان ناشكرا ده بي وه خه لك به چاوي سووك سه يريان ده كه ن و چاوي تو لاس و هه تيو مه تيوان بو لاي خويان راده كي شون وه زور له ژنه پيره كان له پرووي هه واو هه وهس وه ك مندانان به خشلي جوراوجور خوق ده رازينه وه به و خه ياله وا ده نوينن كه ته مه نيان زور له خواريه واده كه ن هه وهس بازه كان لاتاويان پي دابده ن و گالته يان پي بكن جا به و ناكاره ناحه زانه پيرو حورمه تي خويان كه م ده كه نه وه. خاتونه كان ده بي بزنان رهنگو پون و خوق رازاننده وه ته نيا به ژن و بالاي ژني جوان ناكا، بگره زوريشي ناحه ز ده كا، پيريژن نه ته نيا جوان نابي بگره پيرتريش ده نويني، نه وه له حالتيكدايه كه جواني به راستي ته نيا جواني پروحي پاكه و پاريزگاربه نه ويش له چاوان ده باري و پوخساري راده گري و شمه كي جواني ده به رده كا، جواني شهرم و دامين پاكيبه كه ده دره وشي و وه ها پرووي نوراني و دلگر ده كا كه له قوولايي دل جي ده كاته وه و له چاوان ده يشيوييني و سه رگه ردانيان ده كا^(۱).

زور خانمي جوان هه نه به لام به هوې خوياريه تي تيكه لاي به دامين پيسي جواني خويان له دهس ده دن و گه شايي پروو ناسكي و تروسكي پروو و له شيان له نيو ده چي، وه زور چاوي كال و مه ست هه نه كه ژه نكي نه زانين و تاوانباري پرووشي ده كا گيروده ي شانازي و

1- (بو پي كه نين له روظنامه ي فكا هي گالته جاري سالي ۱۲۴۶ هه تاوي نووسرا بوو: لاويكي جوان چاك له ناو ده ريدا ده گه ل كومه ليك كچو ژن كه بريك ليك دوور بوون مه له يان ده كرد له نيوانياندا ژنيك زوري خوجوان كرد بوو لاهه كه دلي زور ده چي تي ليك نيژيك ده بنه وه ژنه قوم ده بي لاهه كه ده گاته سه ري ده ستي بو قري ده با مووي دهس كرد به ده ستيوه دي ژنه زاري پر ده بي له ناو ده كوخي ددانه كاني ده سكرد ده بن ده كه ونه نيو ناي- وهرگير).

غوللوري و بې شرمې دین وه نه و ئاكاره ناله بارانه تروسكه ې نه و چاوه جوانانه ده بن و پووناكايي خاموش ده كهن وه چاوه جوانه كان پيسو قيزه وون ده كهن و زور به ژن و بالا هه ن له ده رايي زانست و پووناكي نه ده ب دان و هموو كاتي پوويه كي گه شو نوورانيان هه يه. نه ې خانمي موسلمان چت لي هات خوت كرده قه ره واشي مؤد پهره ستي خوت به پره لاا كره خوت كرده كه لوپه ليك خوت له پيشانگايه دابني نه وه له حالتيكدايه ده شت تواني نافرته تكي به باوه رو خاوه ن كه سايه تيه كي وه ها بې، كه وينه ت هه نه بې يا نه گه ر بشبي زور كه م بې، چوون بو توانيت به خوت پابگي خوت لووس و له بار بكي، به لام جواني گياني و ده روونيت فهراموش كه ې، چون بوو توانيت چاه رشپوي فريوو درو به سه ر خوت داده ې و پووپوشي خوكردي بووني به سه ري داده ې و به هيزي پووناكايي باوه رت له پشتي نه ودا وه شيري چون نيزن به خوت ده ده ې كه جواني شهرم و سه نگيني به په رده ې سووك و چرووكي بگوپييه وه نه و نافرته ې كه به هه مو جووريك خو ده پازنيته وه وه زور به سووك و چرووكي و پوهه لمالاوي له گه ل پياوان روو به روو ده بن هه لسوكه وت ده كهن وتوو ويژيان ده بي و زور به بي شهرمانه خشل و له شي خويان ده رديخن تازه نه وانه جي مومانه نين و نه و شهرم و دامين پاكي وه لا ناوه وه به و كاره مه زنترين دلگري له جوانيدا له ده س داوه وه چاكترين خشلي له به ژن و بالا دا له نيو چووه چوون به پره نگو و روني ده سكرده هه رگيز ناتواني جي جواني و شهرم و حه ياي له پووي ژني بگوپيته وه وه به راستي ده ستي نينسان له لاسا كرده وه ې جواني كه خوا نه وي له پووح و گياني بنياده مي نه ك هه ر ده پواله تي نه ويده به نه مانه ت داناوه زور له پاش و كورته. ويكتور هوگو گوره هه ستيا ري نيو به ده ره وه ې فهرانسي ده بيژي: جوانترين كيژ نه و كيژه يه كه شانازي به جواني خوي نه كاو نه رزيش و بايه خي خوي له جوانيدا نه بيني جا له سه ر نه م برياره كاتي جوانترين كچ نه و كچه بي كه به جواني خوي نه نازي به سه رو گويلاكي خوي فريوي نه خوا پيچه وانه كه ې نه وه يه بيگومان ناحه زترين كچ نه و كچه يه كه به جواني خوي بنازي و فريوي بخوا كچيكي بي شهرم و هه وه س بازه كه حه ز

ده كا قه دو بالاي خوې بؤ چاو حيزان وه دهرخا خو په سندوو غوللووربې، به ژني خوې باداهه لې سوورپيڼې و دنيايه ك خو به زل زانو كه لله پر بې به نازو نيو ناز به پيدا بېرو او له جه م و جولي و په فتارو ناكاري دم له دواي دم نازو نووزي لي ده بارئ و له چاو هه لئنياني شانازي و له وتاري ناز ده فروشي كچك به و شيوازه ناكاري ده نوپيڼي ته سكو ترووسكي ده بارپيڼي خوې به شاي ژنان له قه لاهم ده دا به لام له ناحه زي و پيسي ده رووني دابي هه قاله، نه وه هه رچه ند به پواله ت جوانيش بي جوانيه كه ي هيچ شياوي په سند نيه، چونكه جوانيه كه ي ده سكرده له گه ل سروشت هاوخاني نيه به نه مانه ت وهرگيراه، وه له ژير په رچه مي په نگو پوندا خوې راگرتووه^(۱). هوي نه و خورازاندنه وه و خوجوان كرده و خوپيشان دانه! به هه وس بازان دهنه جبي سر كونه و رغو توورپه يي خوداي گوره. نه و جوره نافرته تانه به و جوره كارانه يان خوشيه كاني پوژي په سلان له ده س دهن و له دنياش دهنه جبي گالته و فشه ي هه رزه كارو تولاسان وه پيزو حورمه تي دنياشيان له ده س داوه كه و ابو له هه ردوولا سته ميان له خو كردووه له پاستيدا ده بي به و پيرپيژنه ي كه پوژي ته مهنې پوو له ناوا بوونه و به فري پيري به سه رو گويلاكي دا با رسته ي كردووه تير پيپكه ني يا بؤ نه فامينه كه ي بگري، كاتي كه ده بيڼي هه ورازو نشيوو كه ندو قولكي پووي كه به تپه پر بووني ته مهنې داچوراوون و شه قار شه قار بوونه به هوي دهرمان پري كردوونه وه وه كو شوپه كاتي كه كو كو خويي لي هه لدراره ته وه دهره وشي گوميلكه ي قوراوو بؤگه ني لي پراوه ستاوه وه كاتي كه ده بينم كه ليوو زاري فره واني له پوژه لاتي پووي تا پوژئاواي پووي داگرتووه وه به هه موو رهنگو پوني پانو به ريني ناشكرايه و له ناكام داچاوي چاو نه زيران بؤ لاي خوې راكي شياوه، وه نه و مووي تيكه ل و پيكه ل و هالووزي به سه ر يه كدا ته پيوه. كاتي به سه رو سه كوتي پووتي له مالي وده درده كه وي مروف و بيرده كاته وه كه جه نغه لي به پرژه لي كه پر له لكوو پوي له سه ر

1- (نه و جووره نافرته نه زانو غوللورانه له عيهبه كاني خويان بي هه والن هيچ كاتيكيش ناماده نينه گويپه لې وتاري ياري دلسوژ بن به راستي نه وه ند ه كلولن- وهرگيرپاوي).

خوجوانکردن له روانگه ی قورنانی پیروز وهرگیاوای (التَّبْرُجُ فِي نَظَرِ الْقُرْآنِ).. وهرگیاوای: عبدالرحمن کرامت

سه‌ری داناو، که چاوه‌کانی له نیو ریگای پر پیچ و خپچ و خواری پیگه ده‌برن کاتی
چاوه زه‌قه‌کانی که به‌قه‌له‌می پ‌ه‌ش ده‌کاو پ‌شتی چاوه‌کانی که س‌ک ده‌کا چاوی ه‌ر وه‌ک
بو‌ق ده‌چن چون به‌پ‌استی چاوی بو‌قی ئه‌و جووره‌یه ده‌وری شین ه‌ه‌لگه‌پاوه‌ ناگای لی
نییه سه‌روو پ‌ووشی چاوی زه‌ق له ژیرا ه‌اتووه ته‌نیا به‌و کاره ناحه‌زه‌ی زیاتری خو
ده‌رخستووه و شمه‌کی قوله کردووه ه‌ه‌تا به‌له‌کی ه‌ه‌لم‌ساوی یا به‌له‌کی باریک و پ‌ه‌ق و
ته‌قی که مرؤ‌ف به‌دیتنی وه‌بیری مردووی رزیوی گوره‌کان و ئی‌سکی له‌به‌ر یه‌ک ترازوی
دینیته‌وه به‌پ‌استی مرؤ‌ف ترسی لی پ‌ه‌یدا ده‌بی و زنده‌قی ده‌چی ئه‌و نافرته‌ی خه‌په
خو‌لی ه‌ه‌لم‌ساو که شمه‌کی ته‌نگ و پر به‌له‌شی ده‌به‌ر ده‌کاو ته‌واوی ئه‌ندامی که ترس
وه‌به‌ر پ‌یاوی ده‌نی ئاشکرای ده‌کا ده‌یه‌ه‌وی که خه‌لکی به‌ه‌وی ئه‌و که ندوو له‌ندوو ده‌رو
دو‌له‌ی له‌شی بترسینی.

(خۇ رازاندنە ۋەي
ژن بۇ بيگانە
لەنە زانينى
سەرچاۋە دەگرى)

په رښتنيكي به گول بى له وانه‌ى به پراستى جيبى شانازين له ناو كومه ل من ده بيزم. نه‌ى نه‌وانه‌ى ناقلا سووكن هه‌تا چه پاده‌يه ك نه‌زانين و چاره‌په‌شى به هوى كاره ناحه زه‌كان و ناله باره‌كانى كه دهيكه‌ى بوته هوى نه‌وه خوت له نيو كومه له كهت قيژه وون و ناشيرين و دووره په ريزو تاوانبار ده كه‌ى تاتووشى گالته و ته‌وس و ته‌شهرى بى شه‌رمان و بى عاران بى باشترين و پر مانا ترين له سه‌رگونه كړدى نه‌و جوړه ژنانه فه‌رمايشى جوانى خو شه‌ويستمان (د.خ) كه فه‌رموويه‌تى: «الْنِّسَاءُ نَاقِصَاتُ عَقْلِ وَدِينٍ» واته: نه‌و جوړه ژنانه له ژيرو دين كه مو كورپان هه‌يه. كه وايه ئافره‌ت هه‌رچه ندى له بارى ژيرا له پاش بى له بارى خو جوان كړدى له پيشه‌وه هه‌رچه ند نه‌زان و گوى له مستى هه‌وا و هه‌وسى خو بى بو خو جوان كړدى خو پازاندنه‌وه، زيده‌په‌وى ده‌كاو ده‌بيته هوى نه‌وه كه زياتر نابروو شه‌رمه‌ى خو پى شيل بكا دروست وه‌كو ژنه‌كانى سه‌رده‌مى نه‌زانينى كون كه خواى گه‌وره له باره‌ى نه‌واندا له سووره‌ى (احزاب) نايه‌ى ۳۳ دا فه‌رموويه‌تى «وَلَا تَبْرَجْنَ تَبْرُجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى» واته: وه‌ك ژنانى سه‌رده‌مى نه‌زانينى كون خوتان مه‌پازيننه‌وه. نه‌و نه‌زيله چه‌ند جوان و په‌نديكى چه‌نده به كه‌لگه {كه‌اللهى پر له‌ژير هه‌وجى به خشل نيبه. نه‌و سه‌ره‌ى به‌تاله له‌قل هه‌وجى به خشل و پازاندنه‌وه‌يه} چوون زانست خشلى نه‌وييه وه‌ته‌نيا خشلى زانسته كه بايخدارترين و جوانترينى هه‌مو نه‌و خشلان هه‌يه كه مروقه‌ خوى پى جوان ده‌كا هه‌ر بويه بليمه‌ت و زانا گه‌وره‌كان شمه‌كى ساده‌يان پو‌شيوه و به‌پواله‌تى خويان هي‌نده گرنگان پى نه‌داوه چونكه مروقه‌ كاتى سرنج بدا به‌ژيرو بى سه‌باره‌ت به‌شمه‌ك و پواله‌تى خوى بى هه‌ست ده‌بى و گوى ناداتى و كاتى به‌بيرو ژيرو زانستى خوى گه‌يشت پواله‌تى خوى له به‌رچاوى كه م ده‌بيته‌وه جا له سه‌ر نه‌و پيوودانه كه سايه‌تى تاك له دوو نه‌ندامى چووكه‌ى نه‌وه، واته دل و زمانى نه‌وه نه‌ك له كراس و پالتوى بايه‌خدارو له باره. هه‌ستيارىكى ناروه‌ى ده‌لى:

(اَقْبِلِ عَلَيِ النَّفْسِ وَاسْتَكْمِلِ فِضَائِلَهَا فَانْتَ بِالنَّفْسِ لَا بِالْجِسْمِ اِنْسَانٌ)

واته: سرنجى خوت بده ئاكاره‌كانت جوان كه و بره‌ويان پى بده چوون مروقه‌ بوونى تو به ئينسانيه‌تى تو به نه‌به قه‌دو گيپالت به‌لگه له سه‌ر نه‌وه كه خو پازاندنه‌وه‌ى ژن له كه م ئاقلى وى سه‌رچاوه ده‌گرى نه‌ويه كه منداليش هه‌زى له خو جوان كړنه‌و كه يفى به شمه‌كى په‌نگاو په‌نگو نوئ دى و شانازى پيوه ده‌كاو ژوربه‌ى وه‌ختى خوى به‌ختى ته‌ماشاشا كړدى ده‌كا ده‌چيته به‌ر تاوينه به‌خوى دا هه‌لده‌پوانى هه‌روه‌ها ژنى كه خو ده‌پازيننه‌وه. به‌لام مندال

به تپيه پيوونی ته مهنی مندالی خو جوان کردنی له بير ده چيټه وه له کاتيکدا ټه و ژنه‌ی خو ده پازينيټه وه خو ماندوو نابي وهره ز نابي به وي بي ته وای کاتي خو ی له همبهر جامی (ناوینه‌ی گوره) بالا نوین پاره ستو و سه يری به ژنو بالای خو ی بکاو هميشه حه ز ده کاو له هولي ټه وه دايه هموو کاتي ژيانی دم له دوی دم ناوینه‌ی بي ټه تا له هر جي بي بي يا بو هر جي بي بروا ټه و نامزای خو جوان کردنی له جانتای دابي به راستی ټه ونده‌ی به له خو پوانين و خو جوان کردن له زه‌ته‌ی گيانی دست ده کوي و له هولا کاریکی وانه کا خو پازاندنه و که‌ی لي بشيوي و هموو که لويه‌لی پيوستی جوان کردنی به نخي ژور له سه ري له بهر دس دايه تا هر کاتي هستی کرد پون و په نگی شله ژاوه و تيکچوه سهر له نوي دس کاته وه به تي هلسوونی و بهر دهوام له هولي ټه وه دابي خو ی جوان بکاو به خو ی دايټ و بجي ژوبه‌ی هره ژوري کاتي خو ی به ختي ټه وه بکا سه ري دابنويټي بو خو پازاندنه وه هموو که شي له بهر ټه و يه که نه وسي دوي خو ی به و ناکاره پروه پوچانه که يف خوش و ساز بکا ناقله چروه که‌ی بي دوله مند بکا جا له سهر ټه و جوړه ژانانه که به راستی بي بيرو ژيرن چاو له ده ريټن ژور چه توونه که جوانی دس کردیان که له پيناويدا ژوريان خو ماندوو کردوه و کاتيکی ژوريشيان له سهر به خت کردوه گه لي دژواره کاریکی و بکه ن له بهر چاوی چاو نه وسنان ټه و جوانيه‌ی داپوشن له هموو کاریکیان ټه و نازاريان دها که وه کی پيوسته نه يانتوانيوه به و جوانيه دس کرده‌ی له شو ټه ندنامه کانی خه لگی هه لفيويټنو ته وس و پلاری تولاس و چاو له وه ريټان بيسی و له بيستنی وان هست به خوشی بکاو له بهر ژور خوش حالی دس بکا، به خو بادان و له نجه و لارو هه لپه رين^(۱). به راستی ژور جيی سه رسورمانه، که ته نانه ت ژنی خوينده وارو پروناک بير ده رچوو له زانستگا کانيش که خاوه‌نی به رزترين پله‌ی زانستين، بي له جيی پي ټه و جوړه ژانانه دهنی، هر ټه و کاره ده کهن که ټه و جوړه ژنه نه زانانه ده يکه ن، وه له فه رماني خوداو دين و له پو شيني شمه کی خواناسان خو ده بوړين وه ټه وه‌ی خوی گوره قه ده غه‌ی کردوه ده کاو بو خو ی به رها ده زانی، گوي نادا به تووره‌ی خوی گوره و، به که ميشی ده زانی، وه به نانه ست له سهر په يره‌وی له نه وسي بي داده گري. خوی ميهره بان

1- (جانان له مه ته لکه‌ی پيشينان گوترا بوو جوانی ژانان هر چاوو برويه ټه وي دی هموی درويه، به لام نيسته ټه من ده ليم ټه ويشيان هموی درويه ټه وانهی وانه با قه لس بن- وهرگير).

له سووره‌ی قصص داده‌فه‌رمووی: « وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (۵۰) » واته: کئی گومرپاتره له‌و که‌سه که له‌پښگه‌ی خوای گه‌وره لای داوه، به‌پارستی خوای مه‌زن سته‌مکاران بۆ پښگای پاست شاره‌زا ناکا. که وایه واوه‌یلا بۆ ئه‌و ژنه خوینده‌واره‌ی که به‌پواله‌ت خۆی پی‌نووی خوازه که توانای نییه له‌دژی نه‌وسی خوپی خۆی راپه‌پۆ له‌حالی‌کدا ئه‌وه بۆی شوینی هه‌وای نه‌وسی خۆی که وتوه‌و ژۆر هاسانه له‌دژی خوای به‌دی هیته‌رو سه‌روه‌ری خۆی سه‌په‌چی بکا ئه‌وه له‌کاتی‌کدا که‌نایه‌توو نیشانه‌کانی خوای مه‌زن ده‌بیسوی و ده‌بینی وه له‌حالی‌کدا که فه‌رمانی ئاشکراو پی‌داگرو ئه‌وی له‌باره‌ی پۆشینی ئیسلامی و پاراستنی که‌سایه‌تی و دامین پاکی تیده‌گا، به‌غوللوری و خۆ به‌زل زانین له‌سه‌ر خۆ نواندن و خۆ جوانکردن پی‌داده‌گری و ده‌نوینی که هه‌ر له‌بنه‌په‌توه گوئی لی‌نییه و نه‌بیستوه خوای میهره‌بان له‌سووره‌ی (جاثیه) نایه‌تی ۷ و ۸ ئاوا ده‌فه‌رمووی: « وَيَلُّ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ (۷) يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ (۸) » واته: واوه‌یلا بۆ ئه‌و دوو روانه‌ی تاوانبار که نایاتی خویان به‌سه‌ردا ده‌خویندیته‌وه وه‌ده‌شی بیسن پاشان له‌به‌ر ده‌عیه و فیزو غوللوری خویان پی‌داده‌گرن و ده‌نوینن که هه‌ر نه‌یان بیستوه که وایه مرگینی بده به‌وان نازاریکی به‌ژانیان هه‌یه. ئه‌وه‌ی له‌خوا بی‌خه‌به‌ره وا بیر ده‌کا که خوای گه‌وره ئه‌وی له‌شهرع و یاسای خۆی به‌په‌للا کردوه هه‌رچی ده‌یکا با بیکا وه هه‌رچی چه‌زی لی‌ناکاو ئیشتیای ده‌گه‌ل نایه‌ چۆنیکه‌ی به‌په‌چه‌وانه‌ی ئاره‌زووی ئه‌ویه ده‌کری له‌به‌رپۆه‌بردنی سه‌ر په‌چی بکاو هه‌یچ قه‌یدی نییه ویده‌چی له‌بازاری ورده‌فروشان خۆی ده‌بینی هه‌رچی چه‌ز کا ده‌کری و هه‌رچی چه‌زی لی‌نه‌بی‌ناکری. واته: هه‌ندی له‌فه‌رمانه‌کانی خوای به‌جی‌بینی و هه‌ندی‌کیش وه‌لانی ئه‌دی هه‌په‌شه‌ی خوای گه‌وره به‌نازاریکی به‌ژان له‌بۆ ئه‌وی و هاوتای ئه‌وی دامه‌زراره نه‌بیستوه خودای گه‌وره له‌قورپانای پیرۆز نایه‌ی ۸۵ سووره‌ی (بقره) دا ده‌فه‌رمووی: « أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكُتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ (۸۵) » واته: ئه‌ری به‌هیندیک به‌رنامه‌کانی کتیبی خوای باوه‌ر دین و به‌هیندیکیش ناسویاسی ده‌که‌ن که وابه‌و بۆ سه‌زای ئه‌و که‌سانه‌ی که له‌م شیوازه‌یه ئاکاریان چیه‌ی بیجگه له‌سه‌ر شویری له‌دونیا داو له‌پۆزی سه‌لایه‌ توشی سه‌خت ترین نازاری خوا ده‌بن وه‌خوای گه‌وره له‌ناکارو کرداری ئیوه بی‌ناگا نییه. گومان له‌وه‌دا نییه خوای گه‌وره فه‌رمان و یاسای

خوځى به‌گوځيره‌ى ئاره‌زوو خواستى مه‌ردم دانه‌ناوه وه‌كو خوځى له‌م باره‌وه له‌ نايه‌ى ۷۱ى سوورپه‌ى موئمنون دا فه‌رمويه‌تى: «وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ» واته: نه‌گه‌ر بى‌ يوو حه‌ق په‌پيره‌وى له‌ هه‌واو هه‌وه‌سى وان بگردايه ئاسمان و زه‌وى وه‌رچى له‌ نيو وان دايه تووشى له‌نيو چوون ده‌بوون. بيگومان خواى گه‌وره به‌ هيچ شيويه‌كه ئيزن به‌ بنده‌گانى خاوه‌ن باوه‌ر نادا كه به‌ ئيشتي‌اي خوځيان په‌پيره‌وى له‌ داخوازه‌كانيان بكن وه‌نه‌گه‌ر واېكهن له‌پريزى نا فه‌رمانان ده‌ژميرين خواى گه‌وره له‌ سوورپه‌ى (احزاب) دا ده‌فه‌رمويى: «وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا (۳۶)» واته: هيچ پياويكى باوه‌ر پارو ژنيكى باوه‌ر پار مافى نه‌وه‌ى نيبه له‌فه‌رمانيك كه خواو پيغه‌مبه‌رى نه‌نجاميان داوه شتى هه‌لبژيرن وه هه‌ر كه‌س نافه‌رمانى خواو پيغه‌مبه‌رى بكا به‌ ئاشكرا ريى لى وونبووه. جا له‌سه‌ر نه‌و پيوو دانه نه‌و ژنه‌ گومرايه‌و سته‌مى له‌خوځى كرده‌وه كه ريى راستى ناسيووه وه‌گه‌ل ديتنى پووناكى چاوى قووچاندووه وه له‌ پووناكايى پووى وهرگيرپاوه‌و خوځى داوه‌تى قه‌راغى هه‌تا به‌ئاسوده‌و ئيشتي‌اي خوځى له‌ تاريخايى و لارپيى دا نوqm بى‌ جا نه‌و جوړه ژنه هه‌واو هه‌وه‌سى به‌سه‌ر هه‌ستو ژيري دا زال بووه وه هه‌واى وى ناهيلى كه ئاكارى په‌وا له‌خوځى نيشان بدا به‌جوړى ده‌سه‌لاتى نه‌وسى به‌سه‌ر دللى دا زالو تواناي نه‌وسى زور به‌هيژتره له‌ترسى خواى مه‌زن وه باوه‌رپى نه‌وه‌نده لاوازه هه‌ر له‌به‌ر هيندييه كه له‌پووى تيگه‌يشتنيوه وده‌ى زور به‌رزه بو كړدى تاوان و نافه‌رمانى خوداى گه‌وره وه له‌پري زانين و لى حالى بوون و تيگه‌يشتن له‌ياساكانى په‌روه‌ردگار خو له‌گيلى و بى‌ خه‌به‌رى ده‌دا ته‌واوى هه‌ول و كوششى له‌وه‌دايه كه دللى زه‌لام و به‌دغه‌پو سه‌رسه‌رى و ده‌س بزيو وه‌ده‌س بيى نه‌وه له‌كاتيكدايه كه بچوكترين كرده‌ويه ناكا كه په‌زايه‌تى خوداى گه‌وره وه‌ده‌س بيى فه‌رمايشى خواى گه‌وره له‌سه‌ر نه‌و جوړه ژنانه راسته كه كه خوځى له‌سوورپه‌ى (جاثيه) دا ده‌فه‌رمويى: «أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ (۲۳)» واته: نه‌رى ده‌بينى نه‌و كه‌سه‌ى كه ئاره‌زووى خوځى كرده‌وته په‌رستراوى خوځى خواى گه‌وره به‌ زانست و ووشيارى نه‌وى له‌پري لاواوه و موري له‌سه‌ر گوي و دللى داناوه و په‌رده‌ى به‌سه‌رچاوى دا كي‌شاوه كه‌وا بوو بى‌ له‌خواى چ كه‌سى نه‌وى شاره‌زا ده‌كا، نه‌رى بو بيرناكه‌نه‌وه.

(بروو بینووی
بی جی له لایه ن
هه ندی له
ئافره تان)

به لى خو پازاندنه وه خو نواندن ئيشتياو هه وه سيكه كه به سهر گيان و ويژدانى مروڤدا زاله و دايرتووه چاوى وردبيني و تيگه يشتنى له ميرو ژن داگير كردووه هه واو هه وه س كه خوينده وارو پووناكبير وه كو كه سيكى نه خوينده وارو ناحالى سهر ليشتيواندووه له هه مبهري بو مه زانايه تى سهر داده نوينى وه كه سيكى كه خوئى پى دیندارو خوئى زور پى خواناسه وه كو زه لامي بى دين خوئى داوه ته ده ستي هه موو كه س! بى وهى چووكترين خو پراگري و كه مترین ورد بوونه وه و سرنج دان به پراستيه كه نيرى دبلايه تى ئه ويان هاويشتوته سهر ملي خو، به لگه زور به خوئى و شانازيه وه فرمانى ئه ويان خستوته سهر شان و مليان وه نه بى خو شه ويستي ئه ويان ئه وانى سهر خوئى كردووه و فريوى هه واو هه وه س ژيرو بيرو هه ستیان پفاندووه له ئاكامدا له فرمانى خواى كه ئه و شته ي پى ناره وايه چاو ده قووچينى و ئه وى به پره وا ده زانن وه له بو پاكانه ي خوئيان بينووى زور ديننه وه و زوريشى په سندن ده كه ن يه كى ده لى خو پازاندنه وه تاوانيكى بچوو كه ئه وى دى ده بيژئى خو جوانکردن نيشانه ي شارستانيه ته و نوى خوازيه و پيشكه وتنكه له ژيانى ئه مپروى مروڤ، ئه وى دى ده لى من ناتوانم به پيچه وانه ي هه موو كه س ژيان به رمه سهر ئه گهر ئاوايكه م ده بمه سهر كونه ي هه موو كه س و كارو بيگانه، وه جيئى ره خنه و گالته ي هه شامه ت. خو پازاندنه وه باشترين پيگايه بو كچه كانمان زوو به شوو بچن⁽¹⁾. هيندى له ژنه كان ده لىن ئيمه خوجوان ده كه ين بو به جى

1- (له و بروو بينوانه به ئاشكرا درده كه وى كه ئه و جوړه ژنانه تلپاتى ته پرى ئيمانان دهنواو دل و درونيدا نيه و بايى توورپكى له دين حالى نينه جا سهر يو سه مه ره هه ر ئه وه يه كه باسى دين كرا خوئيان پى سهر توپى خوا ناسانه. به داخه وه زور خوشك هه تا ئه و جيئه له گه ل دينن كه پيش ئيشتياو كه يفى وان ناگرئ وه قازانچو به رژه وه ندى كاتى وان "به بيره ته سه كه كى وان ناكه ويته خه تر" كه زانيان دين له هه مبه ر وان ئاسته نكي بوئيان پيك دينئى زور به بى شه رمانه پشتى تيده كه ن و ده لىن وه لالا ئه وه به كه س ناكرئ، خوشكى من ئه تو پيت وايه ئه و دينه هه لقولاوى بيري چهنه د زاناييكى خومالپانه يه و ده كرى ئه م ياسايه به پيوه بچئى و ده كرى به پيوه ش نه چئى. خوشكى خو شه ويستم ئه و قورباننه فرمانى خداى مه زنه دژكرده وه له حاندى ئه وى سهر ئه نجاميكى زور خه راپى هه يه به پيچه وانه بروا پى بوون به پراستيه كانى و په مه ل هينانى ئه م قورباننه ئاكاميكى زور گرنگو خوئى به رده وام له پوزئى په سلانئ دا هه يه. خوشكى من خودا ده فهرمووى هه ر كه س پشتى

هيناني فهرماني ميرهه كانمان و هه تا سرنجی نه وان بو لای خون رابكيشين^(۱). هينديكيش ده لئين جا نيمه تازه لاوين هه ر له ويستاوه خومان گرفتاري پوشهري ئيسلامي ناكهين جاري زووه، هيندي ده لئين تازه نيمه پير بووينه و كه س چاومان لي ناكاه، هيندي ده لئين كه خو پازانده وه و كه لك وهرگرتن له هه موو خشل و پلپله و نامرزي جواني ره وايه چونكه پييان وايه ناشيرن و ناحه زن وه پياوه كان له سه رو سه كوتی وان كه يف خوش نابن جا به و به لگه و به هانه خويان هه لده خه له تينن و بو كردنی گونا ه و تاوان خويان گيلو نه زان له قه له م ده دن و له پرووی ووشياروی و زانسته وه له سه ر گونا ه و بي نه مری خودای پی داده گرن هه تا هه وا و نه وسي خويان رازی ده كه ن كه ژنه خوینده واره كان له ژنه نه خوینده واره كان له باری چه قه و هه لالا زور به تواناترن هيچ بير ناكه نه وه كه نه وان خوینده وارن چه ققيش وايه بو سه لماندنی بو سه لماندنی راستيه كان خوینده وار ناماده تري چونكه چه قه و هه لالا له پي هيچ و پيو پوچ نيشانه ی خو به زل زانينه و سه ريچيه له فه رماني حه ق. هه روه ك خوی گه ره له سووره ی (الكهف) نايه ی ۵۶ ده فه رموي: «وَيَجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنذِرُوا هُزُوًا (۵۶)» واته: كافر ه كان به قسه ی پيو پوچ به گز حه ق دادين هه تا وابه كن حه ق لاو زو بي هيز بي و له به يني به رن و ناياتي نيمه كه بو ووشيار كردنه وه ی نه وان هاتوته خوراي به گالته ی بگرن. كه وابوو نه و ژنه خوینده واره كيشه و به ربه ره كانی له گه ل ناياتي نيمه دا ده كاو له و رييه دا ده يه وي بيكاته چه قال به قال و

به خوا به ستي خودا به سه، پيغه مبه ر(د.خ) ده فه رموي هه ر كه س پشتی به غه يری خودا به ستي خودا پشتی هه ر به وی ده شكيني، جا تكام له هه مووتان نه وه يه خو به خوا بسپين. براتان وهرگيراي. 1- (پيغه مبه ر"د.خ" فه رمويه تي {لَا طَاعَةَ لِلْمَخْلُوقِ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ} واته: ناكري فه رمانبرداري هيچ كه س كه له ودا نافه رماني خودا بيته جي. نازيزه كان خو جوان كه ن بو ميرهه كانی خوتان. له بيرتان چوته وه كه خودا ده يفه رموي {وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ} واته: جواني خويان ده رنه خه ن مه گين بو ميرهه كانيان. هيندي ترسيان هه يه نه گه ر خويان نه پازيننه وه ميرهه كانيان به ربه لاليان ده كه ن يا بو لای زني ديكه ده رين يان زنيان به سه ر دينن. خوشكي خوشه ويست تو وه ك زنيك نه توانی به ره وشتي جوان و ناكاری په سندو زماني شيرينت نه توانی دلی ميرديك به ده س بيینی نه وه ده بي چ جوړه زنيك بی وهرگيراي.

هه‌للاو هه‌نگه‌مه‌و خو پاريزی له‌حاند فه‌رمانی خوا، به‌ ئيشكه سوڤو ته‌سك بیری و ده‌رکه‌وتوو له‌پیی باوی کومه‌ل ده‌ژمیږی وه‌ پۆشه‌ری ئیسلامی وا داده‌نی نیشانه‌ی دواکه‌وتنه‌و ده‌سو پی‌گره‌ وه‌ ئه‌و خانمه‌ به‌پیزه‌ هه‌ر ده‌لئی قورپانای نه‌خویندوووه‌ و تی نه‌گه‌یشتوووه‌ ئیسلامیسی نه‌ناسیوه‌ . ئه‌وه‌ له‌حالی‌کدایه‌ که‌ خانمکی موسلمان و خوینده‌وارو په‌وشنبیر ده‌بی به‌ئهرکی سه‌ر شانی خوئی بزانی که‌ له‌ بو‌خاشه‌ برکردنی به‌دغه‌پری و ناشیرن کاری کومه‌له‌که‌ی راپه‌ری و به‌رگری له‌و کاره‌ بی جیانه‌ بکا وه‌ هه‌ول بدا تا خوئی و هاوره‌گه‌زه‌کانی و زیده‌که‌ی و ژینگه‌که‌ی له‌لاپیی و به‌دبه‌ختی بپیرینگیتته‌وه‌ له‌و شتانه‌ی که‌ خواو ئایینی پیرۆزی ئیسلام به‌په‌وای زانیوه‌ به‌ ئهرکی سه‌ر شانی خوئی ده‌زانی که‌ له‌ هه‌مبه‌ر خه‌راپه‌و به‌دغه‌پری بیگپیتته‌وه‌ به‌سوپاسی زانینی ئه‌و زمانه‌ شیرن و پاست و په‌وانه‌ی که‌ خوا پیی داوه‌ که‌ هیژو توانایی وتار دانی له‌بارو بنووسی به‌ هه‌رزانی پیشکه‌ش کردوو، حه‌ق وایه‌ ئه‌وه‌نده‌ی له‌توانای دایه‌ خه‌لک و هاوره‌گه‌زاکانی بو‌لای خودای هان بدا به‌لام به‌داخه‌وه‌ هیچ ئه‌وه‌یان نه‌کردوو، ژنه‌ خوینده‌واره‌کان ئه‌وانه‌ی نوئی خوازن ته‌نیا هه‌ر رواله‌تی دنیا به‌ ده‌زانی وه‌ له‌به‌رنامه‌کانی دنیا ی دی بی‌ئاگان وه‌ هه‌ر له‌به‌ر هیندییه‌ تاوانه‌ زله‌کانیش به‌ چوکه‌ ده‌ژمیږنو کاری نارپه‌وا به‌په‌وا ده‌زانی وه‌ له‌وه‌دا ئه‌وانه‌ی په‌په‌وی رپبازیکی دین و بیر ده‌که‌نه‌وه‌ که‌ خو پازاندنه‌وه‌ له‌تاوانه‌ چوکه‌کانه‌ که‌ بیگومان ئاکاره‌ چاکه‌کانیان وه‌کو نوپژو رۆژوو زه‌کات و حه‌ج گوناوه‌ چوکه‌کانیان ده‌شورینیتته‌وه‌ به‌به‌لگه‌ی ئه‌و ئایه‌ته‌ که‌ خوا ده‌فه‌رمووی: «إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ» واته‌ به‌راستی ئاکارو کرده‌وی چاک کرداری خه‌راپه‌ له‌ به‌ین ده‌بن. که‌ وایه‌ خانمی به‌پیز تو سه‌باره‌ت به‌ فه‌رمانه‌کانی خوی گه‌وره‌ ئاوا به‌ شلو و شه‌ویقی بقو تووپه‌یی خوی گه‌وره‌ به‌ که‌م ده‌زانی وه‌ به‌هیندی⁽¹⁾ ناگری، ئه‌وه‌ بزانه‌ که‌ خوی مه‌زن هرچی له‌قورپاندا فه‌رموویه‌تی له‌تاوانه‌ زله‌کان ده‌ژمیږدی به‌تایبه‌ت خو جوانکردن و خو پازاندنه‌وه‌ که‌ زور به‌توندی پیشی پی‌گیراوه‌ وه‌ سه‌باره‌ت به‌ وی ئازاریکی سه‌ختی به‌لینی داوه‌ که‌ وایه‌ ئه‌م بیره‌ی تو له‌م باره‌وه‌ پوچ و به‌تاله‌ بیرو بروای خوته‌ هیچ به‌لگه‌ت نییه‌ هیچی دی. بزانه‌و

1- به‌هیند گرتن = به‌که‌م دانان - وه‌رگير.

خوت باشي ليّ حاليّ به كه خورازاننده وه و خو جوانکردن هموو ناكارو كرده وه باشه كاني له نيو دهاو بنچينه‌ي نيسلامه كهت ويران دهكا تاوانيكه كه له پيزي هره تاوانه گه وره كان كه و ابوو بيركه وه سرنج بده كه تا نئسته ئه و تاوانه گه وره و ترسناكهت چهند جار كردوه وه چهند جار له همبهر پياوي بيگانه خوت پاناوه و تا چ راده يه ك ريزو حورمه تي ژنايه تيت كه م كردوته وه وه تا چ راده يه ك فريوو به دغه پيت هيناوه ته گوړي و چاوي چاونه زيرانت كه نه ماحيان ده تو كردوه وه كو گورگي برسي گوشتي پووتيان هه لئوشيوه وه له جواني و له باري و نه رموو نولي تو تاميان چيژتووه و تا نئستي چهند كه سي تاوانبارو تولاو و سويته لي ئاره زووي به خووه گوشيني تويان ده دلدا بووه. خوشكم من همووي ئه و كارانه به تاواني تو ده زانم وه له ته واوي شوينه گشتيه كان و جي سي به زم و په زم و خوش گوزه رانه كان كه جي سي لات و لووت و بي شه رمانه وه له كاتي كه له مالي وده در كه و تووي له دريژايي ته مه نت هم مووان له سهر يه ك داني ئه و جار تيده گه ي چ تاوانيكه تواناي هه لگرتني (ئه و باره قورسه) له قهره ي تو دا نيه و له ژير ئه و باره قورسه شه كهت و شه لال ده بي و له پورزي په سلانيشدا تواناي ئه و باره ت نيه، كاتي ئه و تاوانه گه وره به چوك ده زاني ئه وه خوي گوناھنيكي ديكه يه چونكه ئه گه ر كه سي تاواني به چووكه بزميري به و راده يه تاوانه كه گه وره ده بي به زمانيكی ديكه بليم به كه م زانيني گوناھ به كه م زانيني فه رمانی خودايه، به گه وره زانيني تاوان نيشانه ي به گه وره زانيني فه رمانی خودايه و باشترى خو لي ده پاريزي. له فه رمايشي پيغه مبه رمان (سلاوي خوي لي بي) هاتوه «الْمُؤْمِنُ يَرِي ذَنْبَهُ كَالْجَبَلِ فَوْقَهُ يَخَافُ أَنْ يَقَعَ عَلَيْهِ وَالْمُنَافِقُ يَرِي ذَنْبَهُ كَالذُّبَابِ وَقَعَ عَلَيَّ وَجْهَهُ فَأَطَارَهُ» واته: مروقي باوه ردار تاواني وه كو كيويك ده بيني له سهر سه ري و لي شي ده ترسي كه به سه ري دابي وه مروقي دوو راز تاوانه كه ي وه كو ميشيك ده بيني له سهر پووخساري نيشتووه ده تواني هه لي فريني. به شيوه يه كي راست تر ئه وه يه ناكاري چاك كاتي ده بيته هوي له به ين بردني كرده وه خه راپه كان كه په ژيواني گه رانه وه به دل و گريان و پارانه وه ي له گه ل بي به لام ئه گه ر له سهر پي داگرتن له سهر تاوان و به كه م زانيني ئه و وه به رزي له سهر

به‌ريوه‌بردني بي‌ئوه به‌پيچه‌وانه‌ي بپياره‌كه ده‌بي^(۱) واته: كرده‌وه خه‌راپه‌كانت كاره چاكه‌كانت له‌نيئوده‌بنو ده‌يان سووتينن.

خوداي گه‌وره له‌سووره‌ي (فرقان) دا ده‌فرمووي: «إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا (۷۰)» واته: مه‌گر ئه‌و كه‌سانه‌ي كه‌ ده‌گه‌ريئنه‌وه له‌هه‌له‌كانيانو باوه‌ر ديننو و ناكاري باش ده‌كهن ئه‌و كات خواي مه‌زن كاره ناله‌باره‌كانيان ئالوگور ده‌كا به‌چاكه‌و خواي گه‌وره ده‌بووري و دلوقانه. كه‌وابوو چون نافرته‌ي ليزانو تيگه‌يشتوو خوينده‌وار ده‌تواني ناكاره‌كاني خوي به‌خاتري شتي بي‌بايه‌خ چهن كاتي خو‌ش و شادي زوو تيپه‌ر بسووتيني و كاره باشه‌كاني له‌نيئو به‌ري سهرفرازي و خوشبه‌ختي به‌رده‌وامي خوي پي له‌قه‌ي لي بدا وه‌كي بلين تاميكي واشي نيبه‌ به‌لگه ده‌بي بلين ده‌ردوو نازاريكي زورو به‌فيرو داني كاتي پر بايخي ته‌مه‌ني و له‌به‌ين چووني مال و هاوري له‌گه‌ل به‌ده‌فيري و لاريي كه‌وابوو واوه‌يلا بوو ژنه‌ي كه‌ خوي ده‌پازينيته‌وه‌و باوه‌ريشي به‌دنياي دي هه‌يه به‌هه‌شتي به‌نرخيكي زور كه‌م ده‌فروشي و دوژه (جه‌هنه‌م) به‌پاره‌يه‌كي گران ده‌كړي چونكه پيي وايه ده‌بي ناگاداري له‌خورازندنه‌وه‌و خشله‌كه‌ي بكاو هم پاره‌ي زورو هه‌وسه‌له‌ي باش و كاتي ته‌واوي ده‌وي به‌لگه زور له‌به‌نده‌گي و خوادپه‌ره‌ستيه‌كاني پيوسته به‌و جياوازيه‌ي كه‌ خواي مه‌زن هه‌وا هه‌وس و غافل بووني به‌هيند نه‌گرتني ده‌هه‌موو كاريكي دا له‌نيئو ده‌با به‌لام شه‌يتان ئه‌وانه ده‌كاته نامرازي هه‌وا هه‌وس تا به‌د فه‌رماني و نافه‌رماني خواي جوانو شين بنويئي و باوه‌رو فه‌رمان به‌رداري خواي له‌به‌ر چاوي بخا. وه‌ه‌يه زور له‌نيئو ژنه‌كان به‌خاتري خو پازندنه‌وه‌ي هه‌ر چهن كورتيش بي كه‌ له‌روخساريدا كرديويه بو وه‌ي تيك نه‌چي شيوه‌ي قرؤ بسكه‌كاني به‌جي نه‌هيناوه، ئه‌و خانمه سه‌باره‌ت به‌چاوه‌ديري و ناگاداري له‌خو جوانكردنه‌كه‌ي خشله‌كه‌ي و سه‌باره‌ت به‌ريكو و پيكي و هاونا‌ه‌نگي و ده‌سنويژي ناگري و به‌لام ئه‌و هه‌موو ورده‌كاريه‌ي له‌نوئيژه‌كه‌يدا به‌ريوه نابا هه‌رچهن نوئيژه‌كه‌شي پوچ و به‌تاله چونكه نوئيژه‌كه‌ي وه‌كي خوا

1- (به‌فه‌رمایشی پیغه‌مبیری خوشه‌ويستمان (د.خ) ئه‌و جوړه گه‌رانه‌وه پيي ده‌لین توبه‌ي دوپازان- وهرگير).

فهرمانی پيداوه به‌ريوه‌ی نه‌بردووه هر بويه‌شه له‌کاری ناپه‌وا نه‌يگيراپوه‌ته‌وه. خواي مه‌زن له‌سوورپي (عنكبوت) دا ده‌فهرمووي: «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ (٤٥)»
 واته: به‌پراستي نويز مروفی له‌کاری خه‌راپو نه‌په‌وا ده‌گيرايته‌وه. پيغه‌مبه‌ري
 خوشه‌ويستمان دروودو سلاوي خواي له‌سه‌ر بي ده‌فهرمووي: «مَنْ لَمْ تَنْهَ صَلَاتُهُ عَنِ
 الْفَحْشَاءِ لِأَصَلَاةٍ لَهُ» واته: نه‌و كه‌سه‌ی كه‌ نويزه‌كه‌ی نه‌وي له‌تاوان و خه‌راپه‌ ناگيرايته‌وه
 نويزه‌كه‌ی به‌كار نايه‌و قه‌بوول نييه. جا له‌به‌ر هيندي نه‌و جوره ژنه‌ پوژوه‌كه‌شي به‌كار نايه
 چون له‌سه‌ر فه‌رمایشی پيغه‌مبه‌ري به‌پريزمان دروودو سلاوي خواي له‌سه‌ر بي كه‌
 ده‌فهرمووي: «مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ»
 واته: كه‌سيك به‌هوي پوژوو گرتن وتاري ناپه‌واو كاري بي جي ويل نه‌كا خوا حه‌وجي به‌وه
 نييه كه‌ خواردن و خواردنه‌وه ويل كا. يا نا؟ نه‌ري چه‌ گوناحيك مه‌نتره له‌ خو پازاندنه‌وه
 خو جوانکردن، نه‌ري خانمی خوینده‌وارو پوژشنير كه‌ خو ده‌پازنييه‌وه فه‌رمایشی خوات
 نه‌بيستووه: كه‌ نافه‌رمانی له‌خواي مه‌زن ئاكارو كرده‌وه‌كاني چاكي مروف پوچ ده‌كاتوه.
 هر وه‌ك خوا له‌سوورپي (محمد) دا ده‌فهرمووي: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا
 الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ (٣٣)» واته: نه‌وي نه‌و كه‌سانه‌ی باوه‌رتان هيئاوه‌ فه‌رمان
 به‌رداري خواو پيغه‌مبه‌ري خوا بنو ئاكاره‌ چاكه‌كان و به‌هوي نافه‌رمانی پوچ و به‌تال
 مه‌كه‌نه‌وه. نه‌گه‌ر وايه نيمه‌ چون وره‌ بده‌ينه‌ خويمان، به‌پيوه‌بردنی نافه‌رمانی خواو
 پيغه‌مبه‌ر بو خويمان به‌په‌وا بزانيو كرده‌وه باشه‌كانمان پوچ كه‌ينه‌وه و پاداشی وان له
 كيس بده‌ين نه‌وه له‌حاليكدايه كه‌ نه‌و نايه‌ته‌ شريفه‌ی ده‌زانيو تي ده‌گه‌ين پاشان و
 گومان ده‌كه‌ين كه‌ خوینده‌واری حالين و باوه‌رمان به‌قورئان هيه‌ جا چون ده‌ستوري
 په‌روه‌رين و پوزی ده‌رمان له‌قورئان ده‌خوينين و ده‌شي خه‌ينه‌ پشت گوي «وَلْيَضْرِبَنَّ
 بِحُمْرِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ» واته: با ژنه‌كان سه‌پوژشي خويان
 به‌سه‌ر سينگو و يه‌خه‌يان دا بده‌ن و خشلي خويان ئاشكرا نه‌كه‌ن بي له‌مي‌رده‌كانيان. پاشان
 وه‌ غيرته‌ ده‌كه‌وين به‌روو هه‌لما لوي له‌گه‌ل فه‌رمانی خواي گه‌وره‌ سه‌ر بزويی ده‌كه‌ين وه
 له‌ هه‌په‌شه‌ی خواي ناترسينين وا بيرده‌كه‌ينه‌وه كه‌ چاكو و به‌رزه‌وه‌ندي خويمان ده‌زانيو وه

له كارزانين و تيگه‌يشتن و شارستاني دا پله‌ی به‌ر زمان هه‌يه به‌راستي هه‌ندی له‌زانسته‌كان نازانين بئ قوربت و گريته و هه‌ر كهس به‌نووري قورئان شاره‌زا نه‌بيت هه‌موو كاتئ پيئ ليئ ون بووه وه به‌سه‌ر ليشنيواوي ده‌ميئينه‌وه و له‌ناو تاريكي نه‌زانيندا چه‌نگه پرچكه‌ی ده‌كا سه‌ره پاي به‌رزترين به‌لگه‌و به‌رزترين پله‌ی زانستي و هونه‌ري له‌نيو زنجيري نه‌زانين و كوئيلي دا پاده‌بيريئ ئه‌توي نه‌زانت له‌و كه‌سه بلئي هه‌بيئ كه پيئ داده‌گري له‌خو پازاندنه‌وه له‌حاليكدا ده‌زاني كه ئه‌و كاره ده‌بيته هوي تووپه‌يي خوداي گه‌وره‌و بي بايه‌خي خوي له‌به‌رچاوي مروفي تيگه‌يشتنوو و ليئ حالي، هه‌روه‌ها ده‌شزاني كه ئه‌وه تاوانيكه له‌تاوانه گه‌وره‌كان كه ته‌نانه‌ت نوئيزي پيئ به‌تال ده‌بيته‌وه چونكه خوداي گه‌وره له‌سووپه‌ي (عنكبوت) دا ده‌فه‌رمويئ: «إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ (٤٥)» واته: به‌راستي نوئيز مروفي له‌كاري ناحه‌زو ناله‌بار ده‌گيرپته‌وه. هه‌روه‌ك پيغه‌مبه‌ري به‌پريزمان دروودي خوداي له‌سه‌ر بيئ فه‌رموويه‌تي: «مَنْ لَمْ تَنْهَ صَلَاتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ فَلَا صَلَاةَ لَهُ» واته: ئه‌و كه‌سه‌ي نوئيزه‌كه‌ي دووري ناخاته‌وه له‌كاري بيئ جيئ هه‌ر نوئيزي نه‌كردووه. ئه‌وه ده‌قي ئاشكرايه كه خو پازاندنه‌وه له‌و كارانه‌يه كه ناله‌بارو ناپه‌سندن كه پاداشي نوئيزي له‌نيو ده‌بن كه وايه ئه‌و ژنه‌ي كه خو پاريزه‌و باوه‌پداره‌و ئاره‌زووي گه‌ييني به‌په‌زايه‌تي خوداي گه‌وره هه‌يه ئاواته خوازي گه‌ييني به‌خوشيه‌كاني به‌هه‌شتي ده‌سه‌ري دايه چوئن خوي پازي ده‌بيئ كه پاداشي نوئيزه‌كاني به‌هوي پيئ داگرتن له‌سه‌ر ئه‌و گوناهاه ناحه‌زانه له‌نيو به‌ريئ له‌ئاكامدا به‌بايه‌خترين شتيك كه ئه‌وي له‌تووپه‌يي خوي گه‌وره په‌زگار ده‌كا له‌ده‌س بدا وه به‌هوي پيئ داگرتن له‌سه‌ر كردني گوناهاه‌كه‌ي ده‌سه‌لمينيئ كه له‌ خوي ناترسئ و په‌زايه‌تي خوي زور پيئ گرينگ نيبه به‌راستي دادگه‌رانه نيبه كه خوي گه‌وره پوژوو له‌و جوهره ژئانه گيرا بكا له‌كاتيكدا ئه‌وه هه‌ر بوئ خو پازاندنه‌وه و بگه‌ره بوئ بيئ حورمه‌تي كردني له‌شي و به‌په‌للاي خوي پيئ داده‌گريئ. هه‌ر وه‌ك پيغه‌مبه‌ري خوشه‌ويست دروودو سلأوي خوي له‌سه‌ر بيئ فه‌رموويه‌تي: «رَبُّ صَائِمٍ حَظُّهُ مِنْ صِيَامِهِ الْجُوعُ وَالْعَطَشُ» واته: زور له‌ پوژوه‌وانان هه‌نه كه قازانجيان له‌پوژوه‌كانيان ته‌نيا برسياه‌تي و تينوايه‌تي به‌شيانه. ناراحه‌تي ژيان به‌گيان ده‌كړن به‌لام هيج سوودو چا كه به‌كيان وه‌به‌ر ناكه‌ويئ ئه‌و ئافره‌تانه وا بپرده‌كه‌نه‌وه كه

كاره چاكه كان وهك نوټو پوټو تاوانه كاني وهك خو جوانكردن... هند. له بهين دهبه ن به به لگه يه كه خوداي ته عالا ده فهرمووي: «اِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ» واته: بيگومان ناكاري چاكه كرده وي خه راپه له نيو دهبه ن. له حاليكدا ئه و نافرته كلول و به دبه خته خافله له وه كه به جي هيناني ئه و جووره تاوانانه هه موو كاره باشه كاني له بهين دهبه ن چون ئه و هه موو پوټي و هه موو كات و ساتي خو ي خه ريكي خو پازاندنه وه و خو جوانكردنه هه ر له و پړوانگه يه ده لئن ليكدا ليكدا كرده وه چاكه كان كه زوريش كه من له نيو ده چن وه ناكاره خه راپه كانيان هه ر چه نده بلئي زون زورتريان ده كا جا به و پيو دانه په زايه تي خواو پيزي خو ي له لاي خواي و هه روه ها خو شي و بزيوي به هه شتي له ده س ده چي ئه ري زيان و ليقه و ماوي له وه زياتر ده بي ئه ري نه زانين و لاريي له وه زياتر هه يه ئه ري له ززه و و چيټي زوتپه پرو بايه ختر له خو پازاندنه وه و خو جوانكردن له هه مبه ر ئه و له ززه و و چيټي خو شي و بو شي به رده وامي به هه شتي بلئي چ مانايه كي هه بي ناشكرايه ئه و ژنه ي خو ي ده رازينيټه وه پيي گرنگ تره له پوټي سه لايه ^(۱). كه يف خو شي خو ي له په زايه تي خوداو په روه ريني پوټي ده ري خو ي به هيندتر ده زاني له ززه تي خو پازاندنه وه و بي شه رمي پي گرنگ تره له خو شي و بو شي به هه شتي. به پاستي ده كري بلين نه زان به ر له هه موو كه سي

1- من زورجان له گه ل براو خوشكان دانيشتن و وتووټم بووه هينديكيان به پاشكاوي ده يان گوت ئيمه له و جووره باسو و خواسانه بي خه بهر بووينه به لام هينديكيان زور به بي شه رمي وا دهنوين دين زوري له وان ده كاو ئه وي قوربان ده فهرمووي به وان ناكري و زور زه حمه ته، من ده ليم خوشكو و براكان به پاستي خه راپي لي حالي بوونه مه گه ر ئه و دينه ده بي به ئيشتياو ناره زوي ئيوه بي ئه وه فهرماني خودايه ده بي بيكه ي و پيشت ده كا وه ئه گه ر نه يكه ي له پوټي په سلاني په ت په تينت پي ده كا به تا بيه تي ئيمه وهك خه لك ي حساب ناكريين ئيمه هه زارو چوار سه و چه ند ساله برومان هيناوه. هه روهك خوا له سووره ي (الم سجده) ده فهرمووي: «وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّمِنَ الْمُجْرِمِينَ مُتَقَمُونَ (۲۲)» واته: كي له و كه سه سه مكار تره كه به ناياتي په روه رنده ي بيره وهره ده كري پاشان وازي لي ديني ئيمه له تاوانباران توله ده ستينين. نازيره كان ئيوه يا گيلن يا خوتان گيل ده كن پيتان وايه ئه و قورپانه بو شوخي هاتووه يا به گوي كردن و نه كردني وهك يه كه، با وورد بينه وه ئه گه ر وايه ئه و هه موو هه په شه و به ليني بو ده قورپاندا هاتووه - وهرگير.

دوژمنی خوږه تی هیچ گویي نابزوي به هه پره شهی خودای گه وره که له سووره‌ی (فصلت) دا ده فهرمووی «اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ» (٤٠) واته: هرچی هز ده که ن بیکه ن به پراستی خوا بینایه به هموو کاریکوو. جی سهر سوپرمانه که هیندی که س که دم له شارستانیته ده دن ته نیا نیوی شارستانیته به ده میاندا دی نه وه له حالیکدایه که له ماناکه‌ی هه پره‌ی له بیره‌ی ناکه ن نه وان وا بیرده که نه وه که خو پازاندنه وه یه کیکه له و شتانه که هه لومهرجی شارستانیته خوازیاری وانه وه نیشانه‌ی زانستی پیشکه وتنه و نیشانه‌ی پویشنپیرییه وه له سهر نه و باوه پره نه که خو داپوشین دابو نه ریتی چه رخه کانی پیشووه و له گه ل پیشکه وتن ناگونجی و له شان و شکوی ژنی شارستانیته خوینده واری پویشنپیری به دووره که پوشره‌ی هه بی چونکه نه و کاره که سایه تی نه وی دینیتته خوارئ نه وی تومه تبار ده کا که نافرته تیکی نه زان و پاشکه وتوو له حالیکدایه پاستیه که ی پیچه وانه‌ی نه و بیره ناژیره‌یه چون به پراستی یه ک خانمی له سهره خوو سه نگی که خو داپوشیوه که ته نیا سه بارت به لاساگردنه وه له دابو نه ریتی پیشینیان وه یا میراتی که سو کاری نه و کاره‌ی ده کا نافرته تیکی که له باری دینی تیگه یشتنیکي ته وای هه یه له خوی بانی سهر ده ترسی وه خو دیاریشه ناسینی خواو ترس له وی و زانستی باش له باری دینی گه وره ترین زانسته و پویشنپیریو شارستانیته ته نه و نافرته‌ی خو ده پازینیتته وه ناژیریو بی بیره به کرده‌ی خو ده سه لمینی که شهرم و نابرووی نه ناسیوه سه بارت به دین و خواش بی ناگایه یا دهیناسی به لام بو سهر بزوی له فهرمانه کانی خوی گه وره پی داده گری. نه ناسینی دین وره به رزی له حاندی به ریوه بردنی کاری نارپه‌وی خودای مه زن ترین هوکاری زانین و پاشکه وتوو به رزتر پله‌ی دیندایه تی و شوین دانه رترین هوکاری جی مانه وه له شارستانیته ته بیگومان شارستانیته له و که سانه که شمه کی شهرم و دامینیان دراندووه زور دووره نه گه ر و یگر سرنج بدهینه چلونا یه تی مرقه کانی پیشینیان که کیوی و جه ننگه لی له گه ل ژیانیان ناویته ببوو وه هه روه‌ها نه گه ر له به سه ره‌اتی گه لانی ره‌نگی کیوی برپوانین ده بیسین که توفیری وان له گه ل نه وانی دیکه ته نیا له پروتو ره جالی و به ره لالی و دابو نه ریتی کومه لایه تی و لوول دانی مووی سهر و جوان کردنی سهر و گوئلاک به په رو ئیسکو

ھەموو جورە زىپو زىپو خىشلى رەنگاۋ رەنگو بىرقەدار گۆپىنى رەنگى لىو پوومەت و چاۋو درىژكردى نىنۋو ھەلپەپىنى نارپىك و توندوتىژ ئەوانە بەرۋالەت جىبى شانازى گەلانى جەنگەلى رابردو دوور لەشارستانىەتن ئەو ھەمان شتە كە گەلانى پۆژئاۋا ھەنگاۋ بەھەنگاۋ دەپىرنو بۆلاى دەچن و پى دەپىيون بەرەو پاشەو ھە گەلانى پۆژھەلات بە لاساكردەنەو خافل بە پىادە بەدۋاى خۇياندا دەكىشن^(۱). ئەو گەلانە كە كەسايەتى خۇيان بەرەو ۋەرگىپان لەبەرنامەى پەرەردەو راست و بى پىچ و پەناى ئايىنى پىرۋزى ئىسلام لەدەس داۋە ۋە رىپەرۋى پۆژئاۋا يەكان دەبن ئەوئىش لەئاكارە دواكە وتوۋەكان نەك لە پىشكە وتوۋەكان لە دابو نەرىتى جەنگەلى نە لەشارستانىەت ھەروا ئافرەتەكان بە پەلەو زۆر بەتوندى دەسيان داۋەتە لاسا كرنەو لە ئافرەتە خەراپەكانى پۆژئاۋا، ۋەواش بىر دەكەونەو ھە كە شىۋازى باۋى چەرخى بىستەم و پىشكە وتن خوازىارى دوور كرنە لە شەرم و داۋىن پاكى و بى حورمەتى بە كەرامەت و رىزى مرقايەتى. وى دەچى بەرۋاى وان خوا بەرادەى ئەو كەسانە لەبارى كاروبارى كە پەيوەندى ھەيە بەشارستانىەت زانست و ئاگى نىيە. وى دەچى كە خەلك باشتر لە خوا بەرژەو ھەندى خۇيان بزنان چ رەنج بەخەسارو بەدبەختىكى گەرەيە يەخەگىرى ئىۋە ژنان بوۋە كە ئەو جوورە بىرەتەسكەيان ھەيە. ئىۋە كە دىلو كۆيلەى مۇدپەرەستى و مۇدخۋازى بوونە ۋە لەبەر پەرتووكى خۋاى مەزن خۋاى عاسمان و زەۋى ناسوپاسى دەكەن لەپى دەرچوون تاوان دەكەن و لەپى دەردەچن و لەو كارانەى پى كەم دەبنەو ھە لاسايان دەكەنەو ھەك كۆپ بەدۋاى چاۋساغ دا دەپۆن جا چۆن لاسا لە ئىنسانى بەدپەرۋى بى موبالات و گوى نەدەر بە گرنگ دەزانن ۋەپىزى لى دەنن بەلام لەبارى دەستوراتى ياساى خۋاى مەزنى تۆلە ئەستىن و بەھىز

1- باۋەرى خۇم: بەچاۋىكى وردىبىنەو ھە سرنج بەدەينە ئەو بابەتە كەسك باۋەرى بە خۋاۋ پۆژى سەلا نەبى چ شتىك ئەۋى دەپرىنگىننەتە ۋە لەو كارانەى ناپەسندن لەرۋانگەى مرقايەتى ئەگەر بلىى فەرھەنگى خەلكى تا ئەو جىبە دەبەينە سەرى بۆ خۇيان ھەست بەكەن و نەيكەن ئەو ھەرگىز ناكرى. ئەگەر بلىى پەلەى زانست دەبەينە سەرى خۇيان وان بىنن لەكارى ناھەز. ئەو سەلمىندراۋە مرقۇ ھەر چەند زانا بى لەحاند ھەوا ھەۋەسى نەزان و بى ھىزە- ۋەرگىز.

گوښه د هرو به که م زانی ده که ی وه نه وی به سووک له قه له م دده وی و کاتی (مؤد) کرداری نویت د ه ستوروت پی د ه د فهرمانی به چرو پری ده کار ده که ی بی نه وی چووکه ترین نافه رمانیه کی له خوت نیشان بده ی جا با له و ریگه یه تی شکان و سه رشپوی دنیاو سه لات وه گیر که وی له گه ل دهرچونی فهرمان له لایه ن (مؤد) هیچ ئافره تی مافی هه لبرژاردن یا سه ربزیوی له و یاسایه دا نییه، به لام کاتی خوی گه وره فهرمانی کی د ه د له بو به پیوه بردنی سه ربزیوی زور هاسانه ده یکه ن و ده لاین فهرمانی خوامان بیست و نایکه ی ن، به لام هیچ گرنگیه که به وه نادن که سه ربزیوی له حاند فهرمانی خوداو په روه ردگاری زانا چ ناکامی کی سه ختی هه یه زور به بی ئابرووی ده لاین نیمه ناتوانین له و گه رمایه که توانای لی بریوین پو شهری له سه ربزیوی توانای گالته پی کردنی خه لکن^(۱) نییه! به لام وه دیاره توانای ئازاری ئاگری دوزه خیان هه یه. حه ق ده فهرموئی به سه روه رمان دروودو سلأوی خوی له سه ربی «قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ (۸۱) توبه» واته: تو بیژه ئاگری دوزه خ گهر متره نه گه ر نه وانه بفامن. که وایه نه ی ئافهره تی خافلی نه زان که به چاو به ستووی لاسا له خه لک ده که یه وه وه وا بیرده که یه وه هه رچی خه لکی گو تیان ده زانن و هه ر نه و راسته له ناو کومه لدا و باوه بره و به زورینه یه. ئازیزه کان بزنان که شه پو لی نه و شارستانیه ته دروزه توشی هه ر کومه لی بو بو لای خوی راده کی شی سیلأوی پرخوشی به رده ری هه موو شتی نوقم ده کا چونکه تو دیلی هه و او هه وه سی و باوه ری کی لاوازت هه یه و له مه ردینه که ت هیچ زانست و ئاگاداریه که ت نییه و له قورپان دوور که وتوویه ته وه جا نه گه ر له حاندی دین و یاسای (قورپان بریک زانستت هه با هه رگیز توشی هه له نه ده بووی) وه چیدیکه نه و شتانه ی که ژنه کانی دیکه له ده وری کوبونه ته وه که هیچ بایه خیکی نییه توش ریزت بو دانه ده نان بگره له لای تو زور پروپوچ ده هاتنه به رچاوت، جا چیدی شه پو لی بی ترسی له خواو بی دینی و لاسا کردنه وه له خه لک تو ی بو لای خوی

1- نه وه خوی به پرونی ئاشکرایه باوه رپان به قورپانه که نییه که قورپان په سنی نه و که سانه ده کا که له پیانو به پیوه بردنی فهرمانه کانی خوی گو تیان له وه نییه که نه فامه کان سه ربزیویان ده که ن (ولا یخافون لومه لایم) وهرگیر.

پانه ده كيشاو ته واوي ئه و شتانه‌ي كه بيرو بؤچووني كه لاساله خه لك ده كه يه وه له پروانگه‌ي تودا پووچ و بي بايه خ ده بوون هه روه كه ده زاني كاتي لافاو هه لده ستي ته نيا زبل زال و پووش و په لاش ده گه ل خوي ده با، به لام هه رچه ند ئه و سيلاوه زوريش به هيژ بي ناتواني شتي زور قورس له گه ل خوي به ري. خوشكي موسلمان وه دياره تو له غورابي خوي داي ئه گه ر ئه و ئافره تانه‌ي هاوچه رخي تون له پيي به دفه پري و لاپيي هه نگو ده نين تو چون به شوييني وان دا ده پوي بوجي لاسا له وان ده كه يه وه بو خوت باش ده زاني ئه و ئافره تانه‌ي هاو ته مه نت له زه لكاوي سه رلي شيواي پوچوونه كه وايه بوجي دوستايه تي له گه ل وان به باش ده زاني. ئه ري فه رمايشي پيغه مبه ري خوشه ويستت (د.خ) نه بيستوه كه فه رمويه تي: واته: هه ر كه سي گه ليكي خوش بووي له گه ل وان له پوژي په سلاني حيسيبي له گه ل ده كروي له پيزي وان ده ژمي دري. وه له فه رمايشيكي ديكه دا ده فه رموي: «وَلَا يَكُنْ أَحَدُكُمْ أَمْعَةً يَقُولُ أَنَا مَعَ النَّاسِ إِنْ أَحْسَنَ النَّاسُ أَحْسَنْتُ وَإِنْ أَسَاءُوا أَسَاءْتُ وَلَكِنْ وَطْنَا أَنْفُسَكُمْ إِنْ أَحْسَنَ النَّاسُ تَحْسَنُوا وَإِنْ أَسَاءُوا أَنْ تَجْتَبُوا إِسَاءَتَهُمْ» واته: هيچ كامتان خوتان به خه لكي هه لمه په سي رن بلين ئه من له گه ل ئه و خه لكه م ئه گه ر ئه وان باش بوون ئه من باش ده بم ئه گه ر ئه وان خه راپ بن ئه منيش خه راپ ده بم ئي وه له سه ر پيي خو بن بپوا به خق بن بلين ئه گه ر ئه و خه لكه باش بوون ئيمه ش باش ده بين ئه گه ر خه راپ بوون خومان دوور ده كه ينه وه. وه ديسان ده فه رموي: «لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي عَلَى الْحَقِّ ظَاهِرِينَ وَلَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَالَفَهُمْ وَلَا مَنْ خَذَلَهُمْ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ» واته: پوليك خاوه ن باوه رن له گه لي من (توممه ت) هه ميشه له سه ر پاستي و حه ق ئاشكران ئه و كه سانه‌ي كه له حاندي وان سه ر بزويي ده كه ن زيان به وان ناگه يين هه رچه ند له بي ري هه ل خه له تاندي ئه وان بن ئه و كومه له هه ر ده مينن هه تا پوژي سه لايه.

(شوین که وتن و
لاساگردنه وهی
کویر کویرانه)

من له بيرو بوجووني ئه‌و خاتوونه به‌ريزه كه خوي ده‌پرازينيټه‌وه سهرم سورماوه ئه‌و خوي جوان ده‌كاو خوي ده‌پرازينيټه‌وه هه‌تا هاوپره‌نگي خه‌لك بي شمه‌ك وه‌ك خه‌لك ده‌به‌ر ده‌كا كه نه‌بيټه هوي پرواني چاونه‌زيران وه‌گالته‌ي بي نه‌كه‌ن، جيي سهر سورمان ئه‌وه‌يه ئه‌ري له‌سرنجي خه‌لكي بو لاي خوت كه سه‌يري پاريزگاري و يقارو شهرم و داوين پاكيت خه‌جاله‌تي ده‌كيشي به‌لام له‌قرته‌قرتو له‌نجه‌و لارو خو بادانت شهرم ناكه‌ي⁽¹⁾. جا كاميان بو خه‌جاله‌تي ده‌بن. ئه‌ري سه‌نگيني و يقار يا بي شهرمي و به‌دپره‌فتاري و بي شابرويي و به‌دكاري، چونه به‌ئاشكرا تاوان باري ده‌كه‌ي شهرم نات گري، به‌لام كاتي باوه‌رو پاريزگاري خوت بنويي شهرم دت گري، ئه‌وه چونه ناتواني ئه‌و شانازيه‌ي بكه‌ي به‌شمه‌كي ئاييني ئيسلامه‌وه له‌حاند ژناني ديكه، وه‌هه‌تا ئه‌و شه‌رافه‌ت و ريژه‌ي له‌ئيسلامه‌وه وه‌ده‌ستت كه‌وتوه پيي بنزي.

جيي سهر سورمانه كه تو له‌و شته به‌نرخه‌ي كه مه‌زنياه‌تي و شه‌رپه‌في بو تو به‌دياري هي‌ناوه خه‌جاله‌تي ده‌كيشي و شهرم دت گري به‌لام ئه‌و شته خويپانه‌ي ده‌بنه هوي سه‌رشوپي و سووكايه‌تي توو شهرم نات گري بگره شانازيشي پيوه ده‌كه‌ي ئه‌ري له‌لادهر و ديوه‌زمه‌و خويپان په‌پره‌وي ده‌كه‌ي به‌شويي ئه‌واندا ده‌پوي هه‌تا ئه‌وان گالته‌ي بي نه‌كه‌ن ئه‌ري سته‌م له‌خوت ده‌كه‌ي هه‌تا سته‌مكاران به‌كه‌مت نه‌زانن، ئه‌ري كرده‌وي ناحه‌زو ناله‌بار ده‌كه‌ي له‌باتي ئاكاري چاك و په‌سند به‌بيانوي ئه‌وه نه‌كوو زه‌لامي به‌دغه‌پو سوپته‌لي و بي شهرم به‌چاوي سووك و گالته لپت بپروانن و سهر كونه‌ت بكه‌ن، ئه‌ري په‌زايه‌تي خوات له‌لات گرنگتره يا په‌زايه‌تي ئه‌و جووره كه‌سانه. ئه‌وه‌ش له‌و جييه كه ئه‌و خه‌لكه له‌ميژ ساله پوشي ئيسلام و دابو نه‌ريتي ئاييني ئيسلاميان له‌بهر خو بردوته‌وه جا هه‌ر له‌و باره دايه به‌چاوي كه‌مو سه‌رسورمانه‌وه تي‌ك هه‌لده‌پروانن! كه‌وابوو ئه‌ي خاتووني به‌پريز بو ئه‌وه‌ي ئه‌وان نه‌يان زانيوه‌و نه‌يان ناسيوه فيرته‌وه ئه‌و كوومه‌له‌ باسو خواسانه‌ي له‌بهر چوونه‌ته‌وه وه‌بيريان بيته‌وه، بيه به‌سه‌ر مه‌شق بو ئه‌و ژنانه كه به‌پراستي لاري

1- خوت پروت ده‌كه‌يه‌وه به‌زمانی بي زمانی ده‌ليي وهرن ئه‌من ئه‌وه‌م، شهرم نات گري ئه‌ري ويژدانت وه‌خه‌به‌ر بيته‌وه - وهرگير.

بوونه و بئ ناگانه، ببه به چرایه کی شه به قدار بؤ ئه و چاوانه ی ده خه و ماوون بؤ ئه و دلانه ی تاريک بوونه به هوی گوناخان. وه به شهرم و له سه ره خوئی خوت شانازی بکه وه له پړوانکی پاريزگاری و داوین پاکي و ئیسلامیت خوشحال به و سه ر به رز به چون به راستی تو له لوتکه ی به رزی خوشبختی و پړنو حورمهت دای وه له ئه وپه پری شانازی دای و ئه وانه ی سه بارهت به خوناسین خویان خستوته قولترین چالی به دبه ختی خوت دووره په ریز راگره تو به شوین ئه و که سانه دا ده پوی که خاوه نی باوه پری شیاوون به لام ئه وان شوینی زه لامي ری لی وون بوو تاوانبار ده که ون که و ابوو ده بی تو له پله ی به رزی که هه ته به چاویکی که م بایه خ پروانی له وان. ئه وان که به چاوی سه یرو سه مه ره له تو ده پروانن وه دیاره ئه وان گالتهت پی ده که ن به گرنگی مه زانه به گویره ی فه رمایشی حه زره تی نوح (ع) که خوی گه وره له سووره ی (هود) قورپئانی پیرۆزا له وی ده گپړپته وه ده بی بلی: { اِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَاِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ (۳۸) فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ (۳۹) } واته: ئه گه ر ئیوه گالته به ئیمه ده که ن ئیمه ش له داهاتوودا گالته و پی ده که ین هه روه ک ئیوه گالته و به ئیمه کرد که وایه له داهاتوودا باش ده زانن که نازاری که سه رشوپی وه دی دینی له بؤ کی دی وه نازاری به رده وام یه خه ی کی ده گری. وه ناشکرایه داوین پاکي و شهرم و شووره یی و سه نگینی و یقار به رگری جوانی و له باری نابی و هه نابیتته هوی سه رشوری و بی که سایه تی به لکه خو پازاندنه وه خو جوانکردن ده بیتته هوی گالته پی کردن و جوانی و له باری خودا دادی له نیو دها. جا په وایه سه نگینی و هیمنی و شهرم و هها جوانیه کی ده نوینی که خو پازاندنه وه و جوان کاری هه رگیز توانای ئه وه ی نییه خو بگه یینیتته پری ئه وی، هه لبهت ئه وه ی ده بیتته هوی تووره یی و نه فرینی ژنی که خوی ده پازینیتته وه جوان کاری ده کا ئافره تی به و یقار و موسلمان و به شهرم گالته ی پی ده کا! وه دیاره له لای ئه و که سانه بایه خی ژنی به خو پرهنگ کردن و نینوک دریز کردنه ئیدی به ژيرو بیرو تیگه یشتن و پاريزگاری و دینداری و ئه دهب نییه، ئاکامه که ی وای لی دی که ژنی پوو هه لمالاوو سه رسه ری که لاسای ژنه بی باوه په کانی پاريس و له ندهن ده که ن وه ژنی پاريزگار که لاسا له ژنانی خوشه ویست ده که ن ئه وان گالته به مانه ده که ن ئه گه ر کوفرو بی دینی له و زه مانه گه یوه ته ئه و قوناخه که به تال به ره و او شیت به ژیر پی بکه نی، داوین

پيسو بى نابروو به مروقى داوین پاکو خاوهن که سایه‌تی گالته^(۱) بکا. به لام نه‌گه‌ر ئیوه!
واته: نه و ژنانه‌ی که گالته ده‌کن وه‌شانازی به‌خوږازاندنه‌وه ده‌کن خوږاگرنو په‌له
نه‌کن بیگومان کاتی نه‌وه‌ی دی نه‌وانیش گالته به ئیوه بکن سه‌رکه‌وتن بوو که‌سانه‌یه
گالته پی که‌ری سبه‌نین. خوی گه‌وره له سووره‌ی (مطففین) دا فه‌رموویه‌تی: «إِنَّ الَّذِينَ
أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ (۲۹) وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامِرُونَ (۳۰) وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَى
أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ (۳۱) وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ (۳۲) وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
حَافِظِينَ (۳۳) فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ (۳۴) عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ (۳۵) هَلْ
تُؤَبِّبُ الْكُفَّارَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ (۳۶)». واته: به‌پاستی نه‌و تاوانبارانه گالته به‌باوه‌پداران ده‌کن
پی یان پی ده‌کن* کاتی به‌لایاندا تیده‌په‌پن چاویان لی هه‌لده‌ته‌کینن به‌چاوی گالته‌پی
کردن* لیان ده‌پروانن کاتی ده‌چنه‌وه ناو مال و مندالیان به‌گالته و فشه ده‌چنه‌وه* کاتی
چاویان پی ده‌که‌وتن به‌باوه‌پداره‌کانیان ده‌گوت به‌پاستی نه‌وانه ری لی ون بوون*
له‌حالی‌کدا نیمه نه‌وانمان نه‌کردوته چاوه‌دی‌ری نه‌وان* نه‌و پوژده‌ش (که پوژی په‌سالنه)
ده‌بی باوه‌پداره‌کان گالته به‌بی باوه‌په‌کان بکن* له‌سه‌ر ته‌ختان دانیشتون ده‌پرواننه
کافره‌کان* نه‌ری! کافره‌کان به‌و کاره‌ی نه‌نجامیان داوه پاداشیان وهرگرتووه*.

هیښدی له‌دایکو بابان وای لی حالین که که‌چه‌کانیان نه‌گه‌ر خو پرازیښنه‌وه و جوانی
خویانو له‌شیان به‌خه‌لگی پيشان بدن زوو می‌ردیان وده‌س ده‌که‌وی هه‌ر له‌سه‌ر نه‌و
باوه‌په‌که‌چه‌کانیان و به‌ر چاوی گشتی پاده‌نین هه‌ر وه‌کوو بازرگان له‌بو فروشتنی
که‌لوپه‌لی خوی له‌به‌ر چاوی خه‌لکی پاده‌نین به‌لام هیچ سرنجی نه‌وه‌یان نه‌داوه که
خواریانی نه‌و جووره که‌چانه ته‌نیا سه‌بارت به‌جوانی و نازو نیو نازی نه‌ویه نه‌و جووره
باب و دایکانه دور بوونی که‌چه‌کانیان له‌شه‌رم و شووره‌یی شمه‌کی ئایینی پیروزی
ئیسلامی وده‌ر که‌وتنی وان له‌دابو نه‌ریتی به‌ناحه‌ز نازانن که‌وايه نه‌و جووره پیاوه

1- خوی گه‌وره له سووره‌ی (اسراء) دا ده‌فه‌رمووی: وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا (۷۰) واته: به‌پاستی نیمه پیزمان
له‌به‌ره‌ی ئاده‌می ناوه هه‌لمان گرتوو له‌وشکایی و زیبا بژیوو پوژی خاوینمان داوه‌تی وه به‌سه‌ر
زوران دا گه‌وره‌یمان داوه‌تی به‌پیزه‌کان نه‌وه وه‌لامی نه‌و پیزه‌یه - وهرگيرپاوي.

مروفتيكي داوین پيس هه وه سباز كه به شوین له شيكي ناسك و پوت دا ده گه پړې هه تا چيژي له شي لي بكاو ئه و له هه ولى دليكي ساغ و پاريزگاردا نيبه هه ر خوشبهخت و سه ربه رز بي كه وايه ئه و جوړه كه سانه هه رگيز هاوه سه ريكي چاك و پاك و ئاكار چاكيان ده س ناكه وي. به لام پياوي سه بارهت به و يقارو سه نگيني و پاريزگاري كچه كه يان خوازياري خواستني ئه ون و شه رم و دينداری و داوین پاكي كچه كه يان بوته هوي ئه وه كه ئاوا تامه زروي بن كه واین ئه و جوړه مروقه بسلمان و دينداره هاوه سه ري پاك و ئاكار چاكي ده وي و ئه وه پوونه هيچ خوشبهختيه كي به پاريزگاري دين وه دي نايه كه وايه پاريزگاري له خوا به ردي بناغهي هه ر مانه و هه ر مانيش بناغهي خوشبهختيه وه هه ر كه سي له خوي بترسي هيچ ترسي له غيري خوي نابي، كه وايه كچه كاني خوتان بده نه پياوي پاريزگارو ديندار نه گه ر ئه وانيان خوش بووي بايه خيان بو داده نين نه گه ر خوشيان نه وين سته ميان لي ناكه ن. نه كه ن كچه كان و بده نه پياوي هه رزه و هه وه سباز هه ر كاتي لي يان تير بوون وه ك ئيسك و پرووسك توورپان ده دن بي ئه وه ي شه رميك شووره يه ك بكه ن يا ترس و له رزيكيان له خودا هه بي چونكه به راستي ئه و جووره كه سانه بي چيژي له ش هيچ مه به سيكيان نيبه ماناي خوشبهختي و مروفايه تي كه ئامانجي سه ره كي ژن و ميړدايه تيه له دل و ده رووناندا نيبه و له وي تبي نه گه يشتون. وه تو ئه ي خاتونني به ريز خوت وا ده نويني كه ژنيكي خوي ده رازنينيه وه ته نيا به خاتري سرنج پاكيشاني ميړدي وا ده كا وه ته نيا كه خوي لووس و له بار ده كا و له مالي و ده در ده كه وي به مه به سي په زايه تي ميړدي ده كا ئه ري پيت وايه ئه وه به لگه يه كه خوت دادتاشيوه له لاي خودا ده كړي سوودي هه بي، ئه ري پيت وايه ئه و به هانه قازانجي هه بي نه خير ئه و بيره چه وته ي تو هه لده وه شيته وه به به فرمايشي پر له ئاموژگاري حه زره تي په سولي ئه كړه م (د.خ) كه درفه رموي: «لَا طَاعَةَ لِمَلْحُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ» واته: په و نيبه فه رمانبه رداري خه لكي كه بي فه رمانني خوداي تيدا بيته جي. «وَلَا طَاعَةَ إِلَّا فِي مَعْرُوفٍ» واته: فه رمان به رداري خه لك كاتي په وايه له كاري چاك دابي. خوي گه و ره له سوورپه ي (نساء) دا ده فه رموي: { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ (٥٩) } واته: ئه ري ئه و كه سانه ي كه باوه رو هيناوه فه رمان به رداري خواو بيغه مبه رو خاوه ن ده سه لاتي خوتان بن. كه تو وا حالي كه فه رمان به رداري ده سه لاتدار

پهواتره له فهرانی خوداو پیغه مبه‌ر جا چوڼ ده توانی توورپه‌یی خودای گه‌وره له هه‌مبه‌ر په‌زایه‌تی میړده لاساره‌کت دابنیتی که وایه له‌و دوانه کامیان شیاو ترن بؤ فهران به‌رداری کامیان جیی لی ترسانن، ئه‌ری ئه‌و میړده که تو هان ددها بؤ به‌دغه‌په‌ی و بی شه‌رمی بؤ خوی شه‌رم و غیره‌تی نیبه ئه‌ری له‌پوژی په‌سلانی توانای ئه‌وه‌ی هه‌یه که خویی و توش له‌نازاری دوزه‌خی په‌زگار کا، ئه‌ری تو به‌دغه‌په‌ی و لاری ده‌که‌ی ته‌نیا له ترسی ئه‌وه نه‌کوو ویلت کاو بجی بؤ لای ژنیکی دیکه یا ته‌لاقت بدا تو له‌پوژله‌کانت یا له خوشبه‌ختی ژن و میړدایه‌تی بیبه‌ش کا. ئه‌ری خاتونی به‌پرز خوشبه‌ختی که زوو تپه‌ر ده‌بی بؤ تو گرنگ تره‌و گه‌وره‌تره یا خوشبه‌ختی به‌رده‌وامی که خوی گه‌وره واده‌ی پی داوی که به‌هه‌شتی خویه مه‌گه‌ر ئه‌و خوشبه‌ختیه‌ی که له‌گه‌ل هه‌په‌شه‌و توندوتیژی بنه‌ماله‌ی میړدی هه‌یه چیبه وه به لای تو تا نه‌ندازه‌یه‌ک بایه‌خی هه‌یه، ئه‌گه‌ر تو که‌می به‌ژیرو به‌بیر بای! بروات به‌خوی با! تیده‌گه‌یشتی که به‌پراستی محاله ژن له‌گه‌ل ئه‌و جووره میړده‌ی که ئه‌خلاقی به‌دغه‌په‌و ناله‌باره هچ جووره په‌وشی پیاوه‌تی تیدا نیبه‌و له‌فهرانه‌کانی په‌روه‌ردگاری بی ناگایه وه به‌ناشکرا له‌پیی په‌وشتی دینی ده‌رکه‌وتوو خوشبه‌خت بی، به‌لی بیگومان ئه‌گه‌ر باوه‌پرت به‌خوی هه‌با هچ کاتی هه‌ستت به‌خوش به‌ختی نه‌ده‌کرد، له‌گه‌ل ئه‌و جووره میړده که هه‌میشه دل‌پراوکه‌ی له دس دانت هه‌یه به‌لکه هه‌ستت به‌به‌دغه‌ختی و ناهومی‌دیت ده‌کرد وه ناواته‌خوازی په‌زگاریت ده‌بوو چیدی توانای ئه‌و باره قورسه‌ی به‌دغه‌ختی ویت نه‌ده‌کرد چونکه به‌پراستی محاله گیانیکی پاک و خاویڼ له‌گه‌ل گیانیکی پیس و پلټوخ پیک بکه‌وی و هه‌روه‌ها محاله مروشی باوه‌پردار حیسانی به‌دغه‌په‌و لاری و لاده‌ری خوش بووی به‌دوستی بزانی و ژیان له‌گه‌ل پاییری و چیزی خوشی بجیزی هه‌ستت به‌خوش به‌ختی بکا. هه‌روه‌ک خوی گه‌وره له‌سوورپه‌ی (مجادله) دا ده‌فه‌رموی: { لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (۲۲) } واته: وه‌گيرت ناکه‌وی گه‌لیک که برویان به‌خوای پوژی په‌سلانی بی دوستایه‌تی دوزمنانی خوداو پیغه مبه‌ری خوا بکن نه‌گه‌ر ئه‌و که‌سانه بابیان بن یان کالیان

بن يا برايان بن يان كه سو و كاريان بن نه وان له سهر دلپان نووري باوهرې جيگير بووه وه خواي گه وړه پشتيوانيان لي دهكا ودهديان باته نيو باغي به هه شستې كه له ژير هر باله خانه و كولان و باغه كان چوم د پرواو به رده وام له وي دا دم ميننه وه خوا له وان پازيه و نه وانيش له خواي خويان پازين نه وانه كومه لي خوان هوشيار بن كومه لي خواره زگارن.

شه يتان جوړي ژني خو جوان كهرې هه لڅه له تاندووه و او بير ده كاتوه هيشتا له سه رته اي خورتي و لاهوتي دان وه كو خونچه ي به هاري چووكه له او ميړ مندالان و هيشتا وه ختي وه ي نه هاتووه كه خو داپوشن سه نكين و گران خو دهر ده خن و او بير ده كه نه وه روسه ري و شمه ك بو داپوشيني پيري په كه كه وه ته ي له شه، نه ك له بو داپوشيني جواني و خشله له چاوي هه رزه كارو هه وه سبازان له حالتيكدا خوداي گه وړه به پيچه وانه ي نه و بيره نازيره له سوورپه ي (نوور) دا فرماني داوه كه ده فرموي: {وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ اَنْ يَضَعْنَ ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَاَنْ يَسْتَغْفِنَ خَيْرٌ لَّهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (٦٠)} واته: نه و ژنانه ي پيرو په ككه و ته ن و تازه وازيان له ميړد كردن هيناوه تاوانبار نابن له حالتيكدا خويان به خشل نارازينه وه و بيري خو نواندنيان نيه كه شمه ك داكنن وه نه گه ر له وهش خو پياريژن باشتره بويان خوا بيسه رو زانايه. واته: هه ر كاتي ژن به سال داچو و به جوړيكي ئيدي وازي له ميړد كردن هيناو تواناي ميړد كردني لي برا قه يدي نيه به بي هيچ خشل و خو جوان كردن پوشه ره كه لابه ري بيته نيو خه لكې چونكه نه و ژنه به هوي سبي بووني مو و گنجي دهم و چاوي دلي كه س بو لاي خوي راناكيشي و چاوه كانيشي شه يداي خوي ناكا جا له سهر نه و پيوودانه ي نه گه ر به و شيوازه بيته نيو چه شامات زياني نيه به لام نه گه ر نافرته گه نج بوو دلرپين و فريودر بوو له سهر واجبه كه جواني دلرپيني خوي له چاوي زه لامي بي و هج و به دفر داپوشني وه هه روه ها له چاوي پياواني پاريزگار كه له تيپواني چاوه كانيان بو جواني نه و كه چه لال نيه نازار ببينن له خواترس و دهش زانن كه هيچ تاوانيكي چووكه يا گه وړه له پينووسي خوداي گه وړه ون نابي و دپينووسي، هه نه هه ندي له نافرته كان و اي لي حالين كه چوونكي بريك به سالدا چوونه كه س لايان لي ناكاته وه وه لايه كه ي ديكه ش و ا دهنوينن كه هه ر لاوون به هوي

خۆپازاندنه وه به هه‌موو جوړه خشلی^(۱). وه‌ه‌ول دده‌ن كه كه‌لین و كولينی كه تپه‌پینی ته‌من به‌سه‌ر پو‌خساری دا هی‌ناوون به‌شپۆازی قه‌ره‌بووی بکه‌نه‌وه له‌حالی‌كدا خودای گه‌وره پیرپژنه‌كانیشی له‌خۆ جوانکردن و خۆپازاندنه‌وه و ئاشكرا كردنی خشل به‌رگری ده‌كاو ئه‌و سه‌باره‌ت به‌لی زانینی گه‌وره‌یی خودای مه‌زن ئه‌و كاره‌ی ده‌كا چونكه هه‌نه هه‌ندی ژن له‌ته‌مه‌نی ۵۰ و ته‌نانه‌ت ۶۰ سا‌له‌گی و زیاتر له‌وی تارپاده‌یه‌کی جوانی و له‌باری خۆیانده‌پاریژن جا ئه‌گه‌ر ئه‌و جووره ژنانه‌ خۆ برازیننه‌وه و عه‌یب و عاره‌كاني پوو و ئه‌ندامه‌كانيان لیک و له‌بار بکه‌ن و سه‌رو گو‌یلاکيان به‌په‌نگ بڼه‌خشپینن هه‌ول بده‌ن كه خۆیان به‌خانمیکی جوان و له‌بار نیشان بده‌ن ئه‌و كه‌سانه‌ كه ئه‌و جووره ژنانه‌ ده‌بینن ته‌مه‌نی وان ژۆر كه‌متره له‌ته‌مه‌نی پاستی وان بیر ده‌كه‌نه‌وه هه‌روه‌ها ئه‌و یاسایه‌ی باس كرا پیرپژنه‌كانیش ده‌گرته‌وه كه له‌جیاتی دیار كردنی مووی سپی و پووی چرچ پاكیشانی چاوی خه‌لك كاری ده‌كه‌ن كه پارویکی باش بن له‌بۆ له‌ززه‌ت و هه‌وه‌سبازی هه‌ندی چاوان وه هه‌روه‌ها ئازاوه و هالۆزی بن له‌بۆ هه‌ندی پیاوه‌كاني هاوته‌مه‌نی خۆیان ئه‌وه شتیكه‌ كه خوای گه‌وره پقو و سووره‌یی خووی لی پاكه‌یاندوو وه ژنه‌كاني به‌وه‌سته‌یه‌ كه

1- سا‌لوی گه‌ل له‌ بالات بی نمونه‌ی جوانی جوانانه

به‌سه‌ر پووت دا بباری ئافه‌رین وه‌ك پڙژنه‌ بارانه
كچی كورد مه‌لحه‌می زامی ده‌روونی پر له‌سوژی من
سه‌رت هه‌لبیننه‌گویت بۆ من كلۆر كه بۆ قسه‌ جوانه
شه‌رافه‌ت خووی كراسی بوو به‌به‌ژنی شلكی تو گپرا
سه‌ری به‌رزت له‌گه‌ل قه‌ندیل له‌گه‌ل سامرندی شه‌پریانه
سه‌رم سوپماوه تانیستا ئه‌تو خۆت وا به‌كه‌م زانی
به‌پاستی شه‌رمه ژۆر حه‌یفه ئه‌تو لاسا له‌بیگانه
له‌هه‌ر نوخته‌ی سه‌را پات تاجی نامووس و شه‌په‌ف دیاره
ئه‌وه نیشانی پاكیته به‌پاستی فه‌خری كوردانه
ئه‌تو دوپری له‌نیو مالی سه‌ده‌ف دا خۆ نه‌دیو پاگره
له‌بازاری دلان گیانه ئه‌وه‌ی كه‌م دیاره ژۆر جوانه
سه‌رو سینگت مه‌كه تابلۆ له‌بۆ خوپی و هه‌وه‌س بازان
به‌لی گولزاری بالای تو له‌چاوی هه‌رزه‌ پیاوانه

دهفه رمووى: {غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ} له و كاره بهرگرى دهكا وههروهه له پخوانگه خوا برپارى ئه و ژنهى كه ئاره زوو دهكا كه هر بينه ريك له ديتنى سهرى سوپر بمينى وه له وه كه چاوى له بهر جوانى و له بارى ئه و ده مولهق بوهستن كه يفى پى ساز بى ئه و جووره ژئانه هر له بنه پره تا پيس و قيزه ونن چونكه ئه و برپارى دلى تيكه لاوى تاوان كرده وه ئيسلام بهرگرى ئه وى كرده وه، ههروهه كرده ريكى ناپه سنده وه له شهرو شووره يى و سه ننگينى دوره جارى وايه زه مينه يه ك پيك دى بو به ريوه بردى گه و ره ترين تاوان. هيندى له ئافره تان له سه ر ئه و باوه پره دان كه چونكى ناحه زن چاوى پياوان بو لاي خويان راناكيشن به لام ئه وان به پيچه وانه ي باوه رى خويان قسه ده كه ن وه به كرده وهى خويان دروكانيان ئاشكرا ده كه ن چونكه به راده يه ك خو ده رازيننه وه كه ناحه زه كه يان به ته واوى ده شارنه وه كه وايه ئه گه ر راست ده كه ن باوه ريان وايه هه رگيز پياوى له وان ناروانى له بهرچى ناحه زى خويان به هه موو په نگو خشل ده شارنه وه وهه موو چاوه كان وا ليده كه ن كه سرنج بده نه ئه وان وه له بهرچى ناحه زى خويان به پوشه ر دانا پوشن. باشتر ئه وه يه ئه ي خاتونى به ريز توژيك بيركه يه وه ئيشتياو سه ليقه ي پياوان له گه ل يه كتر توفيرى هه س، هه ندى له پياوان ژنى لاوازيان گه ره كه ئه وه له حال كيدا هه ندى تر هه نه ژنى قه له ويان خو ش ده وى هه ندى ژنى سوورو سپيان پى جوانه هيندى ئه سمه ريان به دله، كه وايه خاتر جه م به له نيو پياوان دا هه نه هى وه كوو تو يان هاوخانى ئيشتياو سه ليقه ي وان بى، له م پروه وه بو هه ر شتى پيوانه يه ك هه يه كه وايه ده كرى پياويك په يدابى ناحه زى توى به كه يفى بى، هه نه كومه له پياويكى زور زه نه ك كه هه موو ژنيكيان به كه يفى بى با زوريش ناحه ز بن نه وسى پيس و به ته ماش هه موو جووره خواردينكى ئيشتيا ده با نه وسى بى به ش و برسى شه يدائى هه موو جوړه خواردينكه كه وايه هيج ژنيكى ناحه ز يا پير مافى جوان كردنى خو ي نيه، هه ر راده يه كيش به ژن و بالاي ناله بار بى يا پير بى يا په ك كه وته بى چونكه حيكمه ت و له كارزائينى گه وره ي تيدايه ده پوشين و يقارى ژن وه تيكه لاو نه بوونى ئه وى له گه ل پياوانى نامه حرم كه ته نيا خاوه ن ژيره كان و ماقوله كان په يان پى بردووه به پوشينى! نه ك ته نيا جوانى ده شارته وه بگه ره ناحه زيش ديارى ناكه كه له ناكام دا ژنى ناحه زيش له قه لافه تى ناله بارى خو ي خه جاله ت و شه رم نايگرى و ژنى جوان و له باريش غوللورى

جوانی خوی نابی، ئیدی ئه و پیاوه ژنه‌که‌ی ناحزه ته ماشای ژنه‌کانی دبیکه ناکا هه‌تا له‌سه‌ر به‌شی خوی خه‌فت بخواو به‌خیلی و پرژدی به‌و پیاوانه‌ی که ژنیان جوانه نابا، زور هه‌نه پیاوی وا که هه‌روه‌ک گوتمان ئه‌وینی ژنیکی له‌دلدا ده‌گری که ژنه‌که‌ی خوی چه‌ندین قات له‌وی جوانتره وه هه‌ر کاتی که جووره جوانیه‌کی تازه‌ی دیت ئاره‌زویی ده‌کات و به‌دیتنی هه‌ر جوانیک که نیه‌تی ئاره‌زویی ده‌کاو له‌ ئاکاما جوانی هاوسه‌ره‌که‌ی به‌ ناحزه دیته به‌ر چاوی ئیدی وه‌ک جاران مه‌یلی بو هاوسه‌ره‌که‌ی ناچی. که و ابو هه‌ول ده‌دا نه‌وسی برسی خوی تیر کا ئاره‌زویی دللی به‌جی بگه‌یینی وه له‌وه‌ش ناترسی ئاپرووی خویی و خه‌لکی بگه‌ویتته مه‌ترسی یا بنه‌ماله‌یه‌ک تووشی کلۆلی و چاره‌په‌شی بی وه له‌ تووره‌یی خوی گه‌وره‌ش هه‌راسان و ترسی نییه که‌وایه خورازاندنه‌وه‌ی ژن مه‌ترسیه‌کی زوری هه‌یه! ته‌نانه‌ت مه‌ترسی ئه‌وه‌ی که بنه‌ماله‌ی تیکداو له‌به‌ینی به‌ری وه سه‌ر شوپری و لی‌قه‌وماویشی به‌دوای دابی و دوژمنایه‌تی و ئالۆزی له‌به‌ینی دوو براو خوشکان دینیتته دی و ده‌بیتته هو‌ی دپدۆنگی و لیک جودا بوونه‌وه له‌به‌ینی ژن و میدان، مندال بی سه‌رپه‌رست و لی‌قه‌وماوده‌بن وه چه‌ندین ئاوات به‌ ناکامی سه‌ر ده‌نینه‌وه وه ده‌یان دللی ژن و پیاو پراوپر له‌ داخ و که‌سه‌ر به‌جی ده‌مینن وه تا چ راده‌یه‌ک بو لای شتی ناره‌واو ته‌رکی په‌وابانگ ده‌کرین. ئه‌ی خاتوونی به‌ریز جوانی فیتنه‌یه‌که له‌ جوانی و له‌باری تو دا داپیوشه‌ بیشاره‌وه نه‌وس و گیانی خه‌لکی پی ئازار مه‌ده‌و ئه‌وان به‌ لاری دا مه‌به‌ داب و نه‌ریتی کۆمه‌ل تیک مه‌ده وه خۆت به‌رز بکه له‌ جغزو سنووری که خوی گه‌وره بو‌ی دانای ده‌رمه‌چوو جوانی و له‌باری خۆت هه‌روه‌ک خوا فه‌رمانی داوه داپیوشه‌ وه‌ده‌ری مه‌یه‌خه‌خۆش به‌حالی ئه‌و ژنه‌که ده‌زانی له‌ هه‌موو تاوانیک به‌ دوورو پاکه‌و نه‌ش بوته به‌هو‌ی تیکه‌لاوی خه‌ک به‌گوناهان و گیانی که‌سیشی ئازار نه‌داوه نه‌ش بوته هو‌ی خه‌فته‌ی دللی که‌سو و غه‌م خواردنی که‌سو هه‌واو هه‌وه‌سی که‌سی ئاگرنه‌داوه وه تیه‌له‌لوانینی چاوان گۆشتی له‌شی ویان هه‌لته‌گوشیوه‌و زاره‌کان ئاپروو شه‌رم و شه‌په‌فی ویان زیانیان پی نه‌گه‌یاندووه ئه‌گه‌ر جوانی خۆت بپاریزی خۆشبه‌ختی خۆشبه‌ختیه که‌ش هه‌ر هی خۆته وه ئه‌گه‌ر نه‌ووت بی که‌ک کردو له‌ژیر ده‌سه‌لاتی خه‌لکت نا، کلۆل و به‌دبه‌ختی. چونکه زۆرن ئه‌و ژنانه که شه‌یتان ئه‌وانی هان داوه له‌ زه‌لکاو‌ی نه‌فامینی خۆ پارازاندنه‌وه‌و خۆ

جوانکردن و زیده پړه وی له وی دا . وده درکه وتن له کوچه و کولاناندا ری لى وون کردون
نه وانی بى هه ستو سهر لی شپو او کردون بؤ هه موو جییه ده پړن، خو جوان ده که ن
به خرینگه و پرینگه خو یان له هه موو جییه ک بؤ هه موو که س راده نین وه له بؤ هه موو کوپرو
کومه لى دین و ده چن و چاوی چاونه زپرو هه رزه پیاوان بؤ لای خو یان راده کی شن به لام
جوانی و له بارى له ده س دده ن نه و جووره ژنه خو شبه ختی هه ردو دنیا یان له ده ست
دده ن ئیدی پیاوه کان مه یلیان بؤ لای وان نامینی و له وان دوور ده بنه وه وه نه و جوانیه که
نیوی ده رکرد بوو نکولی لى ده که ن وه باخیکی بؤ دانانین ئیسته له وه هه موو پیاوانه ی که
ده وریان لى دده ن و به به ژن و بالایان هه لاده کوتن و هه و لیان دده د لایان به ده س بینن
دیاریان بؤ دهناردن تا ئاوات و ئاره زوی خو یان له لای نه و ژنه جوانه ئاشکرا که ن هیچ
که س ناماده نییه بشیان خوازن و ماره یان که ن، ویش ده چى زور له و ژنانه هه ولیشیان
دایى بؤ پاراستنی ئابرو شهرمی خو یان و که م کاریشیان نه کردبى به لام هه ندی کاریان لى
پوودایى که بؤ ته جیى شک و گومان، جا نه و گومانه وای کردووه که نه وان له پریزی نه و ژنانه
بزمی درین که به ره لالو سووک و چرووکن وه له ئاکامدا نه و ژنانه به نه زانینی خو یان که م
کاری دنیا و سه لای خو یان شیواندووه و له کیسیان داوه که وایه واوه یلا بؤ حالى که له و
جوانیه ی شه ی تانی . نه ی خانمی خو رازینه ر چه نده به د شوومه نه و جوانیه ی تو که توشی
نه و به دغه پری و لاپری و به په لالی کردویه و تو ی گه یاندو ته نه و هه لدی رگه ی تاوانباری و پری لى
ونی، که وایه گورگو و پویه کانی کومه ل بؤ لای تو هاتوونه پیاوانی به راستی له به رت هه لدین
چند شووم و پی و قه ده می خه راپه نه و جوانیه ی تو که سایه تی تو ی وردو خاش کردووه و
تیك و پیکی داوه و سه رشو پری و خو پریایه تی بؤ تو به دیاری هیناوه . خوشکولى به خوات
سویند دده م نه ی خاتوونی خو رازینه ر نه گه ر نه تو موسلمانى له خو ت بپرسه کاتى
پیغه مبه ری به پریزی تو (د خ) له نیو پیاوان دابنیشی و به و شکل و شیوه ی که هه ی؟ بلایى چ
بلای به تو؟ نه تو ده زانی که له هه ر جییه بی خودا دت بینى! که وایه بیری لى بکه وه،
نه رى له ئاکاری تو رازیه و بیر بکه وه که تو له ت چو ن لى ده ستینیتته وه، نه ی ئافره تی که
خو ت واده نوینی که نازانم چه نده ت سته م له خو ت ده که ی چو ن ده توانی خو ت
هه لئه تی نی له حالیکدا باش ده زانی و لیشت پوون و ئاشکرایه که خوی گه وره له تو

توورپه‌يوه پيغه‌مبه‌ري به‌ريز(د خ) پرووي له تو وهرگيرپاوه وه ئيسلام له بو تو غه‌واره‌يه وه له‌پوړي په‌سلان له‌پيزي ژني باوه‌ردار ناژمي‌ردري وه‌هرگيز ناچيته به‌ه‌شتي ته‌نانه‌ت بوئي به‌ه‌شتيشت بو لووتي نايه ه‌هر وه ك پيغه‌مبه‌ري به‌ريز(د خ) ده‌فرمووي: «صَنَفَانِ مِنْ أُمَّتِي مِنْ أَهْلِ النَّارِ قَوْمٌ مَعَهُمْ سَيَاطُ كَأَذْنَابِ الْبَقَرِ يَضْرِبُونَ النَّاسَ وَنِسَاءٌ كَاسِيَّاتٍ عَارِيَّاتٍ مَائِلَاتٌ مُمَلَّاتٌ رُؤُسُهُنَّ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ الْمَائِلَةِ لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا وَإِنْ رِيحَهَا لِيُوجِدَ مِنْ مَسِيرَةِ خَمْسِ مِائَةٍ سَنَةً» واته: دوو پوول ه‌هن له‌توممه‌تي من خه‌لكي دوزخ‌خن پوليكي له‌پياوان كه قامچيان به‌ده‌سته‌وه‌يه وه‌كو كلكي گا به‌وي له‌سه‌رو گوتلاكي خه‌لكي ده‌دن، ده‌سته‌ي دبيكه له‌ژنانن شه‌كيان ده‌به‌رداو پروتن به له‌نجه‌و لار ده‌پون له‌كاتي پويين به‌فيز ده‌پون مووي سه‌ريان وه ك دووگه‌ي وشتری گه‌وره خوار ده‌كه‌نه‌وه ئه‌و جووره ژنانه ناچنه به‌ه‌شتي ته‌نانه‌ت بوئي به‌ه‌شتيشت ناگاته لووتيانو بيگومان بوئي به‌ه‌شتي به‌دريژيايي پينج سه‌د سال مرو ده‌تواني بوئي كا. تو ه‌نگاو به‌ه‌نگاو به‌شوييني شه‌يتانيدا پويشتووي وه‌سه‌ر بزويوت له‌فرمانه‌كاني خوا كردوه‌و له‌سنووي فرمانه‌كاني خوي ده‌ه‌نده تيپه‌پيووي وره‌ي نافه‌رمانيت به‌خودا ه‌تا نا فرماني به‌جي بيئي. خوي مه‌زن له‌سووي (نساء) دا ده‌فرمووي: { وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ (١٤) } واته: ه‌هر كه‌س له‌خواو پيغه‌مبه‌ر بي فرماني له‌ده‌ستووي وان لادا ئه‌وي داويته ناو ناگري دوزخ به‌رده‌وام ده‌بي ده‌ويدا وه ناوازيكي سه‌رشوپانه‌ي ده‌بي. ئه‌ي ئافره‌تي تاوانبارو نا فرمان له‌توورپه‌ي خودات بترسه ه‌واو ه‌ه‌وسو واره‌زه‌كانت وه‌ها چاوي تيپروانين وبير لي كرده‌وه‌ي لي ته‌ستاندوييه كه ئيدي خو پازانده‌وه‌و خو نواندن به‌ري لي ون بوو نازاني وه شه‌يتان ئه‌و ئاكاره خه‌راپه‌و ناله‌باره‌ي توئي له‌به‌ر چاوت جوان ده‌نوئيني كه كاره ناپه‌واكان به‌په‌وا ده‌بيني خوا له‌مه‌ر ئه‌و جووره كه‌سانه له‌سوورپه‌ي (فاطر) دا ده‌فرمووي: «أَقْمَنَ زَيْنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَأَهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ (٨)» واته: ئاخو ئه‌و كه‌سه‌ي كرده‌وه‌ي خه‌راپي بو جوان كراوه‌و بو خوي په‌سندی كردوه‌و وه‌كو كه‌سيكه وانه بي! خوا حه‌ز بكا ه‌هر كه‌سي گومرا ده‌كات و حه‌زيش بكات شاره‌زاي ده‌كات. وه له‌و نايه‌ته‌دا بیره‌وه‌ري ووشيار كرده‌وه‌يه بو ئه‌و كه‌سه‌ي دليكي ناگاداري ه‌يه كه‌وايه تو ه‌ي خاتووني گيل و بي خه‌به‌ر ئه‌و

فه رمايشه ی ده گوی بگره به گوی دل بییسه و قه بوولی بکه و له همبه ری دا خوت به که م بگره وه له حاندي پوره رینت دا کرنوش به ره دهستی نیازت بو لای به رز که وه وه کو ده ورانی نه زانین خوت مه پازینه وه دهس له و ئاکارانه هه لگره پیره وی ئه و که سانه مه به که هه ولی له نیو چوونی خوین ددهن وه له و ریگه یه لاده که هه لت بژاردوه، به ر له وه هه لت له دهس بجی بوی بگره پیره توبه ی بکه په له ی لی بکه، به لی په له بکه و هه لی به ر له وه بگه ی به جیی ئیدی توبه کردن له خو پازندنه وه درهنگ بی چونکه توبه کردن له و تاوانه ی قه بوول ناکری مه گه ر له کاتی لوی نه ک له سه رده می پیری و په ککه و تنی دا که ئه وده م قه یدی نییه و به رگری لی ناکری له نه بوونی پوشه رو لیچکه بو ئه و ئافره تانه چونکه به پاستی گه پانه وه له تاوان له و ته مه نه له پروی ناچاری و نه توانینه توبه ی به پاستی نییه که و ابوو توبه کاتی قه بوول له خو پازندنه وه بو ژنانه که شایان به خو پازندنه وه یه وه تواناییان هه یه و ته مه نی وان تیخه په پیوه، به و واته یه توبه کاتی بایه خداره که مرؤف توانایی کردنی تاوانی هه بی و نه یکا که وایه که ته مه نی لوی پروا و سه رده می پیری گه یشتی قه بوول ناکری ولی بوردنی نابی.

* * * * *

(رووده که مه
پیاوه کان و چه ند
وته یه ک له گه ئیان
ده دویم)

له و جييه كه و ته ی راست و دروست ده بی بگوتري په ندو ناموژگاری وه بهر هه موو كه س ده كه وي ناچارم كه چند وشه يه كه له گه ل پياوه كان بدويم وه هر وه كه قسه كاني پاربدووم له گه ل ژنان بوو چونكي ته نيا بو خه راپ كړدنې كو مه ل به په لايي كه هه لده قولې له خوړازاندنه وه و خو جوانكردن به رپرس نينه به لكو شياوترو باشت و ابوو هه موو قسه كان له گه ل پياوان با ! چونكه هوي بنه رته و به رفره واني و بره و پيداني نه خووشی خوړازاندنه وه و خوناندن و بلاو بوونه وه ی زياني ئه وي كه م سرنج دان و پاش گوي خستني پياوانه له م پر ئه و به رپرسا يه ته ی له هه م بهر ژنان هه يانه، ئه و به هاسان گرتن و كه م زانين و به هيئد نه گرتني ئه وه كه هه لده قولې له نه زانين و انواندن كه به زانين له هه م بهر په يمانيك كه نيسبت به لايه ني ده رووني ئاقلاني ئه ندام و له شى ژنان هه يانه پياوه كان به هر پله يه كي كه له بنه ماله دا هه يانه باب، ميړد، برا سه رپه رشتي ژنان و هه ركي سه رشاني وانه ئاگادريان لي بكن هر وه كو خو شه ويستي به ريزمان (د.خ) فه رمويه تي: «كَلِّم رَاعٍ وَكَلِّم مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ» واته: هه مووتان شوانن و هه مووتان له شوانيتان به رپرسيارن. پياوان ده بي بو خاوين پاگرتني په وشتي ژنان و په روه ده كړدنې وان ده بي هه ول بدن و بو فيركردنې داب و په وشت و ئاكارى چاكي وان بو دين و دنيا سرنجى باش و ته واو بدن هه روه ك خواى گه وره له سووپه ي (نساء) دا له نايه ي (۳۴) فه رمانى دا وه و فه رمويه تي: «الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ» واته: پياوان سه رپه رشتي ژنانن. دووباره پيويسته هه روه ك خواى گه وره له سووپي (نساء) دا ده فه رموي: «وَاللَّاتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَأَهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَأَضْرِبُوهُنَّ (۳۴)» واته: پياوه كان چاوه ديږي ئاكارو پاريزگاري ئه ده بي ژنان بن وه نه گه ر له سه ر بزيوي و نافه رمانى ژنان ترسو هه بوو ناموژگاري وان بكن، ئه گه ر هاننه په دايه باشه ئه گه ر به و جووره نه بوو جيان لي جودا كه نه وه ئه گه ر واش چاره يان نه هات بيان ته پيئنه وه. كه وايه ده كرى بلين ته نيا هو كاريك ده بيته خه راپي و لاريي ژنان خو تيئنه گه ياندني پياوانه سه باره ت به دين و به و په يمانانه ي كه ده بي له و باره وه كه پياوه باب ه ميړده كه وه ستوي خو ي گرتوه. كه وايه هر ژنيكي كه بو لاي كاري خه راپه ده روا

هوی بنه‌په‌تی بابه یا^(۱) میړدی خه‌راپ و خوږی و خوا نه‌ناس و له‌پی پاست لای داوه وه به‌ناشکرا دین و ئیسلامه‌تی وه به‌رچا و نه‌گرتووه. یا باب و میړدی خوږی و بی دسه‌لای هه‌یه که غیره‌ت و پیاوه‌تی وه لاناوه و باوه‌ریکی کزی هه‌یه و غافله له‌فرمایشاتی خودای گوره و سه‌باره‌ت به تاوان کردن بی خه‌یاله زور هه‌نه ئه و کیژه چاره په‌شانه‌ی لاری و به‌دبخت که هوی لاری و ان بابیان و هه‌وی به‌دغه‌ری خوږان ئه و انیان کردوته خوږاکی ری لای ون بووان و به‌تیه‌پبوونی ته‌من هه‌ر له‌سه‌ر ئه و هه‌وایه ماونه‌ته‌وه به به‌ره‌لایی و بی شه‌رمی له‌شه‌قامه‌کان و کولانه‌کاندا ژیانی نگبه‌تیا ن ده‌به‌نه سه‌ری چونکه هه‌ر له‌سه‌ره‌تای ئه‌وه‌ی که چاویان پشکووتووه خوږان له هه‌لومه‌رجیکی ژیاندا دیتووه دهوروبه‌ریکی پیس و پلتوخی پراوپر له‌خوږیایه‌تی و نگبه‌ت دابووه بیجگه له‌وه که‌سانه که په‌وشتی شه‌یتانیا ن هه‌بووه هه‌لسوکه‌وتیا ن له‌گه‌لدا نه‌بووه و کاتی ویستویانه که ژیانی هاوبه‌ش پیک بینن ئه و بابه ناله‌باره‌ه‌زی له‌وه بووه که زاوایه‌کی وه‌کو خووی لاسارو ری لای ون بوو و به‌دغه‌ری بکه‌ن به زاوا بگره برپیکیش له‌خووی خه‌راپتر! که‌وابوو ئه و کچه به‌سته‌زمانه بوته قوربانی بابی لاسارو میړدی پلتوخی و مندار هه‌تا وه‌کو وان له زه‌لکاوی گومراهی دا وه‌په‌له‌قاژه‌ی ژیانی بی دهره‌تان که‌وی، سه‌ر ئه‌نجامه‌کی هه‌واری وان به‌ره‌و دوزخ ری ده‌که‌ون. زور کچ هه‌نه کلؤل و چاره‌په‌ش له‌به‌ر شوین دانانی سستی وره له‌لایه‌ن بابه‌کانیا ن که بوونه‌ته به‌نده‌ی هه‌وا و هه‌وه‌سیان گرفتاری به‌دبختی و نگبه‌تی بوونه، پییان وایه باوه‌ریان به‌خواو قورئان هه‌یه نویژ ده‌که‌ن پوژو ده‌گرن قورئان ده‌خوین به‌لام نه‌ناکاری چاک ده‌زانن نه‌له‌خه‌راپه‌کاری واز دینن چونکی شه‌یدای خو رازاندنه‌ون، شه‌رم و سه‌نگینی ژن به‌نیشانه‌ی که‌م بایه‌خی پیسی و ناحه‌زی له‌قه‌له‌م داوه وه پو‌شه‌ری ژنی به‌شتیکی گالته پی کراو داده‌نین وای لای حالین ده‌بیته هوی به‌ستنی قاچ و قولی ژن (وه دهره‌تانی ئازادی نامینی) وه له‌سه‌ر ئه و

1- له‌و باره‌وه خو‌شه‌ویست (دخ) ده‌رمووی «مَكْتُوبٌ عَلَيَّ بَابِ الْجَنَّةِ» «أَنْتِ حَرَامٌ عَلَيَّ الدُّيُوثُ» واته:

له‌سه‌ر دهرگای به‌هشت نوسراوه! «تو قه‌ده‌غه‌کراوی له‌ده‌ییوسی» واته: ئه‌وه‌که‌سه‌ی که ژن و

کچ و خوشکی له‌داوین پیسی نه‌پاریزی- وهرگير.

باوهرن كه پوښهري ژني دهبيته هوې نهوه كه كيژه خوښه ويسته كانيان له نازادي جواني كه هوې نازاوهو گيره شيويني له ناو لاوان دايه له تمه مني لويو له باري دا بيبه ش دهكا، جا ههر له سهر نه و پيوو دانه نهوان هان ددهن بو خو پازاندنه وهو خوجوانكردن زور بي به زيانه هانيان ددهن بو نافهرمانی خوي مه زن و هيچ گوې نادهنه تووړه بي خوداي گوره نهوه له حال كيدايه نهوه فرمايشه ي خوداي له قوربانيدا دوپاته و سي پات ده خوينه وه: «وَلْيَضْرِبَنَّ بِحُمْرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ» سووړه ي (نور) واته: با سهر و به روكيان داپوښن و خشلي خويان ناشكرا نه كهن. وه هوې كه شى نهويه كه نهوان ديلي هوه سن شهيداي كيژه كانيانن خوښه ويستی وان بوته هوې نهوه كه چاوي راست بيینی وان نه بيینی ژيرو بيري لهوان پفاندووه، له ناكامدا كچه كانيان سهر ليشيو اوون و بو خوښيان له حاند ياساو دهستوراتي خوي گوره به ورييكي زور به رزه وه سهر بزيوي ده كهن به راستي نهوه جووره خوښه ويستیو چه نده بي بايه خو پروپوچه. خوي مه زن له نايه ي (۲۸) سووړه ي (انفال) دا ده فرموي: «وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ» واته: نهوه بزانن بيگومان دارايي و كوپو كال و مايه ي نازاوهنه. له رهفتاري نهوه بابه دلوفانه سهرم سووړ ماوه! نهوه كه كچه كه ي پوښهري به سهرهويه نارحه ته وو لهو كچه كه به شه رمه وه خو داده پوښي دلي پي دهسو تي؟ به لام له رغو تووړه يي خوي توله نه ستين ناترسي و له سهر وي هيچ هه ست به م ترسي ناك. سهرم سووړ ماوه لهو بابه غوللوره ي كه شهيداي جواني كيژه كه يه تي و به دل خوښي دهوي تي هه لده پوانی له حال كيدا شانازي دهكا به خوې كه نهوه كيژه جوانو چاكه ي پيشكيش به هه موو چاوي هه رزه ي بيگانه دهكا وهوا بير دهكاته وه كه من توانايي نهوه م نيبه كچه كم له بهنديخانه ي ويقارو سه نگيني دا به ندي بكری وه جواني له باري وي له گوړي پوښه ردا گوړكه م، وي ده چي به كرده وه به ره له ست له خوي مه زن بگري وا بير دهكاته وه كه خوي گوره دهرحوق به كچه كه ي ستمی كرده وه له ره وشو شيوازي خوي گوره ي له كارزانو ناگا ره خنه ده گري به و گومانه كه خوي گوره (په نا به خوي) به هه له چووه له به پيوه بردني و دهسه لاتداری ناره وای هه بووه كه

فه‌رمانی نازاری توندی بۆ ژن داناوه ئاشکرایه ئه‌گه‌ر ئه‌و که باوه‌ری راستی به‌خواهه‌با هیچ کاتى له‌همبهر گه‌وره‌و به‌دی هینه‌ری خۆی پانه‌ده‌وه‌ستا وه‌له‌حاند وی سه‌ر بزویى نه‌ده‌کرد. چوون خودای زانا خۆی له‌سووپه‌ی (نور)دا ده‌فه‌رمووی: «إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ(٥١)» واته: وت‌ه‌ی باوه‌رپداره‌کان کاتى بانگیان کردن بۆ لای خواو پیغه‌مبه‌ریشی تا خوای گه‌وره فه‌رمان بدا له‌به‌ینی وان ئه‌وه‌یه که بلین بیستمان و فه‌رمان به‌ردارین ئه‌و که‌سانه‌ په‌زگارن. وه‌ئه‌گه‌ر ئه‌و که‌سانه به‌راستی باوه‌رپداربان خویان له‌گیلی نه‌ده‌داو له‌فه‌رمانه‌کانی په‌روه‌رینی خویان خافل و بى ناگا نه‌ده‌بوون و بیگومان بیره‌وه‌ری په‌ندو ئامۆژگاری به‌سوودو که‌لکیان لی وهرده‌گرت. هه‌روه‌ک خوای گه‌وره له‌ئایه‌ی (٥٥)ی سووپه‌ی (وَالذَّارِيَاتُ) دا به‌پیغه‌مبه‌ر(د.خ) ده‌فه‌رمووی: «وَدَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ(٥٥)» واته: وه‌بیر بینه‌وه چونکه په‌ندو ئامۆژگاری قازانجی هه‌یه بۆ ئه‌و که‌سانه‌ی باوه‌رپدارن. من سویندت ده‌ده‌م به‌خوا ئه‌ی باوکی که‌پیئت وایه باوه‌رت به‌قورڼان هه‌یه، ئه‌ری له‌پیزی پارێزگارو باوه‌رپدار ده‌ژمیردری که‌فه‌رمانی خوای گه‌وره له‌باره‌ی پۆشه‌ری وبقاری ژن بزانی و پاشان له‌خوپازاندنه‌وه‌ی که‌چه‌که‌ت تووپه‌و ناپه‌حه‌ت نه‌بی و ئه‌وی له‌تاوان و ناه‌رمانی خودای مه‌زن نه‌گی‌په‌وه! ئه‌ری ئه‌و دو‌ستایه‌تیه که‌سه‌باره‌ت به‌تیکه‌وتنی که‌چه‌که‌ت ده‌تاوان، وه‌به‌ر هه‌په‌شه‌و تو‌له‌ی خودا که‌وی تو‌ش لیی بى خه‌یال بى و هیچ گوئی نه‌ده‌یه‌ی وه‌بۆ په‌زگاری جگه‌ر گۆشه‌که‌ت له‌نیو جنجروکی ئه‌و هه‌وه‌س بازه شه‌یتانانه هیچ هه‌ولئ نه‌ده‌ی؟ ئه‌ری ئه‌تۆ هیچ گویت شل نه‌کردوه بۆ ئه‌و فه‌رمووده جوانه‌ی خوای گه‌وره که له‌ئایه‌ی(٦)ی سووپه‌ی (تحريم)دا ده‌فه‌رمووی: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ(٦)» واته: ئه‌ی باوه‌رپداره‌کان خۆتان و بنه‌ماله‌که‌تان پپارین له‌ئاگری که‌سه‌وته‌مه‌نیه‌که‌ی بنی ئاده‌م و به‌رده. جا تو‌ ئه‌ی باوکی دل په‌ق ده‌بى بزانی که‌له په‌روه‌ده‌کردنی که‌چه‌که‌ت له‌باری بیرو باوه‌ری ئایینی به‌راستی که‌م کاریت کردوه و لیی خافل بوویه و خۆش به‌ختی هه‌میشه‌یی ئه‌وت نه‌ویستوه بى هه‌ست بوویه له‌کاتی‌کدا بۆ

وه‌دی هیټانی خوڅ به‌ختیه‌کانی کاتی دنیا‌یه‌ی زۆر به‌توندی سرنجت داوه‌هه‌ولت داوه‌ زمانه‌کانی بیانی و دابو‌نهریتی پوژټاوا‌یی فیټری ئه‌وی بکه‌ی وه‌له‌بنکه‌و بنیادی فیټروونی به‌ره‌للی بکه‌ی! هه‌تا له‌دینی خوی وهرگه‌پړی و شتی فیټری که‌هیچ قازانجی له‌بو‌ده‌س و داوین پاک‌ی و پبازو‌به‌رنامه‌ی ئایینی نییه‌، به‌پنجه‌وانه‌هانی ده‌ده‌ی بو‌لای داوین پیسی و نه‌بوونی پو‌شه‌ری ئایینی وه‌دوور له‌ویقارو‌له‌پړی دهرچوون و تاوانکاری بانگ دیلی، فریوی بیرو‌باوه‌پړی ئه‌و که‌سانه‌ده‌خوا که‌چارچی مافی ئازادی ژن، جوانتر بلین چارچی به‌ره‌للی و له‌پړی راست لادانی ژن که‌ئو کوټ و زنجیره‌ی نه‌فامین و نه‌زانین ده‌ده‌ست و ملی ده‌که‌ن، تووشی تاوان و لاپړی ده‌که‌ن، تووشی بی‌حورمه‌تی و بی‌قه‌دری ده‌بن! ژن ده‌بیته‌ده‌سته‌سره‌یه‌ک یا باشتر بلین تو‌کچه‌که‌ت له‌پړی پووناک‌هاویشتو‌ته‌تاریک و تنوک و به‌رده‌لان و هه‌لدیرو‌چه‌خت و هه‌ورازی فه‌لسه‌فه‌ی تازه‌زمان که‌به‌همو‌هیزو‌توانایی خه‌ریکن که‌ندو‌کو‌سپ له‌سه‌ر پښتوان دینداران و فه‌رمانی خودای مه‌زن و به‌ریوه‌بردنی یاسای قورټان دابنن و پریان لی‌ون بکه‌ن. که‌وا‌یه‌هاوار به‌مالم بو‌ئو‌باب و کچه‌ی هه‌ر کامیان بوونه‌ته‌پشتیوانی یه‌کتر! بو‌چاره‌په‌شی یه‌کتر به‌ناچاری له‌پوژټی په‌سلان له‌هه‌مبه‌ر فه‌رمانی په‌وای خوی دادگه‌ر پی‌پاگری حه‌ق و حیساب ده‌بی‌خو‌پاگرن؟ زۆر باب و می‌رد وا‌گومان ده‌که‌ن موسلمان و پیاون، ژن و کچه‌کانیان له‌ناو‌به‌زم و شایی دا‌هاوپریان له‌حالیکدا‌پووت و قووت و به‌ره‌للا! به‌جووری بی‌شه‌رمانه‌و بی‌ترسی ده‌روون که‌قیت و قوژی خو‌یان ده‌نوینن، به‌نازو‌نیوناز خو‌باده‌دن، مووی سه‌ریان به‌سه‌ر شان و ملیاندا‌په‌خش و په‌ریشان ده‌که‌ن، تاجوانی تابه‌تی خو‌یان بچولیننه‌وه، ئه‌و جووره‌پیاوانه‌هیچ شه‌رم نایان گری‌که‌جوانی هاوسه‌رو‌کیژه‌کانیان به‌دیاری ده‌به‌ن بو‌خه‌لکی! هه‌لی ده‌بژیرن پیشانیان ده‌دن به‌لکه‌کاتی ده‌بینن خه‌لک به‌سه‌ر سوورمانه‌وه‌سه‌یری ژن و کچیان ده‌که‌ن که‌یفیان خوڅ ده‌بی‌بگره‌به‌خوڅ ده‌نازن که‌ئاوا‌دیاریکیان بو‌چاو‌نه‌زیران هیټاوه‌! که‌له‌گه‌ل‌هاوسه‌ری ئاوا‌جوان بوونه‌ته‌هاوسه‌رو‌کچی ئاوا‌جوانیان لی‌په‌یدا‌بووه‌که‌جوانی دل‌به‌ری وان‌توانیویه‌تی چاوه‌کان ده‌مؤله‌ق بوه‌ستیټی و شانازی بکا‌پیان که‌

به شويڼ كچه كه ياندا ده‌رۆن وه‌به‌و چاو نه‌زيرانه كه له هه‌ولې ديتني وان دان. به لّام گوڼي له بېستني قسه‌ي پړو پوچ و ته‌شهری خه‌لك نيبه كه به‌ژن و كچي ده‌لّين. هاوار له و به‌لاي وا مه‌ترسيداره! ئه‌رئ ئه‌دي پياوه به وبقاره‌كان چيان لئ هات^(۱)؟ ئه‌وان چيان له ده‌س داوه كه له پياوه‌تي هه‌ر نيوي ماوه نه‌ك پياوه‌تي، كه وايه بېگومان پياوه‌تي بریتي بي له ده‌نگي گه‌وره و پيش و سميل، ده‌بي له‌كه‌سايه‌تي به‌رزي مروّثايه‌تي غيرت نه‌ترسي مه‌زنایه‌تي و غوللوري دايه ئه‌رئ ئه‌وه پياوه‌تیبه. ئه‌ي ئه‌و كه‌سه‌ي خوت به‌پياو ده‌زاني و ده‌لّی من پياوم كه ئيزن ده‌ده‌ي چاوي هه‌رزه و خوږپه پياوان له له‌ش و ئه‌ندامي ژن و كچه‌ك ت بړوانو له له‌ش و ئه‌ندامي دلکيشي ئه‌وان له‌ززه‌ت و كه‌لك وهرگرن هه‌ر ده‌لّی جواني و ئه‌ندامي وان سفره‌ي ميوانداريه كه هه‌موو كه‌س بؤ لاي ئه‌وي بانگ ده‌كری. يا ده‌لّی جواني ئه‌و ژن و كچانه كه له‌به‌يني حه‌شامه‌تدا شه‌پا‌كه‌ته، وه‌به‌ر له‌وه بؤ وي په‌وا‌بئ بؤ خه‌لكيش په‌وايه جا چؤن كاتئ كه‌سئ له‌كاري په‌نامه‌كي و نه‌هيني تۆ تيبگا يا ده‌س له‌كاري تۆ وهردا قه‌لس و تووپه ده‌بي، يا كه‌سئ بي هه‌وي نه‌هينيه‌كي تۆ بلاو كاته‌وه شه‌رم ده‌تگرئ. ئه‌رئ له‌و باره‌ كارئكي تايبه‌تي تر نه‌هيني تر گرنگتر پيرۆزتر له‌پاراستني له‌شي ژنه‌كه‌ت و كچه‌كه‌ت هه‌يه. ئه‌ي موسلمانان چ به‌لايه‌ك به‌سه‌ر بپرو هؤشتاندا هاتوه كه ئيوه پازين هه‌تا هاوسه‌ره‌كه‌تان كچه‌كه‌تان له‌به‌ر چاوي ئيوه بي ئه‌مري خوداي بكه‌ن و ئيوه‌ش چاوو زه‌ق تيدده‌بڼ. خواي گه‌وره له‌ ئايه‌ي (٤٦) ي سووره‌ي (حج) دا ده‌فه‌رمووي: «فَاِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ (٤٦)» واته: به‌راستي چاوه‌كان كويز نين به‌لام چاوي دلّيان كويزه. به‌راستي ناموسي ئيوه گيان و روحي ئيوه‌يه و ئيوه بېگومان له‌پاراستني ئه‌ودا كه‌م كارو خافل بوونه، ئه‌رئ هيچ بير ناكه‌نه‌وه و هيچ وردنابنه‌وه؟ ئه‌رئ موسلمانان نافرته‌تاني ئيوه تا

1- ئه‌و پياوانه‌ي گوږپايه‌لي و ته به‌نرخه‌كاني پيغه‌مبه‌ري خوښه‌ويست (دخ) بوون كه فه‌رمويه‌تي: «مَنْ قُتِلَ دُونَ عَرْضِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ» واته: هه‌ر كه‌سئ بكوژرئ له‌پيڼاو به‌رگري له‌ناموسي شه‌هيده. براي به‌پيژم ماناي وايه كاتي هيرشي نامه‌ردان ده‌بي گيان بكه‌ي به‌قوربان. واته: گيانت ده‌بي بكه‌ي به‌قه‌لغاني به‌رگري له‌نامووست. وهرگير.

ئهو راده‌يه له‌خه‌راپه‌و تاوانكارى نيزيك بوونه‌ته‌وه‌و كه هان دانى ئيوه بؤ‌گه‌رپانه‌وه‌يان هېچ شوينه‌واريك له‌سهره وان دانانى. ئه‌رى له‌و كاره ناله‌بارانه‌ى ئيوه به‌پيوه‌ى ده‌بن پيتان وايه خوداى گه‌وره ئاگادار نيه؟ خواى گه‌وره ئيوه‌ى كردوته سه‌رپه‌رشت و به‌رپرسى ژنه‌كانتان هه‌تا به‌باشترين شيواز سه‌رپه‌رشتيان بكن به‌لام ئيوه به‌هوى به‌رهللايى وان وه‌گوئى لى ناخينى ئيوه له‌په‌نده‌كانى دين كارىكى زور هه‌له‌و ناره‌واتان كردوو هه‌رى چاوه‌ديرى و پاريزگارى ناكه‌ن؟ ئه‌ى موسلمانان ئيوه له‌به‌رپرسايه‌تى كه‌متر خه‌مى و كه‌م كاريتان نه‌كردوو له‌هه‌س دانه‌وه‌ى دانه‌وه‌ى ژنه‌كانتان خوتان گيل نه‌كردوو هه‌ بؤ‌رئى ون كردن و به‌لاپيدا چوونى ئه‌وان وره‌تان پى نه‌داون وه‌ غيره‌ت و نه‌خستوونه‌و هان و نه‌داون، خوتان تووشى هه‌له‌ بوونه‌وه ئيوه بئى له‌خوتان كه‌س و تووشى له‌نيو چوون نه‌كردوو، به‌لام هيشتا پيو نه‌زانيوه! به‌راستى له‌په‌روه‌رينى خوتان هه‌لگه‌راونه‌وه پر كيشى سه‌ر بزيوى و كردوو و بق و توورپه‌ى خواى گه‌وره به‌هيند ناگرن و به‌ده‌ستى خوتان خو تووشى چاره‌په‌شى و كلولى كردوو. ئه‌رى به‌س نيه ده‌س هه‌لناگرن. «فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ. (٩١) مَائِدَةٌ» وَقَالَ تَعَالَى فِي سُورَةِ الْأَعْرَافِ «إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ (٢٠١)» واته: ئه‌و كه‌سانه‌ى پاريزگارى خو و خده‌ى باش ده‌كه‌ن له‌لايه‌نى هه‌ندى له‌شه‌يتانه‌كان كه شتيكيان خسترا ناو دليان هه‌ر ئه‌و ده‌مى خواى وه‌بير ديننه‌وه‌و هه‌ر ئه‌و ده‌ميش به‌رچاويان پوون ده‌بيته‌وه بؤ ديتنى راستيه‌كان.

ئه‌ى موسلمانانه‌كان خواى گه‌وره له‌به‌رچاوى خوتان دوور مه‌كه‌نه‌وه‌و ليشى بترسن وه له‌گه‌ل ئه‌و فه‌رمائشه‌ى خواى مه‌زن هاوړى بن كه له‌ئايه‌ى (٣٤) سووره (نساء) فه‌رمويه‌تى: «الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ» سه‌باره‌ت به‌و ئه‌ركه‌ى كه خواى گه‌وره له‌په‌يوه‌ندى له‌گه‌ل ئاگادارى و سه‌رپه‌رشتى كاروبارى خاتوونه‌كانتان به‌ستوى ئيوه‌ى داناهه كه‌م كارى مه‌كه‌ن، وه‌رن پيروزترين ئه‌ركىكى كه خواى گه‌وره له‌سه‌ر شانى ئيوه‌ى داناهه به‌جئى بينن وه له‌بايه‌خدارترين ئه‌مانه‌تيكى كه په‌روه‌رنده‌ى ئيوه، ئيوه‌ى بؤ ئاگادارى ئه‌وى فه‌رمان داوه چاوه‌ديرى لى بكن. پيغه‌مبه‌رى به‌رپيمان (د.خ)

ئەویش سه‌بارهت به‌و به‌پرسياسيه‌ته‌ی ئیوه له‌هه‌مبه‌ر ژنان ناگاداری کردونه‌وه
 فەرموویه‌تی: «كَلِّمَ رَاعٍ وَكَلِّمَ مَسْئُولٌ عَن رَعِيَّتِهِ» واته: هه‌مووتان شوانن و هه‌مووتان
 له‌شوانیتان به‌پرسياران. كه‌ وایه هه‌موو بابێك سه‌بارهت به‌ كچه‌كه‌ی پرسياری لێ
 ده‌كری. وه‌هه‌موو میردێك له‌باره‌ی ژنه‌كه‌ی پرسياری لێ ده‌كری، هه‌ر وه‌كو هه‌موو
 پیاویك له‌باره‌ی ژن و منداڵه‌كه‌ی ده‌بیته‌ به‌پرسيارو لیکۆلینه‌وه وه‌ هه‌روه‌ها هه‌موو
 موسلمانێك له‌باره‌ی ئه‌وه‌ی خودای گه‌وره‌ چي وه‌به‌ر ده‌ستی ناوه‌ چي له‌ژێر فەرمانی
 ئه‌ودا داناوه، سه‌رپه‌رشتی هاویشته‌وته‌ ئه‌ستۆی وی، له‌په‌وژی په‌سلانی ده‌یخاته‌ ژێر
 پرسيارو لیکۆلینه‌وه! كه‌ وابوو هه‌ر كه‌سی له‌ به‌پرسياریه‌ته‌ی خۆیدا سستی و كه‌م كاری
 بكا ده‌بی ناکامی ئه‌و كه‌م كاری و گوێ نه‌دانی به‌ فەرمايشی خودای ببینی، هه‌یچ كه‌سی
 بی به‌ندو بارو به‌ره‌للا له‌سه‌زای هه‌له‌كانی خۆی په‌زگار نابێ و هه‌یچ كه‌س له‌زیده‌په‌وی
 له‌ده‌رچوون له‌و په‌ی و شوینه‌ی كه‌ باوه‌ له‌ناو كۆمه‌ل و هه‌روه‌ها كه‌سی كه‌م كاری کردوه
 له‌تۆله‌ی كه‌م كاریه‌كه‌ی ده‌ ئه‌مان دا نابێ و كه‌سی كه‌ فەرمانی خودای گه‌وره‌ به‌گالته‌
 ده‌گری و بقو تووپه‌یی خوداو توله‌ ئه‌ستاندن له‌دنیاو له‌سه‌لا به‌سووك بژمیری توانای
 هه‌لاتنی نابێ. كه‌ وایه ئه‌ی باوه‌رداره‌كان وه‌گه‌رینه‌وه‌ ده‌ركی خودای مه‌زن و دلۆقان
 هه‌روه‌ك خۆی فەرموویه‌تی: «لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ» واته: هیوا وایه په‌زگار بن. وه‌ هه‌موو كاتی
 ئه‌و ئایه‌ته‌ پیرۆزه‌ وه‌بیر خۆتان بینه‌وه، وه‌ له‌و باره‌وه‌ خۆتان له‌ گیلی و نه‌زانینی
 مه‌ده‌ن. حه‌ق له‌سووپه‌ی (نور) دا ده‌فەرمووی: «وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ
 وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا
 يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَائِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ
 إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ
 أُولِي الإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ
 لِيُعْلَمَ مَا يَخْفَيْنَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ(۳۱)»
 (واته: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر(د.خ) بیژه‌ به‌ ئافه‌ره‌ته‌ باوه‌رداره‌كان چاوی خۆیان داخه‌ن
 شووره‌یی خۆیان بپاریزن جوانی خۆیان دیاری نه‌که‌ن مه‌گین ئه‌وه‌ی ده‌بی دیار بی با

سه‌روو پروپوشيان تا سهر به‌روكيان داپوشنو خه‌ملو خشلي خويان نيشان نه‌دهن مه‌گين به‌ميړديان يا بابويان يا خه‌زوريان يا فرزه‌نده‌ي نئرينه‌ي خويان يا زړكوپيان يا برايان يا برازيان يا كوراني خوшке‌كانيان يا ژناني هاوباوهرپيان يا نه‌و پيره‌ي خولاميان يا نه‌و پياوانه‌ي ههر نيازبان به‌ژن نيبه يا نه‌و مندالانه‌ي كه نه‌گه‌يونه‌ته نه‌و ته‌مه‌نه‌ي كه وازيان بچيته ميونه پاشيان به‌زه‌ويدا نه‌دهن كه بزاندري چون خشليكيان شاردوته‌وه هه‌مووتان وه‌گه‌رپينه‌وه لاي خودا نه‌ي گه‌لي خاوه‌ن باوه‌پان به‌شكوو گشت و ره‌زگار بن). وه‌كات و ساتي نه‌و هه‌ره‌شه‌ي به‌نازاري مه‌ترسيداري له‌فه‌رمائيشي خوداي گه‌وره‌دا هه‌يه له‌دلدا رابگه‌رو بيهيلاه‌وه كه له‌نايه‌ي (۲۲) سوورپه‌ي (سجده) دا ده‌فه‌رمووي: «وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ (۲۲)» واته: كي له‌وه‌كه‌سه‌ ناحق تره‌كه نيشانه‌كاني په‌روه‌رنده‌ي وه‌بهر به‌يننه‌وه پاشان وازي لي به‌ينن نيمه‌توله له‌تاوانباران ده‌كه‌ينه‌وه. وصللي الله وسلم عليه و على آله واصحابه واتباعهم الى يوم الدين.

سوپاس بو خوداي هه‌رماني بي هاوتا كه توانيم له ۲۵ په‌شه‌مه‌ي ۱۳۸۷ه‌ي هه‌تاوي له‌وه‌رگيرپاني نه‌م په‌رتووكه بيمه‌وه، دروودو سلّوي له بران نه‌هاتوو بو گياني سه‌رداري هيژا پيغه‌مبه‌ري به‌رپيزمان هه‌زه‌تي محمد مصطفي (د.خ) و بنه‌ماله‌ي به‌رپيزيان و هه‌موو هاوكاره‌كاني هاوچه‌رخي كه به بره‌وپيداني نه‌م نايينه‌ پيرۆزه له به‌خت كردني گيانيان دريغيان نه‌كردوه، ئيستاش نه‌ستيره‌ي ناوو نيشانيان له‌ناسماني مروفايه‌تي له‌دواي هه‌زارو سي سه‌دو هه‌شتاو هه‌وت سالان هه‌روا ده‌دره‌وشنيته‌وه. له‌دواييدا په‌يامم بو هه‌موو خوشكيكي خواناس هه‌يه كه نه‌و په‌رتووكه‌ي وه‌خوينن.

عبدالرحمن كرامت

غه‌زه‌ل

كورته يهك له ژباني وهرگير بهقه له مي خوي

وهناو خوي هه ربوي هه رمان

بهدي هينهرې گشتمان بي نيازه له ههموان، جي نيازي ههمومان، راهينهري زه مين و زه مان، دلوقانه له گه لمان، خيوه تي شيني عاسمان، ئو هه ليدا له سه رمان، هه لسوورپينه ر هه ر ئو وه، ئالووگور به ده ست ئو وه، چي حه زبكا هه ر ئو وه، ناكري به بي مهيلي ئو، له چوارچيوه ي بوونه وهر، هيچ شتي پي هه لگري، يا له زه وي بيته دهر، يادي فينكي دهر وونه، مايه ي بوون و نه بوونه، به زه ي ئو وه نده زوره، زياتر له تيشكي خوره، هه ر له سه ره تاي وه دي هيناني به ره ي ئاده مي، باراني به زه ي خوي ته رخا ن كره به بي مه رج به سه رياندا بباري. فيري زانستي كره ن بو ئو وه ي هه روا به پاكي بميننه وه له سه ر ريگاي پووناكي، ريبه ري په سندی خوي له نيويان وه دي هينا، جا ئه وانيش به ليزانين ليي پاسان، بوون به سه ر قافله ي خوا ناسان، ئو كاروانه له كوئي وهر پي كه ووت، سه ره رشتي ئه ويان وه ستوي خو گرتو ده يان هه زار هاوكارو يارمه تي ده ريان له هه ر دهورو زه مانه په گه ل كه ووت و به دري زايي ميژوي له ميژينه ي به ره ي ئاده م، هه رچه ند هه زاران نه ياري دور و له ويژدان و مروفايه تي ده يان كو سپ و ته گه ره يان خسته سه ر ئو ريگا راسته، به لام ئو كاروانه كه هه لگري به رنامه و ياساي خوداناسان بوو له ژير ئالاي يه كتاپه رستي ئو ريگه يان ده پيو، له كوئي را ده ستي پي كره بوو، به ره و ئو جي به ده يان هاژوو. جا ئه وانه ي له گه ل نه ياران بوون به يار، له چه ختي به دب ختي هه لديران و كه وتنه خوار، ئه ونه ي تيگه يشتون و پي گه يشتون به مو لايان نه دا، له هيچ هه وليك نه سه ره وتان،

هر چه ند هه زاران كه پرت كه وتنه بهر لافاوي تانهو ته شهري نه ياران، به لام ئه وان وازيان لى نه هينا بگره سوورتريش بوون له سهر گه يشتن به ئامانجيان، چون به چاوي دل ده يان ديت ئامانجيان گه ليك بهر زه، هه نگاو به هه نگاو لى نيژيك ده بوونه وه باشتريان بو بوون ده بووه، چونكه گوپرايه لى فه رمايشى خوداوه ندى ميرى مه زن بوون كه ده يه فرمو: «وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْعُرُورِ: حديد (٢٠)» هيچ گوپرايه ليان نه بوو بگره ئه و ياسا پر پيت و بهر په كه ته يان بو هه نده رانيش نارد، به خه لكى سهر زه ويان راگه ياند كه خو شبه ختى هه ردوو دنيا له گر هوى په يره وى له و ياسايه دايه. جا ليزانان هه ر كه سهى به گوپره ي بىرو بوچوونى خو يان هه ليان سه نگان دوو شيبان كرده وه، جا ئه وهى خوازيارى راستيه كانن هه ليان بژاردوو سانيان بو نه وى كرد. ئه وهى نه يو يست سهر بو حه ق نه وى بكا نو كه رى هه واو هه وه سى بى، گو تى: «مَا هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ: احقاف ١٧» دروودو سلأوى له بران نه هاتوو به دريژاى زه مان بو سهر سه رو كى ريبه ران كه مه زنايه تى ئه وى پياوانى هه ره ماقوولى دنيايه ددانيان به جوانى ريبازى داناوه كه شياوى ئه وهيه ئالا هه لگرى ئينسانيه ت بى، وه جيى تى فيداكارى له پيناويدا بكرى، وه كو مة لگاي بنيادهم له ژير به يداخى ئه و پياوه مه زنه به سسيته وه. سه ردارى ريزدار پيغه مبه رى خو شه ويستان (د خ) وه له هاوه بيره ژيره كان و له و كه سانه ش بى بو بره و پيدانى ئه و ريبازه هه ره پيروزه به گيان و به مال دل سو زيان نواندوو. خوينه رى هيژا وهرگيرى ئه م نوسراويه ناوى عبدالرحمن كرامت كورى كريم كورى احمد كورى منصور بگ نازناو (غه زه ل) له بنه ماله ي بداغ سولتاني مه هابادى يه.

به داخيكى زوره وه له و سهر ده مه ي ئه و له دايك ده بى هه ورى ره شى بى بارانى نگه تى و نه زانين هه موو ناوچه و زيده كه مانى داگرتبوو هه ژارى و نه دارى فرزه ي له خه لكى برى بوو، هيژى بىرو ژير به هوى چه كمه ي چه كمه ره قان لاواز بيوو هه موو كه س خو ي به لى قه وماو ده زانى، سه ريان لى شيواو بوو ئه وى زانا بوو ده بال خودا پيشابوو، هيو له داهاتوو برابوو، چونكه چه ند ساليك پيش گولى هيو بى ئاو كرا بوو. جا هه ر له بهر

هيندي رُوژو سالي له داك بووني ويمن به جواني بو پوون نه بوته وه، به لام وهكي خوې زور جاران له داكي خوالخوشبووي بيستبووي دوو سال دواي شهيد بووني پيشه وای كورد (قازي موحه ممد) له وه رزي پاييزي، واته: سالي (۱۳۲۸) هه تاوي له گوندي (دهلمه) ي، سندووسي سر به شاري (نه غه ده) كوردستاني رُوژه لات هاتوته دنايوه، دوو سال پاش نهو دهمي باوكي غه زل مال بار دهكا به رهو لاجانو له گوندي (نه نديزي) ده گيرسيته وه، له وي دس به خويندي سپاره وه قورنانو ته حمه دي دهكات.

برا گوره ي غه زل كار به دهستي ناغا ده بي وادياره له گه ل ناغاي تيك ده چي مال بار دهكا به رهو گوندي (نه رزيوي) شنويه، دواي چنډ مانگان ناغا براكي ناچار دهكا بگه رپته وه (نه نديزي) سالي دوايه باوكيشي ده گه رپته وه بو (نه نديزي) پاييزي سالي ۱۳۳۸ هه تاوي باوكي كوچي دوايي دهكا، غه زل به هه تيوي ژياني پر له ژاني دس پي دهكا له سه ره تاي سالي ۱۳۴۰ ماليان ده چي بو گوندي (گرتكسپيان) له وي دس دهكا به خويندي زماني عاره بي و ده بي به (فه قي) جارو بارهش ده چو دهره وه، سالي ۱۳۴۶ بو خويندن چوته شاري (بانه)، وه له سالي ۱۳۴۷ له ناوچه ي (باله كايه تي) گوندي (گرتك) سالي ۱۳۴۸ له سوله يماني سالي ۱۳۵۰ له شاره زوري خويندوويه تي، وه له زستاني سالي ۱۳۵۰ چوته سه ربازي، له تاران و مه شهه دو بيرجه ندو قووچاني خزمه تي كردووه، هر له قووچاني په راوي (غه زل به رهو لاجاني) نووسيوه وه له دواي سه ربازي ديسان دهستي كردوته وه به خويندن، له به هاري ۱۳۵۴ له گه ل يه كي له كچه كاني بنه ماله ي باوكي زه ماوهند دهكا، وه له به هاري سالي ۱۳۵۵ له خزمهت خوالخوشبوو (حاج ماموستا مه لا نه حمه دي نيسيكي به غدايي) كه له ريزي پياوه ماقوله كان و شهرع زانيكي گه وره ي سه رده مي خوې بوو هر له گوندي (گرتكسپيان) ئيجازه ي مه لايه تي ودرده گري.

غه زل سه ره را ي نهو هه موو كه ندو كو سپانه ي كه هاتوونه ته سه ر پي ژياني، هرگيز وه نه بووه واز له نووسينو هونينه وه ي هه لبه ست و په خشان بي ني. به ره مه كاني

خوجوانکردن له پړوانگه ی قورناني پيروز وهرگيپړاوی (اَلتَّبْرُجُ فِي نَظْرِ الْقُرْآنِ).. وهرگيپړانی: عبدالرحمن كرامت

غه زهل تائيستا هيچيان له چاپ نه دراوون و بلاو نه كراونه ته وه بريتين له: ۱- غه زهل بهره و لاجان (هه لبه ست)، ۲- كورته باسيكي ميژوويي له ژياني خو شه ويست (د خ) وهرگيپړاوی (رفع الخفا) في شرح ذات الشفا (هه لبه ست)، ۳- پاش ماوه ی (سووتمان) هه لبه ست، ۴- بووكی گوړستاني كوڼ (هه لبه ست)، ۵- وته ی به تام و خوی، تيكه لاو له هه لبه ست و په خشان، ۶- هه ی پوله م وهرگيپړاوی (ابها الولد) امام محمد غه زالی، ۷- گوړزاري غه زهل هه لبه ست، ۸- چوارينه كان غه زهل، ۹- خو جوان كردن له پړوانگه ی قورناني پيروز وهرگيپړاوی له عره بي نه وه ی ئيستا له بهر ده ستي خوينه ري به پريز دايه .
ئيترخوشيتان ناواتمانه .

عبدالرحمن كرامت

(غه زهل)

ناوه‌پۆک

لا په‌ره	بابه‌ت	ز
۳	پیشه‌کی وهرگیر.....	۱-
۸	پیشه‌کی دانهر.....	۲-
۱۷	تَبْرُجُ: خۆ نواندن.....	۳-
۳۱	خۆپازاندنه‌وه‌ی ژن: ژنی که م ده‌کاته‌وه‌و بی بایه‌خی ده‌کا.....	۴-
۳۵	بابرێک له داخی ده‌روونی دلسۆزی خۆمتان بۆ باس بکه‌م.....	۵-
۴۷	خۆپازاندنه‌وه‌ی ژن بۆ بیگانه له‌نه‌زانیی سهرچاوه‌ ده‌گری.....	۶-
۵۳	بروو بیئووی بی جی له‌لایه‌ن هه‌ندی له ئافره‌تان.....	۷-
۶۷	شوین که‌وتن و لاساگردنه‌وه‌ی کویر کویرانه.....	۸-
۸۱	بروده‌که‌مه‌ پیاوه‌کان و چه‌ند وته‌یه‌ک له‌گه‌لیان ده‌دویم.....	۹-
۹۲	کورته‌یه‌ک له‌ژیانی وهرگیر به‌قه‌له‌می خۆی.....	۱۰-
۹۶	ناوه‌پۆک.....	۱۱

